

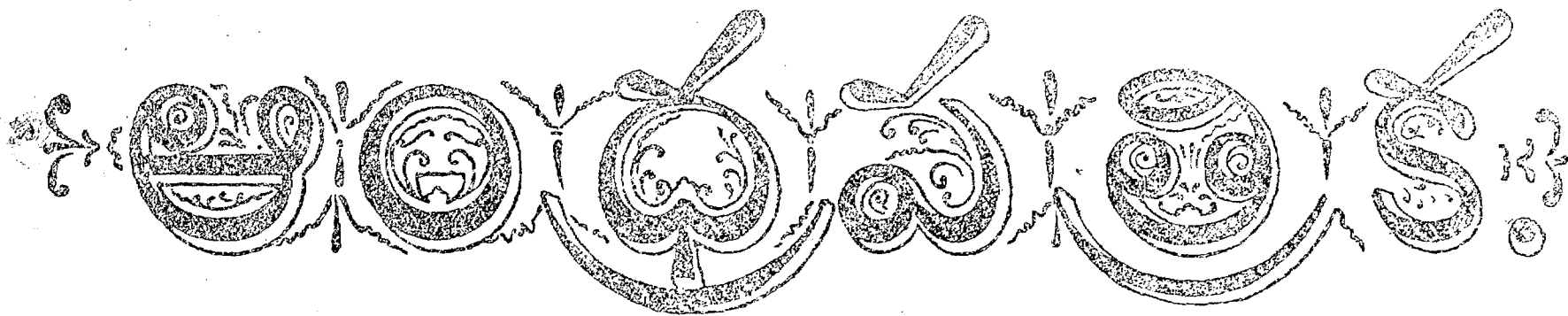
ఆంధ్రసభలవృత్తాంతము

విడివత్రిక 1-8 0-1-6

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

71244

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 }
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 24-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

No. 161 }
సంచిక ౧౬౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గాఢవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

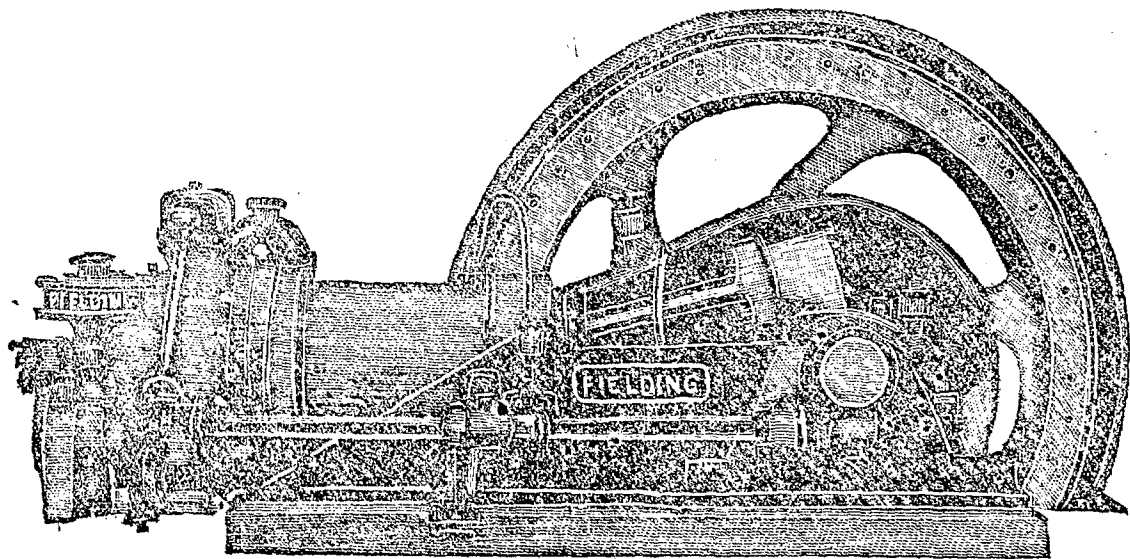
The safest, simplest, strongest and the most
advantageous Oil Engine with many improvements.

“స్టిలింగు”

వేటెంటు సేప్టిక్విక్ స్టార్లింగు శమిడీశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

వేపరైజను స్ట్రపుతో కల్పవలసిన అవసరములేకుండగనే

రెండే నిమిషములలో స్టార్టుకాగలను.

వీటిసామానులు చాలా బలముకలవిగాను మంచి టెంపరు కలవిగాను వుండుటవల్ల చాలాకాలము
అధిగోకుండా పనిచేయుటలోను లోడ్లు లాగుటలోను యీ యింజనులు చాలా ప్రసిద్ధిచెందివున్నవి.
క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు తక్కువ. ఎటువంటిమట్టి క్రూడు ఆయిలుతో నయినను బహు
చక్కగా పనిచేయును. 52 బి. హెచ్. వి. వరకు అన్ని పైజలు యెవ్వడున్న స్టాకులోవుంచ
బడును. ధరలు బహుసరసముగావుండును.

సోల్ ఏజెంట్లు:—డి.ఎల్. శాస్త్రి అందుకో, 12, తంబుచెట్టి వీధి, మెద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, కొత్త అగ్రహారం, విజయనగరం.

ఇవ్వడే వచ్చినవి

సింగిల్ బారల్ మజిల్-లోడింగు తుపాకులు. లంచ
నులోనున్న జోసెఫ్ బరసవారిచే తయారుచేయ బడినది.
36" స్టీల్ బారల్, స్టీల్ లాక్ అందు నిప్పిల్ చెంబుగలది.
మేలైన వాల్ నట్ స్టాకు రాంరాడుతో సహాగలదు.

28 బోరులది ధర రూ 55

24 " " 60

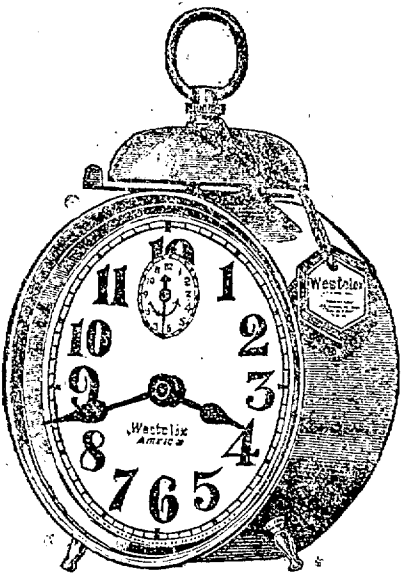
డబల్ బారల్ (రైఫిల్-లోడింగు 12 బోరుల హావరు
తుపాకి 30" స్టీల్ బారెల్స్ గలది. రైఫిల్ మాడిఫైడ్, లెప్ట
పుల్ హాక్, స్టీల్ లాక్ అందు ఆప్షన్ గలిగి క్రాస్ బోర్న్
ప్రిన్సిపాల్ తో సహా మాగుగాను ప్రత్యేకముగా జర్మనీలో
తయారు చేయబడినది. 1 కి ధర రూ 90-0-0.

మైరక్ మే మేలైనది అందముగా పనిపీపని చేయుచి
నది 1 కి ధర రూ 115.

Messrs Spencer & Co, Ltd.
Madras.

కమలామణి లేఖలు
వెల 6 అణాలు- డజను కి రూపాయలు
గ్రంథకర్త:— బి. ఎ. బి. ఎల్, మైసూర్ నగర
రెంటుల. వెంకట సుబ్బారావు పంతులు గారు
ఉద్యోగకారమున విదేశములనుండి వచ్చిన
కమలామణి వ్రాసిన యీ లేఖలు పట్టివలపు జాబులు
గాక ప్రేమావృత్తము తోడ నిండి లోకాచార వ్యూహ
హారముల విచిత్ర వర్ణనము కలిగియుండుటచే స్త్రీపు
రుషులకెల్ల పఠనీయములు. ఆన 1902 నెల్ల జూను
మాసములోనివి యాంగ్లేయ భాషలో ప్రచురింపబడు
(Kamala's Letters to Her Husband) ప్రపంచ
మెల్లెడల వ్యాపించియున్నవి. చక్రవర్తి మొనలగు
లక్షులకొలది జనులు జదివి స్థాపించియున్నారు. త
భిరూపకమయ్యన చమన కట్టకథగాయనపై టుట్టకు
దకు కమలామణికి సంప్రాప్తమున దుర్గతి అత్యంతవ్య
సన కరముగా నుండును. విశేష ప్రతులు లేవు.
విక్టోరియా డిపో, మైసూరు, మదరాసు

గుడ్ మార్నింగ్ అలారం టైమ్ పీసు

యెన్నె
పెట్టేటట్లు
ఆర్ అలారం
కాలోనున్న
వెస్టన్ గార్డు
నందు యిది
రయా రుచే
యబడినది.
చూచుటకు
చాల అంద
ముగానుండు
ను. మిక్కిలి
గట్టిగా త
యారు చేయ
బడినది.

తెల్లని డయలు, అరేబియా సంఖ్యలు, 6 1/2" అం. ఎత్తుగలది.
అలారము అనసరములేకపోయిన త్రిప్పివేయవచ్చును;
ఒక సంవత్సరం పూచీ పత్రముతో. సహా సరఫరాచేయబడును.
ధర 1 కి రూ 6-12-0 లు మాత్రమే.

కాదురు అండ్ యూసఫ్ బ్రదర్స్,

(1 కం సంఖల నుండి గడిచురముల వ్యాపారము చేయువారు.
గవర్న మెంటు, రైల్వే సప్లైయర్లు, రటన్ బజారు, మదరాసు.

Khader & Yousuf Bros.

Govt. & Rly Suppliers, MADRAS

ప్రపంచమందు అంతటను మంచిస్వాగతము

"కామకాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము,
అభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగరించి సలహా యిచ్చు గ్రంథము.
150 పుటలు గలది. వివర్ణ లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు.
ఇది ఉచితముగా తపాల్ ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన
వారు ఈవిధున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆశంకనిగ్రహ ఔషధశాల,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

యూరపియనుసంఘ పునర్నిర్మాణము

కర్నలు క్రాఫ్ డ్యూగారి సూచనలు

జూలై, అక్టోబరు 22:—నేటి సాయంత్రమును
జరిగిన యూరపియను సంఘముయొక్క జూలైయవాఖాసమా
వేశమందు సంఘపునర్నిర్మాణప్రణాళిక సంక్షేపముగ కర్నలు
క్రాఫ్ డ్యూగారు వివరించిరి. కర్నలు క్రాఫ్ డ్యూగారు సంఘము
యొక్క కార్యదర్శి మారభారము, కాలమును ప్రకృతమందున్న
నియమావళి ప్రకారము సెంట్రలు కాంసిలు ప్రాతినిధ్యము గల
దిగ నుండుట కవకాశముల నివృత్తులేదు. కలకత్తాయందున్న
ఎవరితో కాఫిలెటరేషన్ ప్రాతినిధ్యము వహింపవలయునని కోరు
చున్నది. అందుచే సెంట్రలు కాంసిలుయొక్క అభిప్రాయ
ములు కలకత్తా అభిప్రాయము లని ఎంచవలసివచ్చుచున్నది.
రాష్ట్రములందు నివసించుచున్న ముఖ్యమున ప్రతినిధులతో
గూడిన వానినిగ కాంసిలును ఏర్పాటుగావించి, అది అభిల
భారత కాంసిలుగ చేయవలయును. అట్లు మార్పు గావించుటచే
కాంసిలునకు పలుకుబడి పెచ్చును. కాంసిలుయొక్క కార్య
క్రమము ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, తేతులవ్వారా జరుగును.
రాష్ట్రీయసమన్వయ పరిషత్తులను నిమిత్తము రాష్ట్రములందు
సంఘములు నెలకొల్పబడును. రాష్ట్రీయ రాజకీయసలహా
అభిలభారత రాజకీయములతో అన్వయము గావించుటకు
నెట్టి సంస్థయు లేనందున ఈ యేర్పాటు చేయవలసివచ్చి
నది. రాష్ట్రములందు వన్ని కాఖాసంఘములును రాష్ట్రీయసంఘ
మునకు లోబడవలయును. కేంద్రపరిపాలన నిమిత్తము ఆర్థిక
నియమములను గురించినది మాడవనూచన. అట్టి కేంద్రపరిపాలన
యండవలయునని సర్వసామాన్యముగ ఎల్లరును అంగీకరించు
చున్నారు. ప్రకృతమందు 8/10 వంతు ఆదాయమును కాఖాసం
ఘములు కేంద్రపరిపాలన కర్పించుచున్నవి. కాని యీవర్ధతి
దలన రాష్ట్రీయభివృద్ధి కడ్డంకులు గలుగుచున్న వని అభిప్ర
ాయము గలదు. ప్రతి కాఖాసంఘమును నిర్దేశము ధనమొత్తము
నీయవలయుననియు, మిగతాధనము రాష్ట్రీయమునకు సంబం
ధించిన విషయముల నిమిత్తము వెచ్చింపవలయుననియు సూచ

నలు గావించబడుచున్నవి. సంఘముయొక్క నిధికి సంబంధించి
నవి.

సార్వజనీనమున, భారతదేశ రాజకీయజీవితముందు యీ
రసియను సంఘము పలుకుబడి సంపాదించవలయునన్నచో
విస్తారము ధన మావశ్యకమనియు, సంవ
త్సరపుచందా రూ 10 ల నుండి రూ 20
లకు పెచ్చింపవలయుననియు కర్నలు క్రాఫ్ డ్యూగారు సూచించిరి.
ఈవిషయము సభ్యులచే నిర్ధారణ గాబుడవలయును. కాని ధన్య
మావశ్యకము.

ప్రణాళిక స్పష్టమున రూపమునకు తేలిపినపిదప ప్రతి
సభ్యునకును బంపబడుననియు, తదనంతరము కాఖాసంఘముల
అభిప్రాయములతో కలకత్తాయందు జరగబోవు సామాన్యసంఘ
సమావేశమునకు దాఖలు చేయబడుననియు అన్వయిత వహించిన
ఎల్. బిష్టగారు దెప్పిరి. ఇది ముందు సంవత్సరప్రారంభమందు
జరుగును.

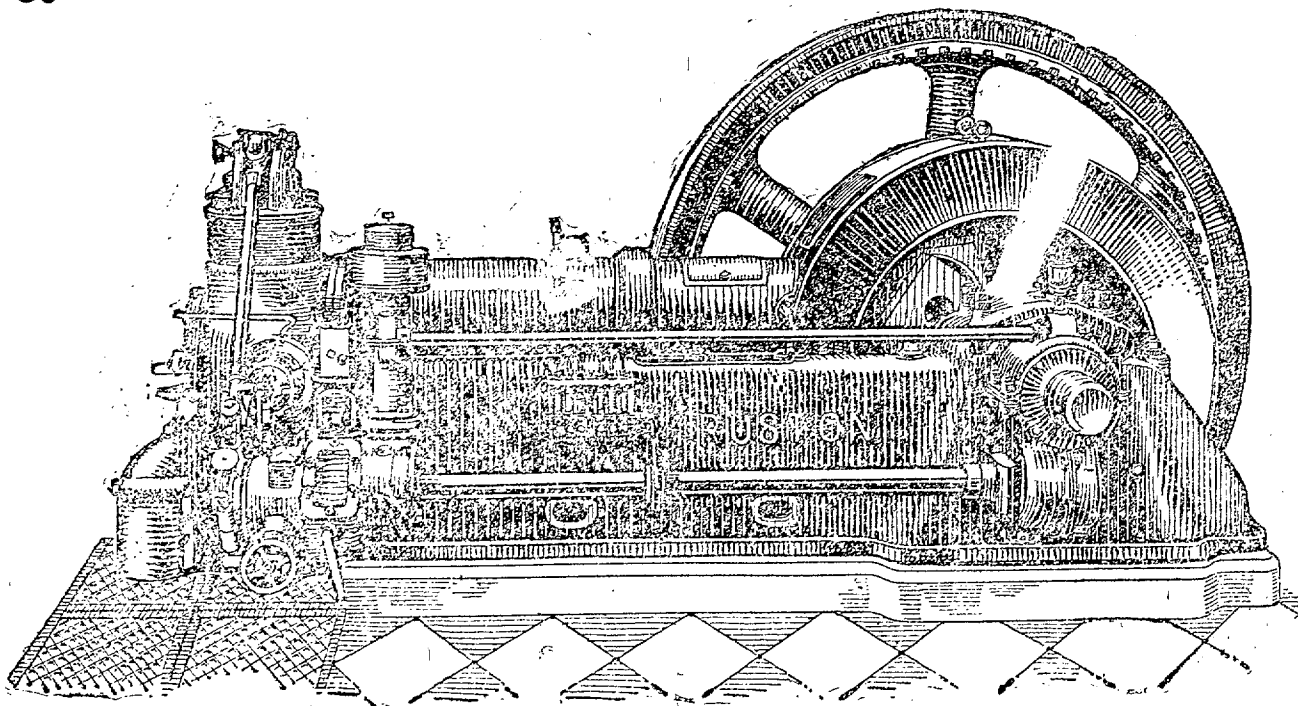
భారతదేశమందు నివాసముల సేర్పరచుకొనిన ఛాకోసీ
పింఘుదారుల కష్టములనివారణనిమిత్తము యూరపియను సం
ఘము ఏమిక్వసి చేసెనని ప్రశ్నింపబడ, మారకములేటు హె
చ్చుటచే గలిగిన కష్టములచేత ఇండియా ప్రభుత్వమునకు యూ
రపియను సంఘము వ్రాసెననియు, కర్నలు క్రాఫ్ డ్యూగారు పీరియట్టుం
దులను గురించి అసంతృప్తియందు దొరతనమును బ్రక్షింపెననియు
కార్యదర్శియగు కెల్ క్రాఫ్ డ్యూగారు దెప్పిరి. యుక్తకార్యాలయ
ము ఈవిషయమై చూచుచున్నదనియు, పింఘుదాస్థైర్యము
సమానపరిస్థితులందె యుండవలయును గాని హెచ్చుతక్కుము
ను యుక్తకార్యాలయము చూపజాలననియు, యుక్తకార్యాలయ
ము సమాధాన మిచ్చెననియు కార్యదర్శి వివరించెను. తుద కీవి
షయముపై ఎక్కు-సర్వీసు సంఘము శ్రద్ధవహించెను. భారతదేశ
శమందు నివాసము సేర్పరచుకొనిన పింఘుదారుల ప్రత్యేకము
గు ఆదరణ చూపవలయునని ఒటావాయందు సమావేశమైన కా
స్పరెంసునందు తీర్మానింపబడెను. ఈతీర్మానమును హెగుప్ర
భువు యుక్తకార్యాలయమున కంపెను. యుక్తకార్యాలయ మిం
కను జవాబీయలేదు. సమాధానము సంపత్తి పరముగ లేకపో
యినచో ముందు అనలంబించవలసిన చర్యముగురించి యూరపి
యను సంఘము ఆలోచించవలయును. (అ. ప్రె.)

ది రస్ట్ నే క్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కరులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరములేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మాక్యటూగుకు వ్రాయుడు

(388)

మద్రాసులో సోల్ విజంట్లు, మాస్సి అందుకో, లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

జోడూరు మహారాజు

యూరోపునుండి తిరిగి వచ్చుట

18 లక్షలు ప్రయాణపు ఖర్చులు

బొంబాయి క్రానికిలు వ్యాఖ్యానము

(ప్రీ ప్రెసు లేట్)

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:—యూరోపు ప్రయాణమునండి జోడూరు మహారాజుగారు తిరిగివచ్చిరి. ఇందులకు 18 లక్షలు ఖర్చైనట్లు క్రానికిలు అంచనాపెసినది. మూడులక్షలు మోటారు కారులమీదను మహారాజుగారు ఖర్చు పెట్టినదియు, వానివనతి యేర్పాటులకు మరీమూడు లక్షలచొప్పున సంవత్సరమున కగుననియు, ఆయన సంస్థానమునందు విద్యాభివృద్ధి కై లక్షలుచొప్పున వెచ్చింపుమన, 19

లక్షలు పోలీసు మిలిటరీమీదను, 18 లక్షలు సివిలు అక్వైంట్టుకోరకు ఖర్చుమందునని క్రానికిలు నూచించుచున్నది. సన్మానపత్రము నిరాకరించుట బొంబాయి మార్వాడీ సారులు జోడూరు మహారాజుకు ప్రయాణమునండి తిరిగి రాగా సన్మానపత్రము నీయబోగా వారు నిరాకరించిరి. ఆ యియ్యవలమకొన్న సన్మానపత్రమునందు మహారాజుగారికి స్వాగత మొసంగుచు సంస్థానమునందు ప్రజలకు స్వతంత్రాధికారము లుండవలె ననియు పత్రికాస్వాతంత్ర్య ముండవలె ననియు విద్య నభివృద్ధి జేయవలె ననియు కోరిరి. జోడూరు సంస్థానోద్యోగులు వద్దన్నయవలన మహారాజు సన్మానపత్రము సంగీకరింప నిరాకరించి యుండవచ్చునని అందు కేర్పాటు జేసినవారనుచున్నారు.

కీ॥ శే॥ వడ్లమన్నాటి నరసింహశర్మగారు వెంటటి రావయ్య బి. ఏ. యల్. టి. గారు మాక్సిము గ్రాయుచున్నారు:—కీర్తి శేఖర నడ్లమన్నాటి వెంటటేశ

య్యగారి కుమారుడు వడ్లమన్నాటి వెంటటనరసింహశర్మగారు 21 తేదిరాత్రి 12 గంటలకు ముమ్మటి స్వర్గస్థులైరి. వీరిది బందరులో ధనికులును గౌరవనీయులును నగుటకుంబడులలో వొక్కటి. వీరినయము 30 సంవత్సరములు. వీరు విద్యచాలించుకొన్నతరువాత బందరు హిందూ హైస్కూలులో 3 సంవత్సరములు ఉపాధ్యాయులుగా పనిజేసి పిమ్మట ఆనాలోగ్గనుచే బానిస నవలీకేసిరి. తరువాత కొంత సెమ్మడించినగాని సరియైన ఆలోగ్గమురాలేదు. మూడువారములక్రిందట వీరికి జ్వరము తగిలినది. అజ్వర మెక్కువై చివరకు మెదడున కెక్కి నిన్నరాత్రి సంధించి వీరు చనిపోయిరి. వీరికి ముగ్గురు కుమార్తెలును భార్యయుగలరు. వీరు చక్కపిన్ వేంకటాద్రిగారికి కిమ్మలై యాంకి తెలుగుభాషయందు ప్రావీణ్యమును సంపాదించి కవులని జేర్కొంచిరి. వీరు పుస్తకము లెవ్వియు వ్రాయలేదు గాని వీరికవిత్వచేతి బందరు గుంటూరునున్న గువోట్ బాగుగ విదితమే. వీరు కల్పవరహితులై భగవంతునియందు భక్తిగ్ని యుండెడివారు. వీరియాత్మకు శాంతి కలుగుగాక.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము డ్రాయింగు పెన్ సెల్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నది.

వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

1964

వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు

వివాహము మొదలగు శుభకార్యనమయములందు

మ ము ల ను మ రు వ కు డు

ఆశాభంగము కలుగదు!

} చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దదివరకు మావద్ద స్టాకులో నున్నది!! {

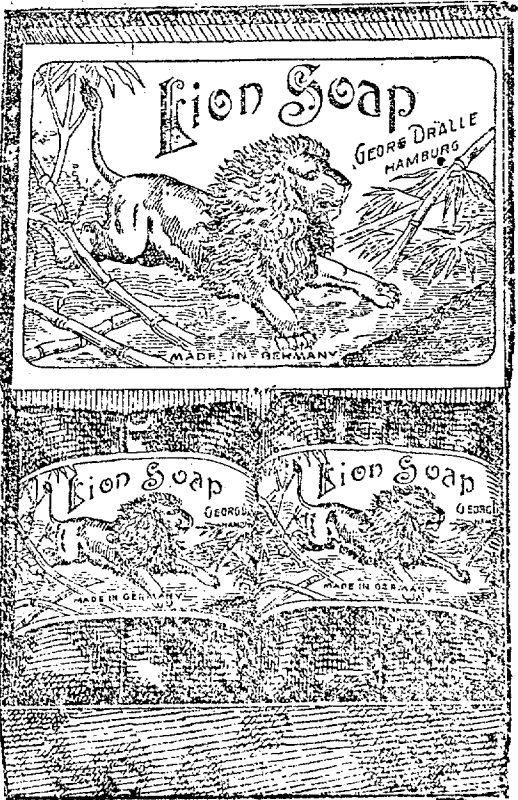
తృప్తికరముగా నుండును!!!

మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వరాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాటీలు, వంకీలు, బిడ్యాణములకు కావలసిన మోపులు, పలు కమల చేతిగాజులు, గొలుసులు, జేసరీలు, ముక్కుపువ్వులు, నాగరలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు, పెండెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నీమణెంకి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వరాగములకు, కెంపులకు, పూచీ నిచ్చెదము. నగలవిషయములో ఏసహాయము కావలసినను చేసెదము.

తృప్తికరముగాలేనిచో పైకము వాపనిచ్చెదము. ఒకడఫా మానమృతమును చూడగోరెదము.

ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

జార్జి డ్రాల్సు
లై ను స బ్బు

ప్రక్షేపమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందిన
టాయిలెట్ - డి - లూక్సు

అను అత్తరు

చర్మమునకు దానియొక్క అమోఘమైన సువాసనను
కలిగించి, ఉపయోగించి చాలనేపైన పిమ్మట
గాలిలో దాని సువాసన అద్భుతముగా వ్యాపించును.

ప్రతివోటను వెలకువారకును లేక ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

పోస్ట్ ఏజెంట్లు:—

ఏ. వి. ఆర్. ఏ. అడికప్పచెట్టి, 52, బందరువీధి, మద్రాసు.

రామమోహనఫార్మసీ, బెజవాడ.

సమస్త ఆయుర్వేదౌషధములు సరసమైనధరలకు విక్రయింపబడును. కోరువారికి క్యోటలాగు ఉచితము.

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల మాతన ప్రచురము

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

పోతానామాత్య ప్రణేతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులకన్న బాగుగముద్రించునైనా రము
12 స్కంధములుగల సంపుటము గ్లాజాకాగితములు క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు వెల రూ 6-0-0
సంపూర్ణప్రతి 2 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు రూ 8-0-0
2080 సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిట్టుపేరు రూ 9-0-0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాస్.

మలేరియాకు (Malaria) ఇసనోఫెలి (Esanofele)

అను అమోఘమైన ఔషధమును ఉపయోగించి మీ దేహోగ్యమును కాపాడుకొనుడు.
అది రక్తమునందున్న మలేరియా పురుగులను చంపుటమాత్రమే గాక మలేరియా రానీయక ఆటంక
పరచును.
మలేరియా రానీయక ఆటంకపరచుటకై ప్రతీదినియు ఉపయోగము సాయంకాలములందు ఒక మాత్రము
వాడవలెను.
ఏకమిట్టన కైనను లేక ఈ దిగువ విలాసమునకువ్రాయుడు.
ఇదే మాదిరియే యుండు ఇతర ఔషధములను చూచి మోసపోకుడు.

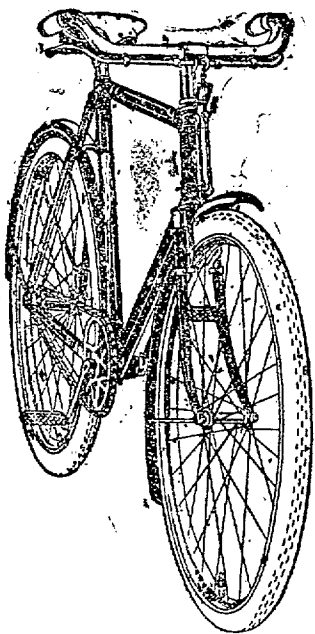
Messrs. Gorio Ltd., P. O. Box No. 159, Bombay.

వెరల్ నెషల్ జైసికీఫ్టికిని మంచి ముత్యము వంటిది.

ప్రతిభాగమును
మంచిస్థితిలో నున్నది.

5 సంవత్సరములవరకు
పూచీ యివ్వబడును.

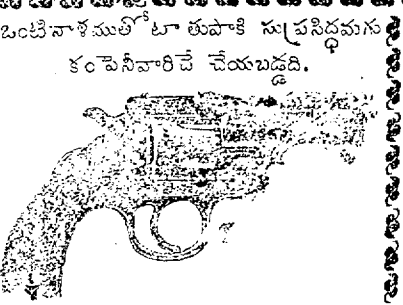
డన్ లెస్ టైరులతో సహా
ధర రూ 85 లు మాత్రమే.

పూర్తిగా బ్రిటిష్ వారిచే
తయారు చేయబడినది.

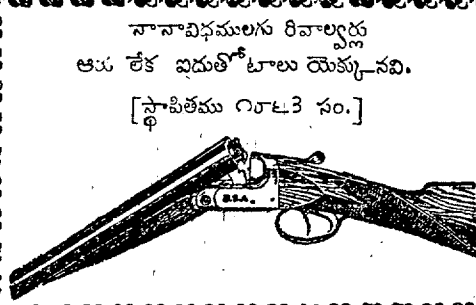
దక్షిణ దేశమరెదు అంతటను
ప్రతి సైకిల్ హాపునందు
దొరకును.

Sole Agents:--English Cyele Motor Importing Co.,
Branch:-- 3, Mount Road. 9, Broadway, MADRAS.

బంటివాళముతోటా తుపాకీ సుప్రసిద్ధముగ
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది.

ధరలు
సరసము.
క్యాటలాగు
ఉచితము.

నానావిధములగు రివోల్వర్లు
ఆరు లేక ఇరుతోటాలు యెక్కువవి.
[స్టాపితము ౧౮౬౩ సం.]

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథ నిలయము పితాపురము
—: క్రొత్తగ వెలువడిన నవలలు :— బ్రాంచి 279 లింగి శెట్టిపేధి, మద్రాసు.
నరేంద్రగుప్తాదురు. 1-8-0. బ్రాంచినిలాసమురు. 0-12-0.

ఈ రెండునవలలు పోస్టేజీగాక సందాదారులకు రూ. 1-8-0 మాత్రమే. ఇంకను అనేకములగు చార్లితక
సాంఘిక, అపరాధ పరిశోధన నవలలుకలవు. వలయువారికి క్యాటలాగు పంపుము.
గోరా 1926 ఇంటర్ ప్రిడియేట్ టెక్ స్టుబుక్ రూ 1-8-0
N. B. ఈ గ్రంథనిలయము కాకినాడనుండి ధీరముగా పితాపురము మార్చినాముగనక జూబులు పితాపురమునకే వ్రా

మదరాసు గవర్న మెంటు బిల్లులు

పబ్లికుపీధి, పబ్లికురోడ్డు

1925 వ సంవత్సరపు 12 వ నెంబరు బిల్లు రాబోవు
కానసభలో ప్రవేశపెట్టబడును.

(1920 వ సంవత్సరపు 5 వ దను) మదరాసు డిస్ట్రిక్టు
మునిసిపాలిటీల ఆక్టును (1920 వ సంవత్సరపు 14 వ దను)
మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టునును సవరణ చేయుటకైన
బిల్లు. పబ్లికు పీధి లేదా "పబ్లికు రోడ్డు" అనుమాటల కర్తమును
స్పష్టముగా నిర్వచించుకార్యము నిమిత్తము, 1930 వ సంవత్స
రపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టునును 1920 వ
సంవత్సరపు మదరాసు లోకలుబోర్డుల ఆక్టునును సవరణచేయు
ట యుక్తముగా నున్నందున, ఇందువలన ఈక్రిందివిధముగా
కానించడమైనది:—

1. ఈఆక్టును 1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు డిస్ట్రిక్టు
మునిసిపాలిటీల ఆక్టు మరియు లోకలుబోర్డుల ఆక్టు(సవరణ) ఆక్టు
అని చెప్పవచ్చును.
2. మదరాసు డిస్ట్రిక్టు మునిసిపాలిటీల ఆక్టుయొక్క
3 వ సెక్షనులో (21) వ క్లాజుయొక్క (సి) సబ్క్లాజుక్రింద
ఈదిగువ సబ్క్లాజులను ఉంచుము:—

"(డి) ఏదైన మునిసిపలు లేదా ఇతర పబ్లికు ద్రవ్యము
లతో ఇంతకుపూర్వము చదును చేయబడిన, రాళ్లతో కూర్చ
బడిన, కంకర చేయబడిన, రాతిపలకలు పరచబడిన, కాలువలు
తీయబడిన, మురికినీరు పోవుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన, సర
క్షింపబడుచున్న లేదా దీపములు పెట్టబడుచున్న ఏదీయైన
ను, మరియు

"(ఇ) 179 వ సెక్షను ననుసరించిగాని, ఈఆక్టుయొక్క
యితరనిబంధనలలో వేటి ననుసరించిగాని మునిసిపాలిటీవారిచే
ఒక పబ్లికు పీధి అని ప్రసిద్ధపరచబడిన ఏదీయైనను."

3. మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆక్టుయొక్క 3 వ సెక్ష
నులో (18) వ క్లాజుయొక్క (సి) సబ్క్లాజుకు "మరియు" అ
నుమాటను చేర్చి ఆసబ్క్లాజుక్రిందను ఈదిగువ సబ్క్లాజును ఉం
చుము:—

"(డి) ఏదైన బోర్డు ద్రవ్యములతో లేదా ఇతర పబ్లికు
ద్రవ్యములతో ఇంతకు పూర్వము చదును చేయబడిన, రాళ్లతో
కూర్చబడిన, కంకర చేయబడిన, రాతిపలకలు పరచబడిన,
కాలువలుతీయబడిన, మురికినీరు పోవుటకు ఏర్పాటు చేయబడిన
సరక్షింపబడుచున్న లేదా దీపములు పెట్టబడుచున్న ఏదీయైన
అయినను చేరును."

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు వివరణము
ఈ రాజధానిలో కొన్నిచోట్ల, పబ్లికు రోడులను ఉప
యోగించుటకు కొన్ని ప్రత్యేక జాతులకు
లేదా తరగతులకు గల హక్కు ఒక పక్షము
బహిరంగముగా ఆక్షేపించబడెను. కాని కోర్టులు (న్యాయస్థాన
ములు) ఆవిషయమున సంశయమునకు తావు లేకుండ చేసినవి.

(5 మదరాసు, 804 ; 6 మదరాసు, 208 ; 26 మదరాసు,
876, 12 బొంబాయి లా. 8 585 ను చూడుము) 26 మదరాసు
876 లో మదరాసు హైకోర్టువారి తీర్పును ఖాయపరచుచు
1907 వ సంవత్సరములో శ్రీవి కాన్సిలువారు సంబంధముగల
గ్రామము ఒక సాధారణ రయితువారి గ్రామమై యున్న సంద
ర్భములో వీధులు పబ్లికువీధు లనియు, ప్రజాసామాన్యమునకు
జెందిన యావన్నెయిది వ్యక్తులకును వాటిపైని సమానహక్కులు
కలవనియు, కావున వాటిని చట్టసమ్మతమైన విధమున నుప
యోగించుటకు వారు హక్కు కలిగియున్నారనియు అభిప్రాయపడిరి. (80 మదరాసు, 185 ; ix బొంబాయి లా. 8 668)
కాని పబ్లికు (ప్రజా సామాన్య) ద్రవ్యములతో ఒక మునిసిపాలి
టీవారిచే లేదా లోకలు బోర్డువారిచే మరమ్మత్తు చేయబడి సం
రక్షింపబడుచున్నను, ప్రత్యేక తరగతుల లేదా స్థానిక కాపు
రకుల ప్రత్యేకపు టుపయోగార్థము ఆచారమునుబట్టి ప్రత్యే
కింపబడినవను కారణముచే ఖానిగీవియని సమర్థింపబడుచున్న
కొన్ని రోడ్డు నిజముగా పబ్లికురోడ్డు అగునాయను విషయ
మును గురించి సందేహములు బయటచేర దీయబడినవి. ఇట్టి
ప్రత్యేకపు హక్కుతో కూడుకొనిన స్థితి, పౌర హక్కులను
గురించిన సరియైనట్టియు, న్యాయమైనట్టియు అభిప్రాయమును
బట్టి పరీక్షించినయెడల నిబంధనలపై విన్నవించబడుచున్నది.
ఇట్టి రోడ్డును ఉపయోగించుటకు యావన్నెయిది పౌరులకును గల
హక్కును ఏవిధమైన సందేహములేకుండ స్థాపించుటకు గాను,
(1901 వ సంవత్సరపు 3 వ దను) బొంబాయి డిస్ట్రిక్టు మునిసి
పాలిటీల ఆక్టు, 3 (13) వ సెక్షనులోను, (1885 వ సంవత్సర

పు 3 వ దను) బొంబాయి వహారు మునిసిపల్ ఆఫీసు 8 (10) వ సెక్షనులోను చేయబడినట్లుగా అట్టి రోడ్డు పట్టిక రోడ్డు అని ప్రసిద్ధపరచుట యుక్తము. మదరాసు డివిజన్ మునిసిపాలిటీల ఆఫీసు, 179 వ సెక్షను ప్రకారము ఒక మునిసిపాలిటీవారిచే చదును చేయబడి రోడ్లతో కూర్చబడి ఈ సెక్షనులను పనులు చేయబడిన ఆశ్రయగా విడిచిపెట్టబడిన ఒక భాగిగి వీధి, అట్టి రోడ్డును ఆనుకొనియుండు కట్టడములయొక్క భాగములు లేదా అనుభవదారులు మునిసిపాలిటీవారు తమపనికొరకు భరించిన ఖర్చును చెల్లించుటకు నిర్బంధింపబడిన లేదా తాముకూడ, ఆవిధియొక్క భాగములలో ముప్పాతిక వంతుకంటె తక్కువగాని మంచి కోరినవిడట, ఒక పట్టిక పీసీ అని ప్రసిద్ధపరచవలెను. కాని, మునిసిపలువారి పనికొరకు పైకము చెల్లించబడని సందర్భములో, ప్రజాసామాన్య వితవ్యయలాభముల బట్టి స్త్రీ, పౌరహక్కువిషయముగానున్న ఆరోడ్డును పట్టిక రోడ్డుగా పరిగణించుటకు మునిసిపాలిటీలకును, లోకలు బోర్డులకును గూడ హక్కు వుండవలెనని ఇందువలన ఏర్పడవలెను; దీని పర్యవసాన మేమనగా, న్యాయస్థానములయొక్కయు, ప్రివి కాన్సెల్లువారియొక్కయు తీర్మానముల ప్రకారము జాతిమత భేదము లేకుండ యావన్ముది పౌరులును, ఏద్ర శ్రేణి పౌరులుగల తరగతిచే గాని ఆటంక పెట్టబడకుండ, ఆ రోడ్డును ఉపయోగించుటకు, హక్కును కలిగియుండును. మరియు ఆటంక పెట్టబడినయెడల, అట్టి ఆటంకము ఇక్కడినుండి పినలు కోడు యొక్క 341 వ సెక్షను (ఏమనిషి నైన అక్రమముగా నిర్బంధ పెట్టుట) క్రింద ఒక సేరముగా రక్షింపబడుటకు పాత్రమైయుండును. ఇంకను 1891 వ సంవత్సరపు మదరాసు జనరలు క్లాజుల ఆఫ్ట్ (8) (26) వ సెక్షనులో 'పట్టిక' అనుమాటలో ప్రజాసామాన్యమునకు చెందిన ఏతరగతి లేదా జాతియైనను చేరియున్నదని గమనింపదగును. అంటరానివారు గాని మరియే యితర తరగతిగాని యేదైన పట్టికరోడ్డును ఉపయోగించుకొనకుండ (ఇంటే కాకుండ, ఏదైన పట్టిక బజారు, చెరువు; లేదా యేదైన యితర పట్టికలములోనికి ప్రవేశించకుండ) నిర్భయముగా ఆటంకపరచబడవచ్చునా అను విషయమును గురించి యెట్టి సంజేహమునకును ఈనిర్ణయము ఎడమిచ్చులేదు. ఈవిషయమున ఏదైన సంజేహముండుటకు పీల్చునయెడల, ఏథల ముసందర్భమున నయిన, 'పట్టిక' అనుమాట యుపయోగింపబడునప్పుడు, ఆథలము అన్ని తరగతుల జనులకును వశమై యుపయోగించుకొనుటకు వీలై ఉండునని అధికమునని స్పష్టపరచుటకుగాను మదరాసు జనరలు క్లాజుల ఆఫ్ట్లో 'పట్టిక' అను మాట ఎక్కువ విభుతముగా నిర్వచింపబడవచ్చును. 1925 వ సం॥ జూన్ 25 వ తేదీ. జె. ఎ. సాల్దానా.

బోర్డుల స్వాతంత్ర్యము

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలుబోర్డుల

ఆర్జును సవరణచేయుటకై వీల్లు

1920 వ సం॥పు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆర్జును సవరణచేయుట యుక్తముగా నున్నందున, ఇందువలన ఈక్రింది విధముగా కానించడమైనది:—

1. ఈఆర్జును 1925 వ సంవత్సరపు మదరాసు లోకలు బోర్డుల ఆర్జును 'సవరణ ఆఫ్ట్' అని చెప్పవచ్చును.
2. 112 వ సెక్షను, (2) వ సబు సెక్షనులో "5 వ సెక్షన్లులోని విధులకు" అను మాటలరహితమున "నిర్దేశింపబడ గల వేరే యేవేని విధులకును" అను మాట విడిచిపెట్టవలెను.

3. 116 వ సెక్షను, 3 వ సబు సెక్షనులో, "దానిలో సేభాగము గాని" అను మాటలకు బదులుగా "అది" అను మాట నుంచవలెను.

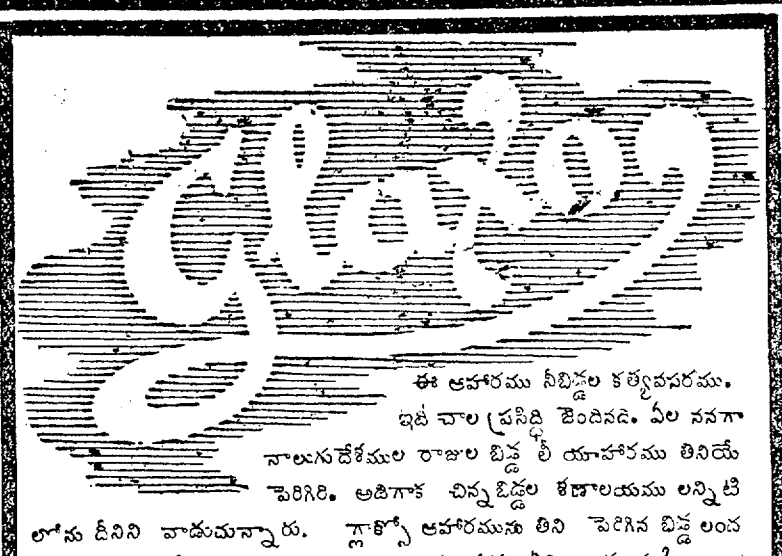
4. 117 వ సెక్షను, (2) వ సబు సెక్షనులో, "దానిలో సేభాగముయినను" అను మాటలకు బదులుగా "అది" అను మాట నుంచవలెను.

ఉద్దేశములయొక్కయు కారణములయొక్కయు

వివరణము

2. వ క్లాజు:— లోకలు భండులకు జను కట్టబడవలసివట్టియు, ఖర్చు వ్రాయబడవలసివట్టియు జనులను, ఖర్చులను గురించియు, ఆభండుల పరిపాలనను గురించియు విధులు, ఆర్జు యొక్క 5 వ సెక్షన్లులో కలవు. మరియు అది ఆర్థిక విషయములకు సంబంధించి సామాన్యనిబంధన లున్న అభ్యాయము యొక్క భాగముగా జరుపబడవలసి యున్నది.

ఆర్జుయొక్క 112 వ సెక్షనులోని (2) వ సబు సెక్షను, ఒక లోకలు బోర్డుయొక్క భండులు (ప్రత్యములు), 5 వ సెక్షన్లులోని విధులకు లోబడి, ఆ సెక్షనుయొక్క (1) వ సబు

ఈ ఆహారము నీబిడ్డల కత్యవసరము. ఇది చాల ప్రసిద్ధి జేచినది. ఏల ననగా నాలుగుదేశముల రాజుల బిడ్డ లీ ఆహారము తినియే పెరిగిరి. అదిగాక చిన్నబిడ్డల శరీరమును లన్నిటిలోను దీనిని వాడుచున్నారు. గ్లాకో ఆహారమును తిని పెరిగిన బిడ్డలందరును చాల ఆరోగ్యముగాను ఖులాసాగాను ఉండురు. ఏమి కారణము? బిడ్డకు బలమును పుష్టిని యిచ్చుటకా కావలసివస్తువు లన్నియు నీఆహారములో నున్నవి. ఇది పరిశుభ్రమైనది. ఎట్టి అపాయమును గలిగింపదు. దీనిని తినిన బిడ్డకు ప్రేరేప సంబంధమైన వ్యాధులు, తుయ మున్నగువ్యాధులు రావు. మామూలు పాలవలన నట్టివ్యాధులకు బిడ్డలు పాలగుచున్నారు. దావ్యరల నడుగుడు.

"THE VITAMIN MILK FOOD"

ఇటలీ రాజుగారి అదరణను బడసినది.

స్వయం రాజుగారి అదరణను బడసినది.

ఇటలీ "THE VITAMIN MILK FOOD" స్వయం రాజుగారి అదరణను బడసినది. (2)

గ్లాకో నాలుగురాజులుంబును బిడ్డలు మిక్కిలి జయప్రథముగా పెంచబడిరి. బోంబాయి సరఫరాచేయువాడు ఆర్. డ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. (ఇంగ్లాండులో ఇంకాగ్లాకోలు చేయబడినవి.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు 1888

సెక్షనులో చేప్పబడిన కార్యములకు వినియోగించబడవలె నని నిబంధించుచున్నది.

"నిర్దేశింపబడగల వేరే యేవేని విధులకును" అను మాట ల ప్రయోగము ద్వారా ఆ సెక్షనులో నున్న జాస్తి నియమము ల కట్టినాయమును లేదు. ఈమాట యాధారముపైని చేయబడిన విధులు లోకలు బోర్డుల అధికారములను అనవసరముగను, అక్రమముగను తగ్గించినవి.

3 వ, 4 వ క్లాజులు:— ఆర్జుయొక్క 117 వ సెక్షను లోని (2) వ సబు సెక్షను ననుసరించి, లోకలు బోర్డుల బడ్జెట్టు (ఆదాయ వ్యయపట్టిక) పైని ఉత్తరవులను వేయునప్పుడు, గవర్న మెంటు వారు అప్పులను తీర్చుటకును, ఒక కనీసపు వర్గింగు (సనిచేసికొనిపోవుటకు అగత్యముయిన) నిలువను ఉంచుటకును ఏర్పాటు చేయబడినవిని నిశ్చయపరచుటకు, బడ్జెటు యొక్క వేర్వేరు పద్ధతులక్రింద చేయబడిన ఏర్పాటులను ఓక్కొక్కప్పుడు మార్చియుండిరి. అట్టి మార్పులను చేయుటకు పూర్వము, లోకలుబోర్డుల సలహానైనను తీసికొనుట అవసరముకాదు. ఒక లోకలుబోర్డు అప్పులను తీర్చుటకు, ఒక కనీసపు వర్గింగు నిలువకును ఏర్పాటుచేయు చున్నంతకాలము; బడ్జెటుయొక్క వేర్వేరుపద్ధతుల క్రింద తన ఖర్చును సర్వబాటు చేసికొనుటకు అది స్వేచ్ఛను కలిగియుండవలెనుట సర్వజనాంగీకృతమైన సూత్రము.

ఆర్జుయొక్క 116 వ సెక్షనులోని (3) వ సబు సెక్షను ననుసరించి, డివిజన్ బోర్డుకు, తాలూకాబోర్డు, యూనియన్ బోర్డు బడ్జెట్టు విషయమున, ఇట్టి అధికారమే కలదు.

గవర్న మెంటునా వైనను సరే, డివిజన్ బోర్డువారైనను సరే ఒక లోకలుబోర్డు బడ్జెటుయొక్క భాగమును, సంబంధముగల ఆలోకలుబోర్డుసలహా నయినను తీసికొనకయే మార్పులను ఒక లోకలుబోర్డుయొక్క అధికారములు అనవసరముగను, అక్రమముగను మిశ్రపరచబడుచున్నది. అట్టి మిశ్రములను తీసివేయుటకు ఈక్లాజులు ఉద్దేశింపబడినవి.

1925 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీ. ఎ. యస్. కృష్ణారావు.

ఆయుర్వేద హాషధ రత్నా కరమ్
అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము
కొద్దిగోజులువరకు పల 8-0-0. 2046
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు స్టేషన్ దాక్టరు, బెజవాడ.

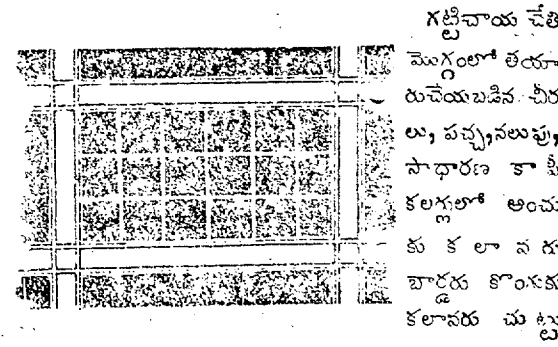
ఆయుర్వేద భూషణ
నోరి రామశాస్త్రి ఎ.కె.వి.సి. గారి

క్షీరవధకాని

అను అత్యుత్తమమైన ఔషధమును తల్లరికిచ్చిన చనుబాలు యధేచ్ఛగా అభివృద్ధియగునుగాన పిల్లలకు హార్మిక్స్ మొదలగు కృత్రిమఆహారము నివ్వవసరములేదు. ఇది అద్భుతమున పసిబిడ్డలపాలాటి అత్యుత్తము. గుణము అత్యద్భుతము. శా. అతిసరసము. బుడ్డి 1 కి. వి. పి ఖర్చులతోర్పు 2-0-0.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మర్సిరెస్ట చీరలు

గట్టిచాయ చేతి మొగ్గులో తయారుచేయబడిన చీరలు, పచ్చనలుపు, సాధారణ కాపీ కలగ్గులో అంచుకు కలా నగు బాడరు కొంగుకు కలావరు చుట్టుకంటివేసినవి వుపయోగించుటకు అందరికిని అనుకూలముగా నుండును, వెల తక్కువలో యిప్పటికాలము లేరహాగా తయారుచేయబడినవి. మీరు తెప్పించుకొని మీకు సమాధానంలేనిచో 3 రోజులలో వాపసుపంపిన మీసాము తిరిగి పంపివేయబడును. పార్సలతో మా క్యాటులగు సహితం పంపబడును.

14 రూ యేరంగులో కావలసినను 1 కి ధర
12 రూ కలావరు లేకుండా రంగుబార్డు 1 కి ధర
పాస్టచార్జి వేరు వి. పి. గా పంపబడును—
వో. వెరికటసుబ్బ శెట్టి,
శ్రీకృష్ణహాల్, బెంగళూరుసిటీ.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతీ

న మా జ ము వారు

బందరు మినర్వ సినిమా హాలులో

25-10-25 ఆదివారం రాత్రి

సావిత్రి నాటకమును

ప్రదర్శించెదరు

ముఖ్య పాత్రలు

సత్యనంతుడు:—యడవల్లి సూర్యనారాయణగారు.

సావిత్రి:—పుష్పలక్ష్మి సంతోషరావుగారు.

యముడు:—గూడపాటి నరసింహారావుగారు.

పైసమాజంబాధ్యక్షులైన నాటకములలో సావిత్రి ప్రావీణ్య ప్రదర్శనకు ప్రత్యేకముగా విశిష్టంగా ఒక్కొక్క పుస్తకం 1కి రూ 0-12-0. విశిష్ట ప్రత్యేకము. వలయువారు కే. పున్నయ్యగారు మైలవరం హాల్ బెజవాడ అని వ్రాయుడు.

డాక్టర్ కె. పట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ఒక ఆమోదము.

ఈ సుప్రసిద్ధమైన హిందూ దేశీయ ధీమాకంపెనీ చరిత్ర ఇంక గొప్పగానుండుటకు కారణము క్రమేణా వృద్ధియగుటయు మంచి లాభమును గడించుటమే, “కలకత్తా కమర్స్ యిత్ గజెట్.”

పూర్తి వివరములను ప్రాన్ పిక్చర్స్ కు ఈ దినపత్రిక లాసమున వ్రాయవలయును.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co. Ltd.,
POST BOX No. 37, MADRAS.

ఓరియంటల్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

జీవ భీమా కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

1922-1924 గత మూడు సంవత్సరములుగ కంపెనీ వ్యవహరించినందులకు ఫలములు:

లాభములు రూ 51,00,000
జీవ భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 22½ చొప్పునను

యెండ్లమొంటు భీమాలపై రూ

1000-టికి సంవత్సర మొకటింటికి

రూ 18 చొప్పునను

అధికమైన బోనసులు.

అభ్యుదయాభిముఖమునం దుండు ప్రజాభిమానమును కంపెనీ బడసినందులకు నిరూపణము.

నూతన భీమాలు { 1923 - రూ 1,74,00,000
1924 - రూ 2,37,00,000

ఈ సంఖ్య లింక నధిక మగుచున్నది.

ఆదాయకరముగ జీవ భీమాలయందు

ధన ముంచుట కిదియేతరుణము.

వివరముల కీక్రింది విలాసములకు వ్రాయుడు:-

ప్రాంచి సెక్రటరీ

ఓరియంటల్ భీమా కట్టడములు

తపాల పెట్టె 8, మదరాసు

బెంగళూరు బ్రాంచి:

నెం 3, సాత్ పెరేడు, బెంగళూరు
టివండ్రం బ్రాంచి: టివండ్రం.

అలహాబాదు మునిసిపల్ బోర్డు

చేరుమేను, వైసుచేరుమేను అధికారముల
గురించిన వివాదము

పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారి దోషారోపణము

అలహాబాదు, అక్టోబరు 22—నిన్న రాత్రి జరిగిన అలహాబాదు మునిసిపల్ బోర్డు సమావేశముందు చేరుమేను వైసుచేరుమేనుల అధికారములను గురించిన వివాదముపై తీవ్రముగ చర్చ జరిగెను. చేరుమేను పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారు ను మారు మూడువారములు అలహాబాదు విడువవలసివచ్చెను. అట్టి సమయముందు వారి అధికారములను జూనియరు (చిన్న) వైసుచేరుమేను ౨౩. కె. మున్సిపాల్ గారికి ఒప్పగించిరి. తన్నుచిన్నులు చిన్నవర్గా కిని నీ నీయరు వైసుచేరుమేను ఆరు నరహాహాగారు చేరుమేనుయొక్క ఉద్దేశ్యము, ఉపసంహరించెను. తిర్క్కి వచ్చిన పిదప నీయరు వైసుచేరుమేనుయొక్క చర్య చట్టవిరుద్ధమైనదని దలంచి బోర్డునకు బరిష్ట్రరము నిమిత్త మంటెను. విషయముపై తీవ్రచర్చ జరిగెను. వారిచర్చ తప్పు అని బోర్డు అభిప్రాయమైనచో అధికారభారమును దుండి విముక్తుని శేయ వలసినదని చేరుమేను బోర్డును గోరెను. వారిని చేరుమేనుగా ఎన్నికొని నప్పటినుండియు వారేరుమేనుకాలము రరగకమైనదని డెల్టా కోకపాట్ల పూనుకొని వారి పరిపాలనము జయ ప్రదమైనది గావని రుజువుచేయుటకు బ్రయత్నించుచున్న దనియు, అట్టి పాట్లతో నీయరు వైసుచేరుమేను గడియుట విచారణీయముగ నున్నదనియు పండిత కపిలదేవ మాలవ్యాగారు డర్శిరి. విషయనిర్ధారణమునిమిత్తము లామరున కంపెనీ డెను చేరుమేను తిరిగి అలహాబాదునుండి వెళ్లునున్నార గాన కార్యములను బరిష్ట్రరించులోపున వారు గావించు ఏర్పాటుల ప్రకారము జరుగవలయు నని బోర్డు నిర్ణయించెను. (అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధిసిన్హాకడసారివిడిచెను

సివిలు మిలిటరీ ఉద్యోగుల పిడ్డలుపు

సిన్హా, అక్టోబరు 22:—నూర్యరశ్మిచే సిన్హా కొండలు దేదీప్యమానముగ బ్రకాశించుచుండ నేటి ఉదయమున రీడింగు దంపతులు సిన్హాను కడపటిసారి విడిచిరి. సిన్హానువిడిచి వెళ్లిపోవుటచే అచట నెల్లరికిని విచారము గలిగెను. ఈమధ్యస్థతగ లేకపోయినను ఆమె యేసంధ్యలయెడ నిదివరలో శ్రద్ధజూపెనో, త త్సంస్థలను రీడింగుప్రభృతి కడపటి సంవర్ధించెను. కలకత్తాకు బోవుటచే రీడింగు ప్రభృతి ఆరోగ్యము జక్కబడు నని ఎల్లరును విశ్వసించుచున్నారు. రీడింగు దంపతులను పిడ్డలుపుటకు చాలమంది రాజప్రతినిధిభవనముందు సమావేశమైరి. ఆసమయమునకు అర్హులగు తంతు ఎల్లరును అవలంబించిరి. రాజప్రతినిధి భవనముందలి సిన్హా రైఫిల్సు గౌరవపటాలము సిద్ధము చేయబడెను. రైలుస్టేషనువద్ద ఘూర్ణాపటాల ముండెను. సివిలు ఉద్యోగులు ప్రభుదర్శనము నిమిత్తము దొడుగుకొను దుర్దులను ధరించిరి. మిలిటరీ ఉద్యోగులు యుద్ధభూమియందు ధరించు నట్టి డ్రెస్సులు ధరించిరి. రాజప్రతినిధి భవనముందలి వారల వద్ద సెలవు దీసికొనుట కొక అరగంట రీడింగు దంపతులకు పట్టెను. కడపటిసారి భవనముందుండి వెడలునపుడు ఫిరంగులు ప్రేల్చిరి.

రైలు స్టేషను మనోహరముగ మాలలచేతను పంపకై తన లోకములచేతను శృంగారింపబడెను. సంచాబు గవర్నరు భార్యయగు హేలీగారి ఆధిపత్యము క్రింద బాలికా భటులు, వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులు, కమిషనరు కర్నూలు కోల్టెన్సీము, పోలీసు మాఫరింటెండ్మెంట్ వింటరుగారు హాజరైరి. రైల్వేస్టాటు ఫారముమీద నున్న వారలతో హేలీ, రీడింగు ప్రభృతిగారు కొంతసేపు ప్రసంగించిరి. తదనంతరము పిడ్డలుపు నిచ్చుటకు వచ్చినవారలతో పేనుహండుచేసి రైలుబండి నెక్కిరి. రాయలస్కాట్సు ఘనీకీయరలు బ్యాండు వాద్యము గావించుచుండ వెల్లగా రైలు స్టేషనువిడిచెను. ప్రేక్షకులు సంలేసమును సువ్యక్తము చేయు రసములు విన్నుముట్టెను. (అ. ప్రె.)

భూకంపము

సిన్హా, అక్టోబరు 23:—సిన్హాకు మూడువేల మైళ్ల దూరముందు స్వల్పముగు భూకంపము గలిగినట్లు నిన్న రాత్రి 22 గంటల 40 నిమిషములకు సిన్హా పైసిమోగ్రాఫునందు రికార్డుచేయబడెను. (అ. ప్రె.)

ఇంగ్లాండు బోయివచ్చుటకు

ప్రత్యేక మొదటితరగతి టిక్కెట్లు

బొంబాయి, అక్టోబరు 23:—1926 వేసంగిలో మార్చెయిల్సుగాని లండనుకుగాని తర్ఫుకేట్లతో పోయివచ్చుటకు ప్రత్యేకముగా మొదటితరగతి టిక్కెట్లు ప్రవేశపెట్టుచున్నామని పి అండు ఓ కంపెనీవారు బొంబాయిలోనున్న తమ ఏ డెంట్లు మాకిన్నాన్ మెకెంజీ అండు కంపెనీ ద్వారా తెలియజేయుచున్నారు. తిరుగటిక్కెట్లతో జూను 5 లేదిన బయలుదేరిపోయి సెప్టెంబరు 24 లేదీలోగా ఎప్పడైనను రావచ్చును. బొంబాయి లండనుకు సముద్రముమీదుగా పోయి అదేత్రోవను తిరిగివచ్చుటకు 105 పౌనులు. మార్చెయిల్సుపొయి తిరిగివచ్చుటకు 100 పౌనులు. మార్చెయిల్సుద్వారా ప్రాంసులోనుండి ప్రత్యేక రైలుబండిమీదుగా బోయి తిరిగివచ్చుటకు 120 పౌనులు. ఇండియాలోనుండు వారొక్కసారి ఇంగ్లాండుకుపోయి రావలెనని యాయవకాశమును గైకొనినచో 12 వారములు ఇంగ్లాండులో నుండువచ్చును. (అ. ప్రె.)

నమిక స్వామిప్రోహము

సుమారు లక్ష రూపాయ లవహరించుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 23:—అసంతకాలములో చిత్రముగు శేసు కలకత్తాయందు విచారింపబడున “స్టేట్స్ మెన్” పత్రిక వ్రాయుచున్నది. నమిక స్వామిప్రోహమునకు స్కాట్లెండులో ఆరెస్టుచేయబడిన ఒక ప్రాత కలకత్తానివాసిని గొనివచ్చుటకు పోలీసు అసిస్టెంట్లు కమిషనరు యి. ఎ. హార్డెగారు ఇంగ్లాండుకు బోపైయున్నారు. సుమారు లక్షరూపాయలకంటె అధికమొత్తము అపహరింపబడెను. వెల్డెస్టీ పీథియందు గల ప్రీశేర్వి ఆఫ్ స్కాట్లెండును కీసనము చెందుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్‌సెంజి

ప్రత్యేక హక్కులను గోరుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—తమకు ప్రత్యేక హక్కులనిచ్చు చార్టరుకు సంబంధించిన శాసనమును ప్రవేశపెట్టు విషయమై అంగికారమును డెల్వచు బొంబాయి స్టాకు ఎక్స్‌సెంజి సంఘమువారు జాబువ్రాయగా అట్టి శాసనమును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రస్తుతసమావేశములోగాని వచ్చే బడ్జెటుసమావేశములోగాని విషపడదని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు జవాబు చెప్పిరి. కాన ఎక్స్‌సెంజిసంస్కరణము విషయమున తొందిరకు పత్రికలలో ప్రకటించిన బిల్లునే నడిపించుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. అయినను శాసనసభలో బిల్లు ఆమోదింపబడినట్లయిన చార్టరుగ్రాంట్లు విషయమై ఆలోచించుటకు ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగా నున్నారని వారు చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—బొంబాయినుండి 17 లేదిన తపాలతో బయలుదేరిన పి అండు ఓ మెయి. స్టీమరు “మూల్తాను” 21 లేదీరాత్రి 10 గంటలకు ఏడెనువచ్చి ఆమరునాడుదయము 5-30 నిమిషములకు అచ్చటనుండి వెడలిపోయెను.

బి. వి. యస్. యస్. “పర్దు” 9 లేదిన లండనునుండి బయలుదేరి 21 లేదీ ఉదయం పోర్టువెయిడుకువచ్చి ఆ సాయంకాలమే అచ్చటనుండి బయలుదేరెను.

ఆంకరులైన యస్. యస్. “కాలిఫోర్నియా” మార్చెయిల్సునుండి 20 లేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు బొంబాయి కి బయలుదేరెను.

15 లేదిన లండనుతపాలతో బయలుదేరిన పి అండు ఓ మెయిల్ స్టీమరు “మోరియా” 21 లేదీ ఉదయం 10 గంటలకు పోర్టువెయిడుకువచ్చి ఆనాడే సాయంకాలము 4 గంటలకు బయలుదేరిపోయెను. లాయిడు డ్రెస్టిన్ కో స్టీమునావిగేషన్ కంపెనీ స్టీమరు “విల్సానా” నవంబరు 1 లేదీన నెం 14 అతెడ్జాండా డాక్యునుండి ఉదయం 10 గంటలకు బయలుదేరును. ప్రయాణీకులను నైర్దుల పరీక్ష చేయుట 9 గంటలకు జరుగును.

(అ. ప్రె.)

అఖిలభారత టెలిగ్రాఫ్ యూనియను

ర్యాన్ కమిటీ శిఫారసుల నంగీకరింపలేదు

కలకత్తా, అక్టో 23:— అఖిలభారత టెలిగ్రాఫ్ యూనియనువారు గావించిన అవసరసభలో ర్యాన్ కమిటీ శిఫారసులనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికిని టెలిగ్రాఫ్ వారికిని పెద్ద వివాదజరిగెను. టెలిగ్రాఫ్ యూనియనులో సభ్యులందరూ భారతీయులు ర్యాన్ కమిటీ శిఫారసుల నంగీకరించుటలో ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమున కనుగుణిని చెల్లువును తమకవ్వ ములనుగూర్చి చెప్పుకొనుటకు పక్షపాతము వహింపని కమిటీ ని నియమింపవలసినదని అడుగును డైరెక్టరు జనరలు జవాబులు కఠినమైనవి చెప్పుచు తీర్మానములు గావించబడెను. ఇకనేమి చర్యదీసికొనవలెనో యూనియనువారు తీర్మానింపలేదు. కాని అది ప్రభుత్వమువారి తీర్మానముపై ఆధారపడియున్నది. అఖిలభారత టెలిగ్రాఫ్ సంఘమువారు మాడ సర్వీసులలో గల లోపములనుగురించిన పక్షపాతము వహింపని కమిటీని నియ మింపవలసినదని అడుగును తీర్మానములను గావించి డైరెక్టరు జనరలు జవాబులనుఖాయముగా ఒప్పుకొనుటకు నిరాకరించిరి.

(అ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ

స్టేమింగుగారిసానమున లాంబుగా

రెన్నుకొనబడిరి

రంగూను, అక్టో 22:— భారతశాసనసభలో స్టేమింగు గారు ఖాళీజేసిన స్థానమునకు యూరపియను నియోజక వర్గ ముతరపున లాంబుగారిని నియోజించిన కారితము తేరికల చె య గా నున్నట్లు కనబడెను. మరియొక అభ్యర్థి యెవ్వరును లేక పోవుచేత వీరినే ఎన్నుకొనబడినట్లుగా ప్రకటించిరి. లాంబుగా రు బర్మా కాన్సిలులో సభ్యులు. (అ. ప్రె.)

నర్ నరసింహ శరగారు

సిన్హానుండి బయలుదేరిరి

సిన్హా, అక్టో 22:— లామెంబరు నర్ నరసింహశర్మ గారు నేడు సిన్హానుండి కలకత్తాకు బయలుదేరిరి. అప్పటినుం డి వీరు మదరాసు వత్తురు. స్టేషనుకు వీరిని సాగనంపుటకు చాల మందివచ్చిరి. స్టేషుకాన్సిలు అధ్యక్షుడు సర్ హెన్రీ మాం క్రిఫ్ సిక్స్, సర్దార్ చిరంజీవ్ సింగ్, సర్ చార్లెస్ మాక్స్ వుట్ట, గ్రహం, యూబ్యాంకు, హైదర్, స్పెంసర్, మువ్రా, పెర్రా. పి. ఆర్. రావు, వి. యస్. సుందరన్, టి. కె. రాజ గోపాలన్. సి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగార్లును, శాస ననిర్మాణ విద్యాశాఖలోని యితరబోర్డుగులును వచ్చియుం డిరి. శర్మగారు రందరితోను కరస్పర్సనుగావించిరి. పిమ్మటబండి నెక్కబోవునప్పుడు ప్రముఖులాలంకృతులైరి. (అ. ప్రె.)

భరతమునిబృందం

నాట్టకళానిలయం, బెజవాడ.

బందలు బుట్టయ్య వేటహాలులో

26-10-25 వ తేదీ సోమవారం రాత్రి 9,30 గంటలకు శ్రీ ముట్టూరి కృష్ణరావుగారి సముఖ మున

రామదాసునాటకమును

ప్రదర్శించును

ముఖ్య పాత్రధారులు

రామదాసు

కవీరు:— మైసూరు కృష్ణమూర్తిగారు

రామదాసు:— అరణి సత్యనారాయణగారు

రానీషా:— కొచ్చర్లకోట రంగారావుగారు.

తేజ్జా మామూలు:—

రామబ్రహ్మం,

మానేజరు.

2288

బొంబాయి మిల్లులు

ఇంతలో తెరువబడనట్లుగా లేవు

బొంబాయి, అక్టోబరు 22:—చాల మిల్లులలో తగ్గిం చిన స్కేలుమీదనే దాదాపు 10,000 మంది పనివాండ్లకు కూలి యివ్వబడినది. గ్రామములనుండి పనివాండ్లు తిరిగి రాక పోవుటయేగాక కూలీని తీసికొన్నవారుగూడ గ్రామములనువెళ్లు చుండుటలో మిల్లులింతలో తెరువబడనట్లుగా లేవు. (అ. ప్రె.)

వర్షపాతము

సిన్హా అక్టోబరు 22:—మదరాసునకు దక్షిణముందుఅధిక ముగ వర్షము గురిసెను. ఈ త్రైత కొనయందు పడమటి దిశయం ఆదర్శిత పరిశీతులు మార్పు గలగజేయుచున్నవి. బొంబాయి, దక్కను, ఆగ్నేయ మదరాసులందు సర్వసామాన్యముగ వర్ష ము గురిసెను. బర్మా, పంజాబు కొండలు, మైసూరు లం దు స్వల్పముగ వర్షించెను.

ఋషిధికా 3½, మర్రి 1½, తిరునల్వేలి 4, మదరాసు 3 అంగుళముల వాన గురిసెను.

నూచన:—కాశ్మీరము, మలబారులందు విశేష ము గ వాన గురియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

సిన్హా, అక్టోబరు 23:—దక్షిణ మదరాసు తీరమందు వర్ష పవనము బలీయముగ నున్నది. పడమటి కల్లోలమువలన కా శ్మీరమును స్వల్పముగ వాన గురిసెను. కాని అది తూర్పు దిశగ బోవుచున్నది. పెరిషియానుండి క్రొత్తకల్లోలము సరిహద్దు ప్రాంతమునకు బయలుదేరెను. దక్షిణ బర్మా, ఈ త్రైత బర్మా లలోని కొన్ని స్థానములందు, అస్సామనందు అచ్చటచ్చట వాన గురిసెను.

ఘోషాయి 1, మర్రి 3¼, మెర్కూరా, మంగళూరు 1½, పంజాబ్, నాగపట్నాం 1½, కడపూరు 1, మదరాసు 2, కొండెక నాలుగు 1½ అంగుళముల వాన గురిసెను.

నూచన:—పడమటి హిమాలయములందు తక్కువగను, సరిహద్దురాష్ట్రమునైపున స్వల్పముగను వాన గురియవచ్చును.

(అ. ప్రె.)

ఇటాలియను వైమానికుడు

రంగూను, అక్టోబరు 23:— నిన్నను బేంకాకు నగర మును యిటాలియను వైమానికుడు డిపెనిడ్ గారు చేరిననియు లేపు ఉదయం బయలుదేరి రంగూను వచ్చెదరనియు యిచట నున్న యిటాలియను కాన్సులుగారికి తెలిపిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

ఇటాలియన్ వైమానికుడు లేపు కలకత్తాకు

వచ్చును

కలకత్తా, అక్టోబరు 22:— వాతావరణశాస్త్రి సరిగా లేకుండుటచేత డిపెనిడ్ గారు ఇటాలియను వైమానికుడు ఇం డో చైనాలో టూర్నెకంటే ఎక్కువ దూరము పోలేదని చె లియుచున్నది. ఈసాంకాలము బ్యాంకాకును చేరి అతడు లేపు (శరీరము) కలకత్తా చేరును.

ప్రాచ్యదేశములకు ఆకాశయాన మొనర్చిన డిపెనిడ్ గారి వెనుకకుపోవుచు లేపు కలకత్తాకు వచ్చును. కలకత్తానుండి బహారసు బహువత్ పూరు కరాచీల మీదుగా నితడు పోవును. డిపెనిడ్ గారి వెనుకకు పోవుచున్నాడు. ఇతనితో సిగ్గురు కాంపెనీ కూడ నున్నాడు. (అ. ప్రె.)

నర్ ఫజల్ హుస్సేను

సిన్హా, అక్టోబరు 22:— విద్యాంగసభ్యుడు సర్ ఫజల్ హుస్సేన్ గారు నేటిసాయంకాలము ప్రత్యేకరైలు మోటారు లో కాలాకు బయలుదేరిరి. కాలామీదుగా లాహోరు వెళ్లుచురు. (అ. ప్రె.)

త్యరకుడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్వరపడుడి!

ఆశ్చర్యముగ అంగ్రసాటక ప్రపంచము

నాటకములు బుద్ధ కానంద ప్రభాతమే!

పృథ్వీతలైలు జలించేయు కరుణరస ప్రవాహములే!

ప్రేమస్వరూపిణీయెను యశోధరఅత్యుత్సాహము,

స్వాస్థ్యత్యాగము, శ్లాఘ్యములు !!

నవీనభావములు, ప్రేమకూలాభములు, వియోగ వ్యగ్ర

మనోహరమున హిందీగీతములు. (ప్రవర్ణ చిత్రపటముతో)

ప్రతి ౧ కి ౧౦=౦, డబ్బు ౧౦=౦౦ లు

కోటంరాజు సత్యనారాయణ,

గౌరీపేట-గుంటూరు

22878

లాలా లజపతిరాయగారి ఆరోగ్యము

దేహస్థితి మనుషటికంటె గురువుగనున్నది

మొన్న కుక్రవారమునాటికి లాహోరు తిరిగివచ్చి లాలలజపతిరాయగారిపై మాకు వ్రాసిరి.—

నాదేహరోగ్యమును గురించి నేనేవ్రాయుటావశ్యకము. వెనుకటికంటె యిప్పుడు నాకు చాల నయముగనున్నది. కాని నాకింకను సంపూర్ణముగా దేహరోగ్యము లేదు. నాకు రోగము తిరిగి రాకుండునను నేను సంపూర్ణరోగ్యము నొందుటకు దీర్ఘ కాలమువచ్చును. అందుకొరకు నేను హితులను, దేశీయులను ఓషిక పట్టలయినవి గోరుచున్నాను. దేశాభ్యుదయకరమున నట్టి యే గట్టి కార్యమును నేను చేయజాలని స్థితియందున్నాను. నానంద ర్షనము నిమిత్తము వచ్చినవారలపు నేను మాడచాలకపోయినను ఈ త్రైతములకు వెంటనే సమాధానము వ్రాయలజాక పోయినను వన్ను మన్నింప గోరుచున్నాను.

నాన్న నే నస్వస్థతగనున్న కాలమందు బెంగటిగిన మిత్రబృంద మును, దేశీయులను నాయొడ వారలుజూపిన ప్రేమసాక్షాత్ జ్ఞత సర్పించుచున్నాను. అధిక శ్రద్ధాభక్తులతో వ్యాధిని నివారణ గావించుటకు పోలను, సిన్హా, లాహోరులందు పాటు పడినగల నామిత్రులకు దాక్షురులకు పేరులవినింప నావశ్యకము లేకుండ నాకృతజ్ఞతను చెల్పుచున్నాను. (టిబూన్)

చింతామణిగా రస్వసతగ నున్నారు

జ్వరముచే మంచమున పడెననియు, అందుమాలమున పంజాబు పర్యటనము రద్దుచేయవలసి వచ్చెననియు చిర్రాపూరి యజ్ఞేశ్వర చింతామణిగారు తెలిపినవి. (టిబూన్)

డక్కామెయిలు ప్రమాద విచారణ పూర్తియైనది

కలకత్తా, అక్టోబరు 22:— డక్కా మెయిలు ప్రమాద విచారణ పూర్తియైనది. ఇంతవర కెట్టి తీర్మానమునకును రాలే దు. తీసికొనబడిన సాక్షులను రైల్వే ఏజెంట్లకు నివేదించబడి నది. (అ. ప్రె.)

ఓఖాకూలీ హత్యకేసు

జోర్ హట్, అక్టోబరు 22:—ఓఖాకూలీ హత్యకేసులో ముద్దాయియగు బెట్టిగారిపై రెండవభాగము 30½ సెన్లుక్రింద ను, 325 సెన్లుక్రిందను నేరములు మోపబడెను. విచారిండు చున్న జోర్ హట్ మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిని సెవన్లుకు కమి టుచేసెను. ముద్దాయి ఇంకను పూర్వపు బెయిలులోనే యు న్నాడు. (అ. ప్రె.)

గవర్న మెంటు మహమ్మదీయ కళాశాల

ప్రేక్షకుల సంఘసభ్యులు

మదరాసు, అక్టోబరు 23:— మదరాసునందున్న గవ ర్న మెంటు మహమ్మదీయ కళాశాలయొక్క ప్రేక్షకుల సంఘ సభ్యులుగ నీదినవ బేక్కినబడిన వారు మూడు సంవత్సరము లవరకును నియమింపబడిరి:—

గౌరవనీయు లగు ఖాను బహదూరు ఉస్మాను సాహె బు బహదూరుగారు బి. ఎ. (అధ్యక్షుడు)

ఖానుబహదూరు కాజి హాకీమ్ మహమ్మదబ్దుల్ ఆజీదు సాహెబు బహదూరుగారు, అబ్దుల్ ఆజీమ్ సాహెబు బహద రుగారు బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి., ఖాను సాహెబు ఖాజాఖాన్ సాహెబు బహదూరుగారు బి. ఏ. హుస్సేన్ ఉలీమాహాలవి మహమ్మదు అబ్దుల్ రహిమానుసాహెబు బహదూరుగారు ఖాను సాహెబు మెయిదీనుఖాను లోడిసాహెబు బహదూరు. (అ. ప్రె.)

స్టీలు సెల్ వెటి

22:3

ఇది 1882 సం॥ రము నందు కనిపెట్టబడి, యింకను దీని గుణము వృద్ధియగుచున్నది. ప్రపంచమునందు వీడియు దీనిని మించుటకు వీలులేదు. యిప్పుడే గవర్న మెంటు కలకత్తాకు గార్తెన రామన్ మిసన్ గారి వద్దనుండి ఒక యోగ్యతాపత్రక వచ్చితి. “నా గడ్డమునందు గజ్జయుండి, తినివేయుచుండెను. తక్షణమే మీ జోడుధును వాడితిని. గజ్జ పోయినది. మొండి గాయుండిన స్థలమునందు మరల వెలయుకలు మొలచుచున్నవి.”

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0.

టోకు ధరలకు ఈదినవ విలసమునకు వ్రాయుడు.

Collingwood & Co., Mount Road, Madras

సెనేటు సభ

విజయరాఘవనుగారి స్కాలర్‌షిప్

సేదయము సెనేటు సభలో ప్రశ్నితములు జరిగిన విషయ కార్యక్రమమునందలి అంశము లన్నియు ఒకదాని జనున కొనటి నిర్ణయపడెను.

టి. విజయరాఘవను అను గణితశాస్త్ర పరిశోధన విద్యార్థికి ఇంగ్లాండులోని ప్రాఫెసరు జి. హెచ్. హార్టీగారి వద్ద (ఆక్స్‌ఫర్డు) పరిశోధన కృషి చేయుటకుగాను, ఈ అక్టోబరు మాసమునండి సాలాను 300 పౌనులు యిచ్చుటకును, ప్రయాణాభ్యర్థులు 2 వ క్లాసు టిక్కెట్టుగాక రూ 300 యిచ్చుటకును సిండికేటువారు అంగీకరించిరి. సిండికేటు వారి చర్య నామోదించి యీ నిర్ణయ బట్టెట్టులో పరిశోధన అభివృద్ధినిధి క్రింద చేర్చవలెనని డా॥ డబ్ల్యు. మెప్టనుగారు ప్రతిపాదించిరి.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు సిండికేటువారి చర్య నామోదించుట కెంతమాత్రము విలువలేదని, ఆయనను విద్యార్థి యివ్వరకే ఇంగ్లాండు నకు పోయి యుంటున్న సారి యంగీకరించి యిచ్చుమును సిండికేటువారు అనాలో విత్తముగా నిట్టి వ్యయములకు నిర్దేశించుదురుగాకయనిరి. తన నిరసనమున కిట్లు కారణముల చెల్పిరి:—ఈ విద్యార్థి అనర్హతగతి పరీక్షలో భజుమొందలేదు. ఆ విషయమును గుర్తించవలసినదని స్టడీనుబోర్డువారు సిండికేటునకు సూచించిరి. విదేశములందు విద్యార్థిని చేయుటకు ధనసహాయము గ్రాడ్యుయేటులకే దప్పయి తరుల కియ్యరాదని చట్టబంధన గలదు. అందుచే తొలుత సిండికేటువారుగూడ సంగీతించిరి. కాని కొంతమంది సెనేటు సభ్యులకు, విశ్వవిద్యాలయ ఉద్యోగులకు అనిపై అనురాగ ముంటున్న స్కాలర్‌షిప్లయిచ్చిండుటకు చాల యిష్టించిరి. విశ్వవిద్యాలయము లైబ్రరీయను ఆ విద్యార్థియొక్క నోటులు బుక్సును గ్రహించి, ఆక్స్‌ఫర్డులోని ప్రాఫెసరు హార్టీగారికి పంపెను. ప్రాఫెసరు హార్టీగారుగూడ అతను రామానుజము ప్రేరక విద్యార్థి! వంటి లైబ్రరీలుగలవాడుకాదు; కాని స్వయముగ కృషిచేయ సమర్థుడనెను.

ప్రఫెసరు శేషు అయ్యరుగారు:—మీరు చెల్పిన విషయములు కొన్ని అసత్యములు.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారు:—నేను విద్యార్థిని స్వయముగ నెరుగను. కాని దెలిసిన విషయము లేకును హార్టీగారు వ్రాసిన యోగ్యతాపత్రమును లైబ్రరీయను శేషుఅయ్యరుగారికి జూపెను. అందుపై శేషు అయ్యరుగారు శక్తివంతన లేక పాటుబడిరి. విద్యార్థినిరూర్చి హార్టీగారికి గౌరవప్రాయమును సిండికేటువారు స్వయముగ నేల వ్రాసి కనుగొనలేదు! ఎవరో అనానుభవమున వచ్చిన లేఖనుబట్టి యింత వ్యయమునకు నిర్దేశించరా! మరియు హార్టీగారి తేలిక మార్చి 1 వ తేదీన వచ్చెను. మాడు రోజులలో సిండికేటువారు సహజశ్రమ విద్యార్థికి ధనసహాయము జేయుటకు నిశ్చయించిరి. మాడెడ్జరకు సాలాను 300 పౌనుల చొప్పున యివ్వ గలగుదుమా లేదా యనియైన ఆలోచించలేదు. సిండికేటు వారి చర్యను గవర్నమెంటువారు వెంటనే అంగీకరింతురని దలంచిరి. కాని అట్లు జరుగలేదు. కావున సిండికేటువారి చర్య యెంతమాత్రము ఆమోదించవలసినది కాదు. కాని జరిగినదేదో జరిగిపోయినది. కాన కాదనుట యిష్టము లేక యీసభవారు యీవ్యయమునకు అనుకూల నియమాలను సేగోరుదున్నాను.

సత్యమూర్తిగారు

సత్యమూర్తిగారు పరీక్షల ప్యాసు అగుటను గూర్చి అంతగా పట్టింపు జేయరాదనిరి. పరిశోధన కార్యమును, విద్యార్థుల యందు స్వయంకృషిని మనవిశ్వవిద్యాలయమువారు ప్రోత్సహించుచుండుట చాల విచారకరముగ నున్నది. సిండికేటువారు యీ విషయమున ముందజ వేసినపుడు మనము నిరసించెదము. విద్యార్థి ఆనర్గు తగతిలో పరీక్ష గోల్పోవుట నిజమే. ఇదివరకు పంపబడిన రామానుజుగూడ ఇంటరుమీడియేటు తరగతి యందే ప్యాసుకాలేదు.

సి. న. శేషము చల్యారు గారు:—ఆయన లెక్కలలో పరీక్ష గోల్పోలేదు. విజయరాఘవను లెక్కలలో విఫల డయ్యెను.

సత్య:—అయి యుండవచ్చును. విజయరాఘవను లెక్కలలో కొన్ని భాగములకు అఖండమైన తెలివి గలవాడు. పరీక్షల కంతగా ప్రాముఖ్యత నొసంగరాదు. సామెతుకు సి. న. శేషముచల్యారు ఎల్. ఎం. ఎఫ్. పరీక్షలో కృతార్థుడగుటకు చాలకాలము పట్టెను. అయినను యిప్పుడు మంచి ఫలములు దిగల చెప్పుడయినాడు. (నవ్వు). స్టడీను బోర్డువారు ప్రా

ర్యుచేసిన విషయము గుర్తించవలెను. హార్టీగారిచ్చిన యోగ్యతాపత్రము గూర్చి రామానుజు ముదల్యారుగారు చురుకైన పరిశీలి. హార్టీగారి లేఖలో “రామానుజు అంత అమృత జ్ఞానము కలవాడు కాకపోయినను, అసమానసమర్థత గలవాడని” విజయరాఘవనుగూర్చి వ్రాసి యుండెను. స్వయంకృషియందభిలాషగలవాడనెను. కావున సిండికేటువారు అట్టివానికి ప్రోత్సహమునగుట మంచిపని జేసిరి. వారి చర్యను యెట్టి నిరసనము లేకుండ నామోదించవలెనని సత్యమూర్తిగారు నుడివిరి.

సి. న. శేషముచల్యారుగారు తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. “ప్రాఫెసరు హార్టీగారు వ్రాయవలకు యేల తెలియక పోయెను. మన విశ్వవిద్యాలయమువారు తమంతలామే విద్యార్థియొక్క ఘనతను గుర్తించి ఇంగ్లాండునకు పంపలేక పోయిరి! విజయరాఘవను గణితమునం జేపరీక్షలో కృతార్థుడు కాకపోయెను. అట్టివాని ప్రోత్సహించుట అసంభవముగాన సిండికేటువారి చర్య నామోదించరాదని గోరుదున్నాను.” అని చెప్పిరి.

ప్రఫెసరు శేషుఅయ్యరుగారు, తానావిద్యార్థిని స్వయముగ నెరుగుదునని చెప్పెను. ఆయన గణితశాస్త్ర పరీక్షయందే కృతార్థుడు కాలేవనుట వాస్తవమేగాని, గణిత శాస్త్రమునందు గూడ అనేక శాఖలున్నవి. ఆనర్గు తరగతిలో ఆశాస్త్రమునందున్న వివిధశాఖలయందు ఆతనికి తగిన మార్కులురాకున్నను, కొన్నింటిలో అద్భుతజ్ఞానము గనపర్యెను. ఆనికి పరిశోధనజేయుటయందు స్వయముగా యెక్కువ అభిలాషయుండుట చేత నే మొదటితరగతి ప్యాసు మార్కులువచ్చిన గ్రాడ్యుయేటును కాదని యీతని ఇంగ్లాండునకు బంపిరి. అందుచేతనే స్టడీను బోర్డువారును, రామగారును శిఫార్సులుజేసిరి. స్కాలర్‌షిప్ల ఇచ్చుటకు పూర్వమే హార్టీగారికి ఆవిద్యార్థిచే వ్రాయబడిన కొన్ని కాగితములను నేను బంపితిని. లైబ్రరీయను ముందుగా హార్టీగారికి వ్రాయించుండలేదు. హార్టీగారి అభిప్రాయమును చెల్పుచు నైను చాన్సలరుగారికి లైబ్రరీయను రిపోర్టుజేసెను.

జి. ఎ. న. శేషుగారు సిండికేటువారి చర్యను నిరసించనడము లేదనియు యిదివరకు రామానుజుగారికి ధనసహాయములేదనియు ఈతనికిగూడ జేసినదియుచెప్పిరి.

పిమ్మట తీర్మానము ఓటునకు వెట్టగా అధిక సంఖ్యాకులచే నామోదించబడెను.

విశ్వవిద్యాలయ కార్యాలయము మేనేజరుగనుండిన కీ॥ శే॥ ఎన్. వేలూరుగొంపిశెట్టిగారి కుటుంబమునకు రూ 100 అలె నెస్సు యిచ్చించిన సిండికేటువారి చర్య నామోదించవలెనని కె. వి. క్రిష్ణస్వామిఅయ్యరుగారు ప్రతిపాదించగా యెట్టి చర్యయు లేక ఆమోదించబడెను.

విశ్వవిద్యాలయ సైనిక దళమునకు రూ 1000 అధిక గ్రాంటు యిచ్చుటగూడ అంగీకరించబడెను.

సిండికేటుసభ్యుల ప్రయాణాభ్యర్థులు

సిండికేటు సభ్యులకు ఇన్స్పెక్షను కమిషను సభ్యులకు ప్రయాణాభ్యర్థులు మొదటితరగతి రైల్వేరేటులు, దినమునకు రూ 6 భత్యంభ్యర్థులు యిచ్చించవలెనని సిండికేటు సభవారు తీర్మానించిరి. అధికము లేటు 1925 ఏప్రిలు మాసమునండి అమలునకు వచ్చెను.

ఈ విషయమున సిండికేటువారి తీర్మానమును చర్చించుటకు సెనేటు సభవారికి అధికారము లేకున్నను పదిమంది సభ్యులు యీ విషయము చర్చ కనుమతి గోరుచు తనకు లేఖ వాసిరియు యీ వ్యయము బట్టెటునందు లేనందున సెనేటు అనుమతిని బడచువలెనని వారు కోరుచున్నారనియు నైను చాన్సలరుగారు చెప్పిరి.

ఆకారణముచే దీనిగూర్చి చర్చించవలెనని లేదా యను విషయమున ఓట్లు దీసికొనగా, చర్చించుట వసరమని యెక్కువమంది సభ్యు లభిప్రాయము చెల్పిరి.

పిదప విశ్వవిద్యాలయ శాసనములలో సిండికేటువారు సూచించిన కొన్ని మార్పులు ఆమోదించబడినవి.

విశ్వవిద్యాలయ పతకములు

విశ్వవిద్యాలయమునందు, ఆనర్గులో రి, (బి) (బ్రాంచి) లోగాని, బి. ఎ. లో 5 వ (బి) (గ్రూపునందుగాని ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థికి బసంగపలసినదిగా, కోడేటి ఎలిరాజమ్మ స్వార్థకపతకము గలదు. సదరు తరగతులలో నుత్తీర్ణుల శ్రీ విద్యార్థులు లేనందున దాటిలో (ఎ) (బ్రాంచి) వారి కిప్పించవలెనని సిండికేటువారుగూడన ఆమోదించబడెను.

పిట్టి మనుస్వామి చెట్టిగారి బంగారు పతకములు రెండు గలవు. (1) సంస్కృతమునకు (2) గణితమునకు, పినిఱుడు రూ

75 వారిచ్చిన విరాళము రూ 4200 పైనప్పు వడ్డీ రూ 165 నుండి యీపతకముల నిమ్మచున్నాడు. ఆపతకములిమ్మచు రతులను మార్చుచు నెనని కె. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఒక పతకమును ఆనర్గులో సంస్కృతమునందు అగ్రగణ్యుడుగా నుత్తీర్ణుడగు వానికి, అట్టివారుండకపోయినచో 6 వ బ్రాంచిలో ఇంగ్లీషు కాక యితర భాషలు రెండు పఠించువాని కీయవలెను. రెండవది ఆనర్గులో లెక్కలవిద్యార్థి కీయవలెను. అని ప్రతిపాదించిరి.

రూ 165 మాడు పతకములుగా చేసి ఒకటి ఆనర్గులో గతిలో సంస్కృతము తీసికొనువారికి, రెండవది శిరోమణిపరిక్షకు జరుపు కేవలము సంస్కృత విద్యార్థికి. మూడవది కేవలము లెక్కల విద్యార్థికి యిప్పించవలెనని ఎన్. కుప్పుస్వామిశాస్త్రిగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. పతకముల నొసగు కాలమున శిరోమణి మున్నగు సంస్కృతపరీక్షలు లేనందున ధర్మకర్తల విశ్వవిద్యాలయ ఆనర్గు విద్యార్థుల కీయవలెనని సూచించిరిగాని, వారి యాదేశము సంస్కృత విద్యార్థుల ప్రోత్సహించుట యగుటచే నొకపతకమును శిరోమణి విద్యార్థుల కిప్పించిన కన్వలెద శాస్త్రీగారు చెల్పిరి.

ఈ విషయమును సిండికేటువారికి చెలిపి వారు తీరిగి విచారింపి నివేదించిన పిమ్మట చర్చించవలెనని శేషగిరిఅయ్యరుగారు ప్రతిపాదించగా నామోదించబడెను.

విశ్వవిద్యాలయవిద్యార్థులపై పన్ను

విశ్వవిద్యాలయ తరగతిలో ప్రవేశించినలోడనే విద్యార్థి నామును రిజిస్టరుజేయుటకు రూ 2 రుసుము, తిరిగి కాన్వోకేషను సమయమున పట్టువు యిచ్చుకొనునపుడు రూ 2 రుసుము వసూలుజేయవలెనని డా॥ ఎన్. స్వామినాథనుగారు ప్రతిపాదించిరి. పంజాబు, బొంబాయి, కలకత్తా మున్నగు విశ్వవిద్యాలయములలో నిట్లు వసూలుజేయుచున్నారనియు, దీనివలన సుమారు రూ 8000 రాబడి యుండునని చెప్పిరి.

సత్యమూర్తిగారు దీనికి విరుద్ధముగ బల్కిరి. విద్యార్థులలో నిరుపేదలగు వారనేకలున్నారు. వారిపై నిట్లు పన్ను విధించుట వసరమనియు, యితర విశ్వవిద్యాలయములలోని మంచి జూచి అవలంబించక యెట్టి లోపములను ఆమోదించుటకు మన విశ్వవిద్యాలయమువారు సిద్ధముగ నుండురు. ఇది యెంతమాత్రము తగదు. విశ్వవిద్యాలయమునకు రాబడి చాలకపోలేదు. చాలకున్నను విద్యార్థులపై అనవసరముగా పన్ను విధింపరాదు. ఆర్థిక విచారణ ఉపసంఘమువారి నివేదిక వచ్చువరకు సెనేటువారు ఈవిషయమున చర్చించరాదని సత్యమూర్తిగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. టి. సూర్యనారాయణగారు బలపరిచిరి.

సవరణ ఆమోదించబడెను.

ప్రాచ్య విద్యార్థులకు పరీక్షలకు హాజరు విద్యార్థులకు అటెండెన్సు సర్టిఫికేటు అనవసరమని యోగ్యతాపత్రము లొసంగు అధికారము మహామహాపాఠ్యాయులకు నుమును లెలామానుల కుండవలెనని అకడమికు కాన్సిలువారు నిశ్చయించిరి. అందుకు తగినట్లుగా నిబంధనల మార్చిరి. ఆమార్పు సంగీకరించవలెనని కుప్పుసామి శాస్త్రీగారు ప్రతిపాదించగా అంగీకరించబడెను.

ఎకనమికు డిప్లమాపరీక్ష

ఎకనమికు డిప్లమాతరగతిలో కేవలము ఆచదువే చదువుకొనుటకు ఎట్టి వేసి జేరొక విద్యనభ్యసించుచు అనుబంధముగా యీడిప్లమాకు చదువు తరగతులను మాత్రమే యందు, దాని కాలనియమును మూడేండ్లనుండి రెండేండ్లకు తగ్గించవలెననియు, విద్యార్థి రుసుము రూ 75 చొ॥ నుండవలెననియు డా॥ జానుమా శేగారి సూచనను అకడమికు కాన్సిలువారు ఆమోదించిరి. దాని కనుగుణ్యముగా సిండికేటువారు నిబంధనల మార్చిరి. దీనిననుసరించి 1924-25 మొదటియేడు కోర్సు పూర్తిజేసినవారు రూ 50 చెల్లించి యీ యేడుపరీక్షకు హాజరుకావచ్చునని సిండికేటువారు నిశ్చయించినట్లు నైను చాన్సలరుగారు చెప్పిరి.

ఈమార్పులన్నియు సంగీకరించవలెనని టి. కె. బొరస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించిరి.

సత్యమూర్తిగారు అకడమికు కాన్సిలువారు నిశ్చయించుట కధికారములేదనియు, వారు విచారింపి సూచించిన పిమ్మట సెనేటువారు తీర్పులుచేయుచుండురనియు, కావున సిండికేటువారు అకడమికు కాన్సిలునకు దాఖలు చేయుటకు పూర్వము ఈ విషయమంతయు సెనేటునకు చెల్వవలసియుండవలెననియు, ఆ విషయమున నైను చాన్సలరుగారు రూ 1000 రుసువుకున్న చొ॥ చర్చి కొనసాగుట కష్టమనియు చెప్పిరి.

నైను చాన్సలరుగారు అది సత్యము. సత్యమూర్తిగారు చెల్పిన క్రమము ననుసరించియు చర్చ జరుగవలసి యుండవలెనని చెప్పిరి. కావున అట్లు జరుగుటకు, తగిన యేర్పాటు జేయుట శిశిగిరిగిరి. అంతటి భవవారు ప్రభుత్వములకే లేచిరి.

ధలహారానంతరము

ఎల్.ఎం.ఎస్. డిగ్రీ ఎత్తివేయుట

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

నిన్న మధ్యాహ్నము ధలహారానంతరము పెనేటు సభ సమావేశముకాగా నే. రా. కె. రాముని మీననుగారు, బాట సి, జియాలజీ, బయో కెమిస్ట్రీ కాన్ఫ్రెసుల పరిశోధనలకై లేబరేటరీ నిర్మించుటకు సిండికేటు వారి హామీదించిన స్కీమును డిప్యూటీ కమిషనరుగారు ప్రతిపాదించిరి. దీనిని కె. రా. ఓ. 70,000 గ్రాంటు చేయవలసి సిండికేటువారు ప్రభుత్వము వారిని కోరియుండిరి. ఈ తీర్మానమును సరించి సిండికేటువారు ఉపసంఘమునుగూడ నియమించిరి. కాని కాన్ఫ్రెసులకు గల ప్రత్యేకాభివృద్ధికార్యములు వీనికి లేవుగనుక యీ తీర్మానమున సరమని మీననుగారు చెప్పిరి. పి. పట్టాభిరామయ్యగారు, ఎ. ఎల్. వారాయణగారు, పి. వి. శేష అయ్యగారు సూచించిన సవరణలను ఉపసంహరింపగొనిరి. మీననుగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధనసంస్థ

విశ్వవిద్యాలయ ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధన సంస్థ నిర్మించుటనుగూర్చి సిండికేటువారు తయారుచేసిన ప్రభుత్వము వారికి దాఖలుచేసిన స్కీమును పెనేటువారు ఆమోదించవలెనని ఎల్. కుప్పస్వామి కాన్ఫ్రెసుగారు ప్రతిపాదించిరి.

1924 వల్ల అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ప్రాచీన భాషలను చేయు భాషలను ప్రోత్సహించుట కవసరము ఏర్పాటుల విచారించ నొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వారు ప్రాచ్య విద్యతో పరిశోధన సంస్థను నిర్మించ శిఫార్సుచేసిరి. దానిని కొనసాగించుటకై అధిక సంఘము తో గల సి వి చా రించి ఒక స్కీమును తయారు చేయుటకు గాను సిండికేటు వారు కోరినప్రకారము అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ఈ ఆగస్టు మాసములో నొక ఉపసంఘమును నియమించిరి. ఉభయ సంఘములవారు కలసి సంస్కృత, ద్రవిడ, ఇస్లాము భాషలకు సంబంధించిన ఒక సంస్థను స్థాపనకు రూ. 50,000 ఖర్చుపై నిర్మించుటకు స్కీము తయారుచేసిరి. సిండికేటువారి స్కీము నంగీకరించిరి. తాము రూ. 20,000 ఖర్చు భరించుకొని మిగిలిన రూ. 40,000 సాలీనా ఖర్చు ప్రభుత్వమువారిని భరింపగోరుదు ప్రాసేరి.

రా. సా. క్రిష్ణారావు భాస్కరగారు, బుర్రా సత్యనారాయణగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

వై. సు. భాస్కరగారు స్కీమును ఎట్టి సవరణలు లేక ఆమోదించవలెనని. ధనమునుబట్టి యికముందు మార్పుకొనవచ్చునుగాని ప్రస్తుతము ఉన్నదన్నట్లుగా అంగీకరింపవలెనని. సంస్కృతభాషగమనందు రి. రు. సభ్యులకు (ఫెలోస్) బహుళ రి. రు. ఉండవలెనని కె. బాల సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సభ్యులధికముగా లేనిది ప్రాచీనవిద్యల పరిశోధన జరుగుట కష్టమని. సవరణ ఓటునకు చెట్టగా ఓడి పోయెను.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు సంస్కృతమున కెక్కు ప్రాముఖ్యత నొసంగుచున్నారని. స్కీమును విచారించవలసివచ్చిన ఉపసంఘమునందు ద్రవిడభాషలకు తగిన నిపాటినిష్ఠనులే నందున నిట్లు జరుగుచున్నది. ఇంతకు సంస్కృతము సజీవమైన భాష గాదు. తమిళభాషకు ప్రత్యేకసాహిత్యము గలదు. అట్టి తమిళభాషను ఈ పరిశోధన విద్యలందు చేర్చుకొన్నమానె. వేదాకా భాష కేల అవసరమును ప్రాముఖ్యత నొసంగవలెను. పెనేటువారు దేశభాషలను సవరింపి ప్రాచ్యతో జూచుచున్నారని. నూతనసిండికేటువారి ట్రస్టు జేయకుండురు గాక!

టి. వి. శేషగిరిఅయ్యగారు కొన్ని అపొహల బాప నిట్లుచెప్పిరి: ఈస్కీము దేశభాషలన్నిటి కుపయోగింప నుద్దేశించబడినది. పరిశోధనయనగా ఒక్క భాషతోనే నిలిచిపోదు. తమిళ భాషకు తెలుగు, కన్నడము మున్నగువానితో సంబంధము లేదు. సంస్కృతమునకు పిట్టనిట్టితో సంబంధముండుటచే దాని కెక్కువధనము వినియోగింపబడుచున్నదని శేషగిరి అయ్యగారు చెప్పిరి.

ఆర్యు పాలుగారు ఇస్లాము భాషల కెక్కువ ప్రాముఖ్యము నొసంగవలెననికోరిరి. ఎస్. ముత్తయ్యమదల్యారుగారు శేషగిరి అయ్యగారు చెప్పినట్లు సంస్కృతము అన్ని భాషలకు మాతృ భాష కానేరదనియు, ద్రావిడభాష లన్నింటిలో నేదేని ఒక్కటి పూర్తిగా నుదవినచో నావిషయము చెలియగలదనియు నుచిరి.

విశ్వవిద్యాలయ ప్రాచ్యవిద్యతో పరిశోధన సంస్థను స్థాపించుటకు సిండికేటువారి స్కీమును ఆమోదించవలెనని ప్రతిపాదనకు ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రెసు

విశ్వవిద్యాలయమునకు స్వంత ప్రెసు ఉండవలెనని కె. ఎల్. వెంకటరమణి గారు ప్రతిపాదించిరి. ఈవిషయమున సిండికేటువారు ముగ్గురు సభ్యులుగల ఒక ఉపసంఘమును నియమించిరి. వారు స్వంత ప్రెసు అవసరమని తీర్మానించిరి. కాని స్వయముగా ప్రెసు ఉంచుకొనినందుల సాలునకు రూ. 80000 ఖర్చుచేయు ముద్రణపనియంతయు స్వయముగ చేయించుకొనవచ్చుననియు, దేశభాషా ప్రచారమునకై కరపత్రములు ముద్దగనవి సులభముగా అచ్చుత్తించవచ్చు ననియు, కావున ఈ విషయమై విచారింప పెనేటువారు నూతన ఉపసంఘమును నియమించవలెననియు వెంకటరమణి గారు ప్రతిపాదించిరి. అందు కె. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి, కె. వి. క్రిష్ణస్వామి అయ్యగారు, వసంతప్రెసు సూపర్వైజరు, తనను సభ్యులుగ నుంచగోరెను. సూర్యనారాయణ కాన్ఫ్రెసుగారు మరి యిరువురు బలపరచిరి. బుర్రా సత్యనారాయణ గారు యిదివరకే ఆవిషయ మాలోచించి అంత్యాయమును భరింపలేరనియు లాభముండవనియు మానుకొనిననియు చెప్పిరి.

ఈ ఉపసంఘము ఇదివరకు సంఘముతో చేరునా లేక అదిపోయి యిది నిలువవలయునా యని ప్రశ్నచూస్తులగు గార డుగ అదిపోయి యిదినిలుచునని వెంకటరమణిగారు తెలిపిరి. పిమ్మట వెంకటరమణి గారి తీర్మానము ఓటునకు చెట్టగా ఓడి పోయెను.

వై.వనీ కాగితములు మున్నగునవి వై.వనీ సూపర్వైజరు కొనుగొని, లెండను బిలిచి కొన్నచో యెక్కువ చవు కగదొరకును గావున ఆవిషయమున తిరిగి ఆలోచించ రిపోర్టును సిండికేటువారి కంపవలెనని పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. రా. బి. కె. వి. రామనాథయ్యగారు, కె. వి. క్రిష్ణస్వామి అయ్యగారు బలపరచిరి. సవరణ ఓటునకు చెట్టగా ఓడిపోయెను.

అప్పటికి 5-80 గ అగుటచే సభసభాటికి నిలుపు జేయవలెనని ఆర్యుపాలుగారు సూచించగా సభవారింగీకరింపలేదు.

మెడిసిన్ సబ్జెక్ట్ సానిటరీ సైన్సుల డిగ్రీల నిబంధనలను ప్రస్తుత బోర్డువారు శిఫార్సుచేసిన ప్రకారము మార్చి అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు ఆమోదించిరి. ఈమార్పు 1925-26 నుండి అమలునకు రావలెనని కర్నలు ఎల్వీసుగారు ప్రతిపాదించగా ఆమోదించబడెను.

ఎం. ఎల్. ఎస్. డిగ్రీ తీసివేయుట

డి.ఎల్. వాటు ఎల్. ఎం.ఎస్. డిగ్రీని తీసివేయువలెనని అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు మార్చి 14 వ తేదీన గావించిన శిఫార్సును ఆమోదించి 1922-26 వల్ల నుండి అమలు జరుపవలెనని డా॥ గుర్రాస్వామి ముదల్యారుగారు ప్రతిపాదించిరి.

లెఫ్. కర్నలు ఎల్వీసుగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. ను యెత్తియవలెనని అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు చేసిన సూచనలను నిరాకరించవలెనని ప్రతిపాదించిరి. ఎ. ఎం. ఎం. ఎస్. డిగ్రీని తీసివేయుచో చాల నష్టముండునని. ప్రస్తుత బోర్డువారు శిఫార్సు చేసినపుడు దానిని ఇంగ్లాండు డిప్లమా కోర్సును స్థాపించవలెనని సూచించిరి. అందును ప్రభుత్వమువారింగీకరింపలేదు. ఇప్పుడు యీ డిగ్రీని గూడ తొలగించినచో ఎం. వి. తరగతిలో విఘ్నమైన విద్యార్థులు తమ విద్య కొనసాగించుట కవకాశము లేక కాలేజీలనుండి నిరుపయోగులుగ తరిమి వేయబడుదురు. కావున యీనిబంధన సంగీకరింపరాదని ఎల్వీసుగారు చెప్పిరి. మేజరు జనరలు వై.మన్నగారు బలపరచిరి.

డా॥ గుర్రాస్వామిగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీని తొలగించుటయే మంచిదని. అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారు రెండుసార్లు సమావేశమై యీవిషయమును చర్చించి డిగ్రీని తొలగించవలెనని నిశ్చితాభిప్రాయమునకు వచ్చిరి. ఏవిశ్వవిద్యాలయమునందు వై. ద్యము నకు రెండు డిగ్రీలు లేవు. ఏకపరీక్షయందే కృతార్థులగువారి కొక డిగ్రీ, విఘ్నమైనవారికి వేరొక డిగ్రీ నిచ్చినచో విద్యార్థులకు బద్ధకము పోవును. రెండవ రకము చెడ్డదైతే గౌరవము చేతును. ఇతర రాష్ట్రములవారు ఎల్. ఎం. ఎస్. వారిని తక్కువగా జూతురు. ఈ విశ్వవిద్యాలయమునా రొసంగిన డిగ్రీ గౌరవించబడకుండుట భావ్యముకాదు. కావున అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారి చర్య నామోదించవలెనని చెప్పిరి.

డా॥ ఎ. లక్ష్మణస్వామి ముదల్యారుగూడ డిగ్రీని తీసివేయవలెననియే తెలిపిరి. ఈ డిగ్రీ రిజిస్టరు కాబడిన అర్హత కాదనియు ప్రభుత్వమువారు రిజిస్టరుకాని అర్హతగల వారికి ఉన్న గమనియకన్నారనియు, ఇతర రాష్ట్రములవారుగూడ యిట్టి యీ డిగ్రీని హీనముగా జూచుచున్నారనియు, ఆదివంటియు ఎల్. ఎం. ఎస్. అవధి యిచ్చియున్నది. గావున ఎల్వీసుగారి సూచన సంగీకరింపకుట మిలులేదనియు చెప్పిరి.

డా॥ న. శేషమదల్యారుగారు ఎల్. ఎం. ఎస్. డిగ్రీలను వై. ద్య ఉపయోగము లేదని. వందేళ్ల చదువులో ఆర్యు పరీక్షయందు 50 మార్కులు వచ్చినవారికి ఎం. వి., అనియు 49 వచ్చిన వారికి ఎల్. ఎం. ఎస్. అనియు అందురు. మొదటి వారి అర్హతను రిజిస్టరుకుగా గ్రహించి, రెండవ వారిని తక్కువగా జూచుటచే వారికి ఉద్యోగములు దొరకునున్నవి. ఎట్టి రాబడియు లేక యున్నారు.

ఎ. రామస్వామి ముదల్యారుగారు అకడమిక్ కాన్ఫెరెన్సువారి తీర్మానమును యిదివరకెన్నడు రద్దుజేయు ఆచారము లేదుగావున ఈసారి వారిని తిరిగి విచారించుమని గోరుట బాగుండునని ఎల్వీసుగారికి సూచించిరి.

కొంతచర్చ జరిగిన పిమ్మట ఎల్వీసుగారి ప్రతిపాదన ఓటునకు చెట్టగా 2/3 వంతు డుంది సభ్యు లంగీకరింపవలెనని ఓడిపోయెను.

ఎల్. ఎం.ఎస్. డిగ్రీ తీసివేయవలెనని గుర్రాస్వామి ముదల్యారుగారి ప్రతిపాదన అంగీకరించబడెను.

రాత్రి 7 గం॥ అగుటచే సభ అంతిమిత్ ముగించిరి. మరల నేడు 12 గం॥ కు సమావేశమయ్యెను.

* * *

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

నేడుదయము పెనేటు సభయందు టి. వి. శేషగిరి అయ్యగారు "తమిళజిల్లా లన్నింటికీ గలసి ఒక విశ్వవిద్యాలయమైనను యుండవలెనని; ప్రభుత్వమువారిందుకు తగిన చర్య తీసికొనవలెను" అని ప్రతిపాదించిన తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ నామోదించబడెను.

పునఃవ్యవసాయ ప్రదర్శనము

ప్రదర్శన ముఖ్యోద్దేశము

నిర్మాణసంఘము యేర్పాటు చేయబడెను

పునః, అక్టోబరు 28:— పునః వ్యవసాయ ప్రదర్శనము గావించ యేర్పాటు జరుపుటకు కమిషనరుగల గవర్నరు తోగలసి సంప్రదించుటకు సర్దారులు ప్రయత్నించుటలు, యితర ప్రదర్శనములు గవర్నరును సంప్రదించిరి. వ్యవసాయ ప్రదర్శనమును జరుపుటకు వారి మఖ్యోద్దేశమునుచెప్పి, వివిధప్రాంతములందును పంటలధరలందుండుగల పెరుగు తరగతులు ప్రతివారికిని గోచరించునని గవర్నరునుడిచెను. కాలమానముల భేదముచే పంటల విలువయందు హెచ్చుతగ్గులు గలవనియు, దానిని ఎవరును నిరోధించ జాలరనియు, అనవకూలమున కాలమానమందు రైతులకు విశేషనష్టము గలుగకుండ కాపాడవలయు ననియు, సగటున పంట హెచ్చునట్లు ప్రయత్నించ వలయుననియు, గవర్నరుచెప్పెను. వ్యవసాయాభివృద్ధిని త్ర మొక అభిలభారత కాళి స్థాపించుటకు యితర భారత ప్రభుత్వమొక మెమోరాండమును బంపెను. ఇదియొక శుభసూచకము. వీరాజానాథుని విశేషలాభముగనుండునో ప్రతిరాజానాయు యోచించుకొనవలయును. భారతదేశమందెల్లను పరిస్థితులందు భేదములుగలవుగాన, ప్రతిరాష్ట్రమును గతానుభవము, జ్ఞానముపై నాధారపడి భావ్యభివృద్ధికొరకు వ్యవసాయాభివృద్ధికరములను జ్ఞానము ప్రతిరైతునకును అందుబాటులోనికి చేర్చుటకు ప్రతి సంవత్సరమును వ్యవసాయప్రదర్శనములను జరుపుటావశ్యకము. తానెట్టి ప్రదర్శనమును జరుప ప్రయత్నించుచుండెననియు, సర్దారులు, మఖ్యనాయకులు, ధూస్వాములు తన యత్నమునకు తోడ్పడెదరని విశ్వసించుచుంటి ననియు గవర్నరు నుడిచెను. మఖ్యముగ గ్రామపరిశ్రమలు స్వతః పరిశ్రమశాఖయందు జేర్చబడును. సామాన్య సంఘముయొక్క అగ్రగణ్యతపడి తానంగీకరించెనని గవర్నరుగారు చెప్పిరి. కొల్లాపురం మహారాజు, వ్యవసాయ కాళామండ్ర, ఉపాధ్యక్షులుగ నుండెదరు. ప్రముఖులు, సర్దారులు, ధూస్వాములు, ప్రఖ్యాతిపడిన పౌరులు సంఘోద్ధారకులుగ నుండెదరు. ప్రదర్శనమువలన బయటపడిన మఖ్యోద్దేశమును వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరైన డా॥ హోలోమనుగారు స్పష్టీకరించిరి. ప్రదర్శనము ముందు సంవత్సరమందు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను. (ఆ. ప్రె)

మొర ప్రమాదము.

మరరాసు, అక్టోబరు 28:— అధికవర్షముచే గోడ కూలిదానికొంద పడి పల్లడెందు సంవత్సరముల నయస్సుగల కుటుంబాడు చనిపోయెను. మరరాసునకు చగ్గరన్న వండలూరు సం గీ ప్రమాదము నిన్న సంభవించెను. చనిపోయిన కుటుంబాడు గ్రామ పాత కాలయందు జరుపుకొనుచున్నాడు. అధికవర్షముచే పాపము నిన్న నాతడు బడికిపోలేదు. సాయంత్రము వర్షము మరియుట ఆనందమున వాని యింటి సమీపమందు వాననీళ్లలో నాత డాడుకొనుచుండగా యింటి గోడ గుభాలున గూతెను. కుటుంబాడు గోడకొంద పడి పోయెను. అతి కష్టముమీద కుటుంబాని పైటకు దీసి మురరాసు జనరలు ఆసుపత్రికి గొనిపోయిరి. నేటి ప్రాతఃకాలమందు వాడు చనిపోయెను.

9వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ మహాసభ

నేడు బందరుపురమున సమావేశమైనది

మహాసభయందలి తీర్మానములు

బంధరు 23-10-25

9వ ఆంధ్ర గ్రంథాలయ మహాసభ శ్రీ గడ్డ రంగయ్య నాయుడుగారి అధ్యక్షతన 23-10-25 తేది ఉదయము 10-30లకు బందరు పురభవనమున సమావేశమయెను. సభాభవనము ప్రతి నిధులతోడను ప్రేక్షకులతోడను క్రిక్కిరిసియుండెను. దాదాపు 150 మంది ప్రతినిధు లేరిరి. మహాసభ కరుణించిన ప్రముఖులందు దేశభక్తకొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు దేశభారత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు భోగరాజు పట్టాభి శివారామయ్య, మాగంటి బాపిసోని, ఆంధ్రరత్న దుర్గారాం గోపాలకృష్ణయ్య, అయ్యంగి వెంకటరమణయ్య, కొత్తూరు కోట వెంకటకృష్ణారావు, హుమాయూన్, పన్నేటి సత్యనారాయణ, నడింపల్లి వెంకటలక్ష్మి నరసింహారావుగార్లును మరి కొందరు గలరు. శ్రీలయందు దేశభాగంధి మహుర్వరి ముఖ్యులు, శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణుడు, శ్యామలాంబగారు మరొకరినరు గలరు.

అహ్వనసంఘాధ్యక్షు లగు బ్రీ పురాణం సూరిశాస్త్రి గారును మహాసభాధ్యక్షు లగు శ్రీ గడ్డ రంగయ్యనాయుడు గారును ఉపన్యాసములు గావించినపిదప నీ దిన తీర్మానము లేక్షమముగ నామోదించబడెను. (అధ్యక్షు, అహ్వనసంఘాధ్యక్షులతోపన్యాసములు నిన్ను ప్రచురింపబడినవి.)

“మూలపల్లి” నిషేధము

శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన “మూలపల్లి”యను గ్రంథరాజమును ప్రభుత్వమువారు “నిషేధించుట అన్యాయము”ను తీర్మానమును కళా వెంకటాపుగారు పాఠాదించుచు శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు వెల్లూరు జైలు నందుండగ ఏతర్హంథమును వ్రాసినవియు, వారు జైలు నుండి వెలువడిన యనంతరమే దానిప్రతి నొకదానిని ప్రచురింపించినవియు, అందు ఆంధ్రదేశమందలి సాంఘిక వ్యవస్థలు కన్నులకు గట్టినట్లుల వర్ణింపబడినవియు, అవ్రాతలందు “బాల్లి వికు ఉద్యమసిద్ధాంతము” లన్నవను కారణముచే ప్రభుత్వము వారు దానిని నిషేధించిరి పల్కిరి. గ్రంథకర్తగారు “కేవలసంఘసంస్కరణోద్దేశముతోడనే తమ యభిప్రాయముల నందుబొందుపరచిరి. ప్రభుత్వమువారిందు జోక్యము గలిగించుకొనుటను యితము ప్రభుత్వమువారు “మూలపల్లి పుస్తకమును” నిషేధించినను ఆంధ్రదేశమందు జనించిన “సంగదాసు” నుజంపలేరు. ప్రభుత్వమువారిచర్య మిగుల అక్రమము” అనిపల్కిరి.

వి. సత్యనారాయణ గారు తీర్మానము నామోదించుచు లక్ష్మీనారాయణ గారికి రి చిరస్థాయిగ నుండుటకు మూలపల్లి జాలుననియు, ఈ పుస్తకము వ్రాసినంతమాత్రముచే, సంఘసంస్కరణోద్దేశ్యము లందు వ్రాయబడియుండుటచే, ప్రభుత్వమువారి కుడుకెత్తినదనియు పంచముల శ్రీమహారాయుడుమని చెప్పి కొను ప్రభుత్వమువారు పంచము సంఘాభివృద్ధి కై రచించిన పుస్తకమును నిషేధించుట క్రమమనియు, ప్రభుత్వమువారు పుస్తకమును నిషేధించినను, ఏతర్హంథ వ్యాప్తి కెట్టియాట్యక ముండదనియు, వాఙ్మయవిరుద్ధముగ నీప్రభుత్వచర్య అక్రమమని పల్కిరి.

స్థానికపరిపాలనా సంఘములు గ్రంథాలయములకొసగు చుండు విరాళములు ప్రభుత్వమువారు రద్దుకేయటను ఖండించుచు శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులు గారు తీవ్రముగ మాట్లాడిరి. ప్రభుత్వమువారు రాటమును గాంధీ జీవితచరిత్రలను, ఖద్దరును గాంచినంతనే కడుభీతిలుచున్నారనియు, జాతీయవాద ప్రకటనలను తెప్పించుటయు, దేశభక్తి గలిగియుండుటయును ప్రభుత్వ దృష్టియందు నేరమైనదనియు, ప్రభుత్వమువారిచర్యలు మిగుల విపరీతమును, అసహ్యకరములు నై యున్నవని పల్కిరి.

దేశభాగంధి దుహ్వరి సుబ్బన్నగారు తీర్మానమును బలపరచుచు గ్రంథాలయోద్యమాభివృద్ధిలో బాటు, జాతీయవిద్య దేశమం దెల్లడల సెలకొల్పబడలెననియు, స్థానిక పురపాలకసంఘములు తన ప్రోత్సాహ మొసంగలయుననియు, శ్రీలు విద్యాభ్యాసమొనర్చి సారస్వత సేవకేసినసేగాని దేశమందు సమస్తకళలందు సంపూర్ణ రికాస మేర్పడజాలదని పల్కిరి.

ముగింపు

గ్రంథాలయ మహాసభను ముగించుచు శ్రీ గడ్డ రంగయ్య నాయుడుగారు తమస్వగౌరవాధిభుగ నెన్నుకొని సభను నిర్వి

ఘ్నుముగ జరుపుటకు తోడ్పడినందులకు కృతజ్ఞతాపూర్వకమందనములు తెల్పిరి.

దేశభక్తకొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించుచు రంగయ్య నాయుడుగారు ఆంధ్రోద్యమారంభమునుండియు, ఆకుంతి కార్యదీక్షతో అసమాన ధైర్య సాహసములతో నిరంతరకృషి సలుపుచున్నారనియు, అట్టివారి మహాసభ కన్యక్షులై సభను జయప్రథముగ జరుపుటెంతయు కుభావహమని పల్కినపిదప మహాసభ ముగింపబడెను.

తీర్మానములు

కీర్తిశేషులగు ఆంధ్రకళాదారకులు

(1) ఆంధ్రసారస్వతాభివృద్ధికి తమసర్వస్వమును సమర్పణ జేసి, ఆంధ్ర దేశోదారకులలో అగ్రగణ్యులగు ప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీ శ్రీ చెరికాని లచ్చారావు, కొమరాజు లక్ష్మీనారాయణ, చెరలవాడ సుందరరామశాస్త్రి, పురాణపండవల్లియ్యగార్లును, ఆంధ్రుల చిత్రకళానైపుణ్యమును ప్రపంచమునకు చాటిన శ్రీ శ్రీ దామెర రామారావుగారును నిర్యాణము నొందుటవల్ల దేశమునకు గలిగిన తీరిని లోపమునకు ఈసభవారు చింతిల్చుచు వారి యాత్మలకు నిత్యశాంతి నొసంగుటకు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

బరోడా కేంద్ర గ్రంథాలయము

(2) బరోడా కేంద్ర గ్రంథాలయ భవనమునం దగ్నిప్రమాదమేర్పడి రెండులక్షల రూప్యములవరకు నష్టముజేసి అయ్యల్యముగు గ్రంథరాజములను వినాశము గావించినందుల కీసభవారు మిక్కిలి వగచుచు తమ సానుభూతిని బరోడా కేంద్ర గ్రంథాలయ ప్రతిష్ఠాపనాధికారులకు పంపుచున్నారు.

గ్రంథాలయాభివృద్ధి స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘముల తోడ్పాటు

(3) తరుణజయస్కులు మాత్రమే గాక సర్వజనులును విద్యాభివృద్ధి నొందించుకొనవలసినవారై యుండుటచేతను న్నూ, కేవల విద్యాలయములకు మాత్రమే ఈవిద్యాభివృద్ధి తగిన సాధనములుగాలేవు గనుకనున్నూ, విద్యాలయములతో బాటు పౌర గ్రంథాలయముల స్థాపించి పోషణజేయట ప్రజలయొక్కయు ప్రభుత్వము యొక్క ముఖ్యవిధియై యున్నది గావున.

(అ) ప్రతి పురపాలక సంఘమువారును ఆయా పట్టణములందు పౌర గ్రంథాలయమును స్థాపించి పోషించవలెను.

(ఆ) 5000 ప్రజలకు మించిన జనసంఖ్యగల ప్రతి గ్రామముందును గ్రంథాలయము లుండితీరవలయును. ఈ గ్రంథాలయములను ఆయాప్రాంతపు ప్రజలు స్థాపించవలెను స్థానిక ప్రజలు ఎంత సామ్య సంపాదించెదరో అంత మొత్తము స్థానిక స్వపరిపాలనా సంఘములును, మరియంత మొత్తము ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ప్రదయ్యమునుండి విరాళము లీయవలెను.

(ఇ) ఇతర గ్రామముల ప్రజల ఉపయోగము కొరకు స్థానిక స్వపరిపాలక సంఘములు సంచార గ్రంథాలయ పేటికల విధానములు వెంటనే యవలంబించి జనసామాన్యమునకు విద్యాభివృద్ధి జేయవలెను.

(ఈ) స్వంతభవనములు నిర్మించుకొను గ్రంథాలయములకు ప్రస్తుతమున విద్యాశాలాభవన నిర్మాణమునకు ప్రభుత్వ ప్రదయ్యము నిచ్చు విధముననే ద్రవ్యమును విరాళముగ నివ్వవలయును.

ఉ:—నూరి వెంకటనరసింహశాస్త్రిగారు.

ఆ:—మాగంటి బాపిసోనిగారు.

(4) భాషాభివృద్ధి, దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనము గనుకను ఇందునుగూర్చి మనదేశమున ప్రభుత్వమువారు లేవిధమైన ప్రయత్నము చేయకపోవుటచే గ్రంథకర్తలకు ప్రోత్సాహము లేక సర్వంధ్రప్రయతనకు అంతరాయము గలుగుచున్నదిగాన

(అ) స్థానిక స్వపరిపాలక సంఘములను, (ఆ) దేవాదాయ ధర్మాదాయ ప్రతిష్ఠాపనలను, (ఇ) సహకారసంఘములను, తమతమ నిధులనుండి ప్రతివత్సరము వారివారి ధనసంపత్తి ననుసరించి విరివిగా ద్రవ్యమును వెచ్చించి, ఆంధ్రగ్రంథములను కొనుచుండవలయుననియు, అట్టి గ్రంథములతో సంచార గ్రంథాలయ పేటికల నమర్చి తమ్యాలమున ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాభివృద్ధి చేయుచుండవలయు ననియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ:—భమిడిపాటి యశ్వనారాయణశర్మగారు

ఆ:—టి. పి. ఆశ్వార్యుగారు

కరపత్రప్రచురణము, సంచారోపన్యాసములు

తాత్కాలిక పాఠశాలల హ్యాప్తి

(5) మనదేశమున ప్రస్తుత మములలోనున్న విద్యావిధానమధిమ ఈమునుదిరవారికి విద్యాభివృద్ధి చేయదగిన సాధనము

లేకపోవుటవల్ల దేశమున కనేకవిధముల నష్టదాయకముగ నున్నది కావున ఈలోపమును నివారణచేయుటకు ఈక్రింది విధానమును వెంటనే అమలులోకి తెచ్చుటకు ఆంధ్రదేశీయుల నీసభ వారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(అ) జనసామాన్యమునకు గావలసిన అన్నివిషయములందును సులభముగ బోధపడగల కరపత్రములను చిన్న పుస్తకములను ప్రచురించుట.

(ఆ) తాత్కాలిక పాఠశాలలను పెట్టి తమ్యాలమున ఈడుముదిరిన వారికి విద్యాభివృద్ధిచేసుకొనదగిన సాధనముల నేర్పరచుట.

(ఇ) సంచారోపన్యాసముల నేర్పరచి వారిమూలమున ప్రజాసామాన్యమునకు జ్ఞానాభివృద్ధి జేయుట.

(ఈ) మృజికులారెరు మొదలగు యంత్రసాయము మూలమున ప్రజాసామాన్యమునకు విద్యాభివృద్ధి జేయుట.

ఉ:— } నూరి వెంకటనరసింహ శాస్త్రిగారు
} గాడపల్లి మార్యనారాయణ శర్మగారు

ఆ:— } సి. వి. రంగం శ్రీశ్రీగారు
} శ్రీరాజా కోటగిరి వెంకట

క్రిష్ణారావు బహదూర్ గారు

అంగలూరు పుస్తకభాండాగారము - జిల్లాబోర్డులు

(6) అంగలూరు బాల సర్వస్వీ పుస్తక భాండాగార భవన నిర్మాణమునకు రు 1500 ల విరాళమునిచ్చి మార్గదర్శకులైన కస్తూరిబాబుగారి నీసభవారు రభసించిండుచు ఇదేవిధముగ ఆంధ్రదేశమునందు గల ఆయాజిల్లాబోర్డువారు తమతమ జిల్లాలయందుగల భాండాగారములకు ధూరివిరాళములిచ్చి భాండాగారాభివృద్ధికి తోడ్పడుటకు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షులు,

“మూలపల్లి” - ప్రభుత్వనిషేధము

(7) గుంటూరు పట్టణమున శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులు వారిచే రచించి ప్రచురింపబడిన “మూలపల్లి” అను గ్రంథరాజమును ప్రభుత్వమువారు “నిషేధించుట మిక్కిలి అన్యాయము, అసంపరము, ప్రమాదవిహీనము అని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ:—కళా వెంకటరావుగారు

ఆ:—భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు

స్థానిక ప్రభుత్వవిరాళములు నిలిపి వేయుట అనుచితము

8 స్థానిక స్వపరిపాలనాసంఘాలు గ్రంథాలయముల పోషణార్థమై గ్రంథాలయముల కొనసగుచున్న విరాళములను, అకారణముగ రాష్ట్రప్రభుత్వమువారు రద్దుకేయుచు, గ్రంథాలయముల అభివృద్ధికి, అడ్డుతగులుట, అనుచితమనియు, గర్హ్యమనియు, యీసభవారు తలంచుచు ప్రభుత్వమువారి చర్యను ఖండించుచున్నారు.

ఉ:—ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యులుగారు.

ఆ:— } దేశభాగంధి దుహ్వరి సుబ్బన్నగారు
} శ్యామలాంబగారు.

బందరు పురమండర భాండాగారము

9. బందరు పురమండర భాండాగారమునకు బందరు మ్యునిసిపల్ సంఘమువారు సం॥ కు రు 100 లకు తక్కువగా కుండా విరాళము ఇచ్చుటకుగాను కోరుచున్నారు.

ఉ:—క. చిదంబరరావుగారు.

ఆ:—దేశోధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు

* * *

గడ్డరంగయ్యనాయుడుగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

(నిన్నటితరువాయి)

అందుకును కృష్ణా గోదావరి గుంటూరు మండలములు మాత్రమే ముందంజ వైచినవి. ఆంధ్రదేశమున నిపుడు పుట్టి దేశపుకోభివృద్ధికి నానాముఖముల పాటుపడుచున్న ఉద్యమములకన్నిటికి ఆంధ్రమహాసభయే తల్లి. ఆమహాసభాయాలమున స్థాపింపబడిన ఆంధ్రోద్యమము తమ దేశపరాధీనదృష్టిని మూచి నిద్రించుచున్న ఆంధ్రమాతృ పుత్రుల పేల్కొల్పి ఈ ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్య మాది వివిధ నిర్మాణములఁ బురికొల్పుట చేగదా ఆంధ్రుల కీర్తిలత దేశదేశములఁ బ్రాకఁగలిగినది.

ఈగ్రంథాలయోద్యమము 1914 వ సంవత్సరమున విజయవాడయందు జనించి తన ప్రథమ జన్మదినోత్సవమును తన జన్మస్థానముననే ద్వితీయాంధ్రమహాసభతోబాటు దివ్యముగఁ జరుగఁగొందినది. ఈగ్రంథాలయోద్యమము ప్రారంభమై 12 సంవత్సరములు అయినను ఇప్పటికి తొమ్మిది మహాసభలు మాత్రమే

జరిగినది. తక్కిన మాడుపథ లేల జరుగలేదో నేజెప్పజాలను. అందుకుఁగల కారణము సభాకార్యనిర్వాహకులకే తెలియదు. ఉద్యమ మారంభమైన పిదప దేశమున నదివరకు ప్రజాసహాయ సంపత్తిలేక కొనయూపిరితో గుట గుట లాడుచుండిన గ్రంథాలయము లెన్నియో సంపూర్ణజీవము కల్పింపఁబడి నవనవలాడ దొడంగినవి. మరియెన్నియో నూతనగ్రంథాలయములు కల్పింపఁబడినవి. ఉద్యమనిర్వాహకుల పరిశ్రమవలన దేశీయులలో గొంత యుద్ధోద్యమము కలిగి గ్రంథాలయనిర్మాణోద్యమము గుర్తొడైన ప్రతిమానపునకుమి గలిగినది. రాజమహేంద్రవరము గుంటూరు విజయవాడలు మున్నగు పెద్దపట్టణములయందు పురాతనాధునిక ఆంధ్ర గ్రంథ రాజములతో విరాజిల్లు గొప్ప గ్రంథ నిలయములు నొలకొల్పబడినది. అచ్చటచ్చట విద్యాభిమానుగల యనేక గ్రామములందును పుస్తకభాండాగారనిర్మాణములు గావింపబడినవి. జనలకు విద్యుభివృద్ధినివయమున గొంత యుత్సాహమును జనించినది. ఇట్టి ప్రోత్సాహమునకు గ్రంథాలయోద్యమము చాలవరకు తోడ్పడినది. ఈయద్యమప్రేరణ సూక్ష్మావసరము గారకై కార్యనిర్వహణముగూడ వహించి పట్టణలలో సాగించుచు అభిలభారత గ్రంథాలయోద్యమము సయితము ప్రోత్సహించి జయప్రదముగ నడిపించుచున్న మన అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య సూరి నరసింహశాస్త్రిగారలు మున్నగు దేశీయులకు మన కృతజ్ఞత తెలుపవలసి యున్నది.

ఇప్పటి కాలదేశమున దాదాపు నన్నులు గ్రంథ భాండాగారములు నిర్మింపబడియున్నవి. అందు కృష్ణా గోదావరి గుంటూరు మండలములయందును నూలు ఇన్నులుగ్రంథాలయములున్నట్లు తెలియుచున్నది. తక్కిన ఇన్నుల గ్రంథాలయములును గంజాము విశాఖపట్టణ దత్తమండలములయందును నిజాంరాష్ట్రమునందును నుండవలయును. అరకోటి యాంధ్ర జనసంఖ్యగల ప్రాచీన రాష్ట్రమున గ్రంథాలయోద్యమవ్యాప్తి యును గ్రంథాలయ సంఖ్యయు ను మిక్కిలి తక్కువయని తెలియుచున్నది. దత్తమండలములయందీవాసన పాటియు గాలి కెరిగిపోయినది. కెందుకోట్లజనసంఖ్యగల యాంధ్రదేశమునకు నన్నులు గ్రంథాలయములసంఖ్య సముద్రములోని తేనెబాట్టు వంటిది. ఆంధ్రపరివర్తనభవారు తమ సభాపక్షమున నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించియు ముద్రితగ్రంథము లెన్నియో సమకూర్చి పోషించుటయేగాక దేశమంతట వెదకించి చిక్కినంతవఱకు, అముద్రిత తాళపత్రగ్రంథములు పెక్కులు నేకరించి ముద్రించి ప్రకటించుటచే నాంధ్రవాఙ్మయమున కెంతయో యుపకృతి చేయుచున్నారు. అందుకు ఓరికాపురాధీశ్వరులుమున్నగు జనింగారుల ధనసహాయమును, జయంతి రామయ్యపంతులుగారి వంటి విద్వాంసుల నిరంతరకృషియునే కారణములు ఆంధ్రదేశమున కొక సర్వాంగసంపూర్ణముగు కేంద్ర గ్రంథాలయనిర్మాణ మత్యవసరము. అది ప్రభుత్వదరణమున జరుగవలసిన కార్యము. ప్రజలకు గ్రంథాలయోద్యమముపట్ల ప్రారంభమన దుండిన అభిమానాదరములు శానురాసు తగ్గి ఆర్థికముగ మిక్కిలి కష్టపడుచు నుద్యమనిర్వహణమే యతిభారము గ నున్నట్లు వినుచున్నాడ ఇట్టి యుద్యమము లభివృద్ధి గాంచవలయునన్న రాజాదరణ ముండవలయును. లేదా ప్రజలందఱ యభిమాన మైన నుండవలయును. ఏకొద్దిమందియో ధనవంతులతో ద్వాటండిన జాలదు.

జనసామాన్యముం దంతట విద్య వ్యాపించునపుడే వారికి విద్యాప్రాప్తజాభిమానము గలుగును. ఇట్టి విద్యాసంస్థలను బోషించు భారమును వహింతురు. అప్పుడవి నిర్విఘ్నముగ ద్వీగ్విజయము జరుగును. కెందుకోట్ల జనసంఖ్య గల యాంధ్రదేశమున రమారమి తొమ్మిది లక్షల జనులు మాత్రమే అక్షరజ్ఞులుగ నున్నారు. నూటికి పదిమందికి తక్కువగనే యున్నారు. నూటికి తొంబది మందికి వైబడి విద్యాప్రాప్తులను దేశములలో గ్రంథాలయ నిర్మాణప్రాజాభిలాషలు ప్రజల కెట్లు గలుగును? ప్రభుత్వపు తోడ్పాటున గాని ధనవంతుల సహాయమున గాని నూతన గ్రంథమందిరముల నెలకొల్పఁ గలిగినను వాని నుపయోగించుకొను వారెందరు ఁడఁగలరు?

పెండ్లైన పిచ్చి కుదురునా పిచ్చి కుదిరిన పెండ్లియగునా యనునట్లు ముందు గ్రంథాలయోద్యమ మనసరమా? విద్యావ్యాప్తికి దోడ్పడుజాలు సంస్థాపనల నిర్మాణోద్యమ మనసరమా? యను ప్రశ్న ముదయిం చుచున్నది. ఈ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మాలోచింతము. గ్రంథములను జనుల భాషాజ్ఞానములేని మానవులకు గ్రంథభాండాగారములు అంధునకు దర్శనమవలెవి. నూటికి పదిమందియైన జదివినవారు లేనిదేశములలో బండితులకై నంతయు గ్రంథాలయ స్థాపనోద్యమములపట్ల వినియోగించుటయంతయు త్రమముగాదని నామతము. ఇట్లునుటచే గ్రంథాలయోద్యమము గాని గ్రంథాలయ

నిర్మాణములుగాని మాడవని కాదు. మామమనియును గాదు. ప్రభుత్వదరణము కాని, ప్రజాభిమానముగాని లేక ఊడించుచున్న మత నైతిక పాఠశ్రామికాది బాతీయవిద్యల బోషింప నుద్యమింపఁ బండితులకు నావిజ్ఞులై. దేశమంతట దేశీయవిద్యాసంస్థలు స్థాపింపవలయును. ప్రజలయందు నూటికి నూరుదమపున క్లు చేయవలయును. ఆకార్యము ప్రభుత్వసహాయమున కులభముగ సాధింపవలగుట. అది లేనపుడు ప్రజానాయకలహాని నిక చాలవఱకు పాధింపగలదు. ధనవంతులయొక్కయు పండితులయొక్కయు త్యాగ మత్యవసరము. మతవిద్యను బోధించు సంస్కృతవాఙ్మయ మెంత దుర్దశయందున్నదో చూడుము. సంస్కృతపండిత లెందఱు నిత్యవైకల్యములకే కష్టపడుచున్నారో చూడుము. బాతీయవిద్యలు పునరుద్ధరింపఁబడి అట్టివారలందఱు కుశించినపుడు గదా మనగ్రంథాలయముల ప్రయోజనము. దేశీయులందఱు బాతీయ మత భేదములులేక సకల విద్యల వేర్పినపుడు గదా మన గ్రంథాలయోద్యమము. నిర్బంధవిద్యావిధాన ములులో నున్న దేశములలోని ప్రజల విజ్ఞానమును జూడుము. అట్టి విద్యావిధానము మనదేశమునను బ్రవేశ పెట్టుటకుఁ గోరి గోపాలకృష్ణ గోకేలు మున్నగు నాయకులందఱో యీబ్రిటిష రాజ్యాంగముతో అహోరాత్రములు పోరు సల్పిరి. అది యింత వఱకును నెఱవేఱబడెను. అది లేకున్న తక్కిన మనయుద్యమములన్నియు నడవని గాచిన వెన్నెలయే. దాని సాధింపఁ బ్రయత్నింతము. నేను సాహసించి గ్రంథాలయోద్యమమును దెగిపెట్టి నని తలంపవలదు. తదుద్యమమును బోషింపఁగోరువారలలో నేను మొదటివాడనే యగుదును. కాని విద్యావ్యాప్తివిషయము మొదటివని మాత్రము చెప్పకతప్పదు. నేనును 1919 వ సంవత్సరమునుండి యొక గ్రంథాలయమును పోషించుచున్నవాడనే. అందుననే విద్యయందు వెనుకఁబడి యున్న మనదేశమునకు సర్వజనుల విద్యావంతుల జేయదగిన నిర్బంధవిద్యాసంస్థ లత్యవసరమని స్వాతంత్ర్యవసమచేఁగనివట్టినాడ. ఇట్లునుటచే గ్రంథాలయోద్యమమును విరమింపుమని కాదు,

ఉపసంహారము

ఆంధ్రదేశమున నెంతలో సకలవిద్యాసంపూర్ణ లగు పండితులందఱ నన్నీ గ్రంథాలయ మహాసభాధ్యక్షుని గ నెన్నుకొనుట నాపూర్వప్రయోజనమనియే యెంచెను. కించిట్ జ్ఞాదనగ సాయం దెన్నిలోపములున్నను మీరు దెచ్చికొన్న బీనవిడ్డ నగుటచే వానినన్నిటి మన్నింపఁ బ్రార్థించుచున్నాడ.

సమాప్తము

“మలేరియా” యను కొండజ్వరమునకు ఆశ్చర్యమైన చికిత్స

అయ్యా, నేను “మలేరియా” యనబడు విషజ్వరముచే చాల కాలమునుండి బాధపడుచు యెన్ని ఔషధములు నేనించినను జ్వరము నిలచినిలచి ఎన్నో దేహమాద్యంతము తీక్కింపజేసినదే గాక కొన్ని అడుగులు పెట్టి నడుచుటకు శక్తి హీనడనై స్వల్ప పనిచేసినను యెగత్యాసముచే యెడతెగక పడిపించు చున్నతి నాన్నేహితులలో నొకరు నాశ్చితి చూచి యొక్క లేక నన్ను (మద్రాసు బ్రాడ్వే నె 159 రు కట్టడమున అమర్చియుండు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సభాపతి డి.వి.కె.ఎస్.), బ్రాడ్వే వైద్యశాలకు ద్వారగు నైద్యపతి కోటా జయరాము నాయుడుగారివద్దకు తీసికొనిపోయి వారివద్ద చికిత్సచేయించెను. వారివద్ద ఔషధము తీసికొన్న స్వల్పకాలములోనే నా బల హీనత నానాటికి బహువేగముగా తగ్గిపోయి జ్వరమున్ను నిలచిపోయి తిరిగి లెలచాపకనే పోయినది. విడువక వారియ్య ఔషధములు కొంతకాలము తీసుకొనేటప్పటికి నేను యెప్పటివలె ఆరోగ్యశీతికి వచ్చినందులకు మిగుల అనందపూరితుడనై పై నైద్యుని నిపుణ్యమును యెల్లరులకు తెలియగలందులకై ప్రచురించుచున్నాను. కాన వారి అనుభవసావర్థ్యములను సక్కురించి ఆయుర్వేదమునకు పునర్జీవము గలిగింతురు గాక ఁనని జేపచున్నాను.

వి. కాంతనరసింహం, బి. ఏ.,

(24-2-25) 3 నైజాంజిందము, తిరుగల్లి క్షేత్రం, మద్రాసు.

మహాద్రాక్షాది చూరము
శ్రీలగ్నాశ్రయ వ్యాసులకు సంతతి. మేహము, ఋతు శూల, ఋతుబద్ధము, వంధ్యాగోగము, మొ॥ వ్యాధులను హరించి సంతానవతులనుగా జేయుటయందీది శ్రేష్ఠమయినది. 20 దినములముందుగల డ్రాక్ష 1 కేరు 1-0-0. వి. పి. అ. 6.
(క్యాట్రాను ఉచితము)
పి.శి.పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం పెరిదేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

వాతావరణ సిద్ధి

1925 సం॥ ఆక్టోబరు 24-వ తేది శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మరిగి గత 24 గంటలలో	మరిగి గత 24 గంటలలో	మరిగి గత 24 గంటలలో	మరిగి గత 24 గంటలలో	మరిగి గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	89.3	72.0	...	28.65	44.72
విశాఖపట్టణము	87.0	75.1	...	10.72	87.09
కాకినాడ	86.1	78.7	...	13.71	89.09
మచిలీపట్టణము	86.1	75.3	...	11.52	41.59
కర్నూలు	89.8	69.8	...	6.80	26.01
బళ్లారి	...	71.0	...	8.24	20.51
కడప	90.4	70.8	0.58	5.32	81.28
నెల్లూరు	89.4	75.8	0.12	6.35	87.98
మద్రాసు	86.9	73.8	0.10	18.42	50.74
కడపూరు	85.0	74.6	0.10	5.29	52.94
నేలమ	95.8	71.5	0.64	1.44	89.80
కోయంబూరు	87.8	69.8	0.26	1.68	22.29
తిరుమనాకల్లి	91.8	73.1	0.02	3.98	83.18
నాగపట్టణము	85.9	73.0	1.47	7.08	54.99
మధుర	89.3	72.8	0.65	4.58	88.58
పాంబుర్	87.2	76.6	2.02	4.36	87.00
తిరునల్వేలి	3.65	7.99	28.84
తిరువేండూరు	83.6	74.5	0.78	8.78	64.51
కొచ్చిక్	90.0	75.1	0.54	7.81	114.51
కాలికట్టు	91.4	75.1	0.16	7.45	117.16
మంగళూరు	89.3	72.7	0.16	10.11	125.68
తెనకూరు	84.1	64.0	...	1.59	35.87
మేరకాగ	76.2	62.9	0.14	7.0	125.46
కొడైకనాథ్	60.0	51.5	0.16	5.69	62.18

సర్కారులు:— మేఘములు అతి పలుకగానే యున్నవనవచ్చును. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో 0.58 ఎరించెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలచగనన్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనన్నవి కడపలో ఆర్ధిక ఎక్కువ. ఇవట రాత్రివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—చినుకులు సాధారణముగ నున్నవి. మేఘములు దట్టముగనన్నవి. కడపూరులో పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ. రాజాని దక్షిణ తూర్పుభాగములందు వర్షము సాగవచ్చును.

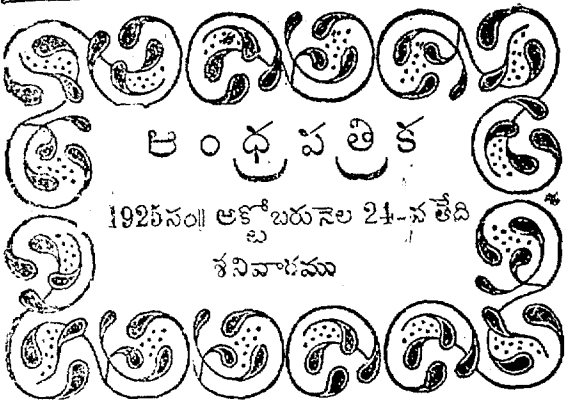
యస్. ఆర్. హెచ్ సామ్రామ

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

రాజకీయ వైదీల ప్రతిబంధకము

ఇండియాదొరతనముయొక్క తీర్మానము

సిన్హ, ఆక్టోబరు 23:—భారతదేశముయొక్క పరిస్థితులందు గత జూలై మాసముందు రాజకీయవైదీలకు శాసనసభల కభ్యర్థులుగ నిలుచుటకు గావింపబడిన సాకార్యములకుఁ బైకివేషముగ మార్పులను గావించుట ప్రజోపయోగముగాదని రాజకీయ వైదీల అనర్హతను గురించి భారతప్రభుత్వ మొక దీర్ఘ తీర్మానమును గావించెను. గత సెప్టెంబరు 16-వ తేదీన విధించినవైదీల సమన్వయించినవారిని, వైదీల సమన్వయం పక్ష మింప పడిన వారి పైగల అనర్హత లను తొలగింప వలసినదని ఆసంద్భి చర్చించుటచే యీ ప్రకటనము గావింపబడినది. కడచిన జూలై మాసముందు గావింపబడిన మార్పు ప్రకారముగ, ఒక సంవత్సరము కంటే ఎక్కువముగ శిక్ష విధింపబడినవారిపైన మాత్రమే శాసనసభల కెన్నుకొనబడవలెనంద అన్విత గలదు. అయినప్పటికిని, రాజకీయవైదీల యామోదము నొంది స్థానికప్రభుత్వము పరిస్థితులనుబట్టి భారత శాసనసభలకు గాని స్థానికసభలకుగాని పాటిచేయు వ్యక్తులపై అనర్హతలను దొలగించుటకుగాని లేక అభ్యర్థి జూలైమాసముందు గావించబడిన మార్పు ప్రకారముగ లేన అనర్హతను దీనివేయవలసినదని కోరినచో స్థానికప్రభుత్వము అనర్హతను దొలగించవచ్చును. వెనుకటి నిబంధనలందరి కాలిన్యము జాలవరకు తగ్గింపబడెను. (ఆ.ప్రె.)

సాంబమూర్తిగారి సందేశము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులగు బులుసు సాంబమూర్తిగారి సందేశము ఒకవంక ప్రభుత్వమువారిని వేరొక వంక ప్రజలనుగూడ మేల్కొల్పవలయును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సందేశమును ఏమి కొత్తగ ప్రకటింపలేదు. చాలకాలము నుండియు అవకాశము లభించినపుడెల్ల, వీరు తమ దృఢవిశ్వాసమును వెల్లడించుచునే యుండిరి. కాని, గాంధీమహాత్ము డత్రుసన్యాస మొనర్చి, కాంగ్రెసుసభ మరల శాసనసభలవంకకు మరలి, బహిష్కారము లంతరించి, రిస్వాసివు సహకారపు కేక యొకమూలనుండి వెలువడుచున్నసమయమున, సాంబమూర్తిగారి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాభిమానము ఏమాత్రము సన్నగిల్ల కుండుట మిగుల ప్రశంసార్హము. హిందూదేశము తన మంకుతనమును విడిచి దారికి వచ్చుచున్న దనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును బలవంతపెట్టుట యసంభవమని గ్రహించుచున్న దనియు, నికమిద మానసికాంక్షతోనమున కేమాత్రము అవకాశముండదనియు బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగారు చెలిపి ఎంతకాలమో గాలేదు. అధికారవర్గమువారు ఇండియామంత్రికి పంపినసమాచారముబట్టి వీరిలు బలికియుందురు. కాని, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుని ప్రసంగము, మరల సందేహముల కెడమియకమానదు.

నిజమేమనిన స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ ఎన్నిటికి సమసి పోజాలదు. ప్రజల నది యొకమారు ఆవరించిన పిమ్మట కొంతకాలము ప్రజ్వలింప వచ్చును. మరి కొంతకాలము లోలోన రాజుచుండవచ్చును. కాని స్వపరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము నభిలషించెడి వారి యభిలాష లంతరించిన నిదర్శనము ప్రపంచ చారిత్రమునందే మూలను గానరాదు. శతాబ్దములు గడచినను ఐర్లెండు కోర్కె లంతరింపలేదు. కాల మెంతగడచినను ఈజిప్టు తన స్వాతంత్ర్యాభిలాషను విరమింపలేదు. పోలెండు తనకోర్కెను విడువలేదు. ఇంకను పెక్కుదేశము లెన్ని కష్టముల ననుభవించుచున్నను గమ్యస్థానముకొరకు పరితపించుచునే యుండెను. వీని యన్నిటి వాంఛలు తుదకు నెరవేరక తప్పవయ్యెను. పరాధీనత ఎన్నటి కయినను తొలగిపోక తీరదని పాలకులు గ్రహింప వలసినవచ్చెను. హిందూదేశమయినను ప్రపంచ చారిత్రమునకు భిన్నముగ మెలగజాలదు. బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువు లిక సయినను వివేకముతో మెలగి భారతవర్ష స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను సఫలపరుపనియెడల భావి పరిస్థితులు మరింత విషమమగుట తప్ప వేరు భావముండదు. భార

తీయులు అన్నిటిని మరచిపోయి పరాధీనతను చేపట్టెద రని భావించుట, దూరదృష్టి నేమాత్రము సూచించదు.

సాంబమూర్తిగారి హెచ్చరిక పాలకులలో నాలోచనను పురకొల్పు నని తలంచెదము. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శము వ్యాపించుట, పాలకుల లోపములకు ముఖ్యఫలితము. ప్రజాశయములను సఫలపరచుటకు తామసించుకొలదియు, బ్రిటీషు సంబంధమువలన ముక్తి లభించదని నిరాశ గలుగును. ఇట్టి నిరాశ, అధినివేశరాజ్యములలోని భారతీయుల దుస్థితి గాంచిన మరింత బలపడును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు శ్వేతేతరులకు సానము గలదా లేదా? ఉన్నయెడల, అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల నింత సీచముగ చూచుటేల? కెనియాలోని భారతీయులను బాధపెట్టుటేల? చేరువ నున్న బర్మాలో నయితము భారతీయులకు నిలువ నీడలేకుండుటకు కారణ మేమి? భారతీయుల హక్కులను బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు రక్షించెదరా లేదా? బ్రిటీషు పౌరుల స్వత్వముల పట్ల జూపెడి శ్రద్ధను, భారతీయుల స్వత్వములపట్ల నేల చూడరు? ఇట్టి సీతియే యికముందును, కొనసాగవలయునా? కొనసాగుచో, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమే ఎల్లరకు పరమావధి గాక తప్పదు. ఈ సంగతిని పాలకులు గ్రహించుట ముఖ్యము.

ప్రస్తుతపు కాంగ్రెసు క్రీడు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యవాదులకును, సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యవాదులకును గూడ బనికవచ్చుచున్నది. అయ్యది మిగుల విశాల వంతముగ నున్నది. తప్పని సరియగు నెడల, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము దప్ప వేరు గత్యంతరము లేదు. సాధ్యమగునెడల సామ్రాజ్యస్థస్వాతంత్ర్యమును పొందవచ్చును. ఇట్టి ప్రత్యామ్నాయాదర్శమును దీసివైచి అనందిగమును, ఖండితము నగు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును గమ్యస్థానము జేసికొని, క్రీడును పూర్తిగ మార్చివైచి, రాబోవు కాంగ్రెసును వికాసవంత మొనర్పవలె నని సాంబమూర్తిగారు కోరుచున్నారు. సాంబమూర్తిగారి ఆదర్శము దోస మని మితవాదు లయినను జెప్పజాలరు. ఏ దేశముగాని, ఏజాతిగాని సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ గోరకుండునా? బంధములనుండి విడిపడి, సుఖము ననుభవించుట కెవరికి నిష్ట ముండదు? సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము సహజమగు కోర్కె యని ఎల్ల రంగీకరించెదరు. సాంబమూర్తిగారి భావాతిశయమును గౌరవించుట కెట్టి యభ్యంతరము లేకున్నను, కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చవలసిన యగత్యము లేదని, మాయభిప్రాయము. ఇందుకు గల కారణములను సంగ్రహముగ చెలిపెదము.

ఏ మతమయినను దేశకాలపాత్రముల ననుసరించి నిరూపింపబడును. ప్రజల సాధనసంపదబట్టి రాజకీయాశయములను నిర్ణయింప వీలగును. ప్రస్తుత సీతియందు కాంగ్రెసునుండి సామ్రాజ్యస్థస్వరాజ్యము నామోదించెడివారిని బహిష్కరించుటకు సాధ్యపడునా? కాంగ్రెసు విద్యాధికుల హస్త గతమై యున్నది. వీరిలో పలువురు అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము సుసాధ్యమని నమ్ముచున్నారు. బాంబాయి క్రానికలు పంపిన ప్రశ్నపరంపరలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కాంగ్రెసు క్రీడును మార్చనక్కరలేదని దేశప్రముఖులు సూచించిరి. కాంగ్రెసు క్రీడయినను సంకుచితముగ నున్నచో

మార్చవచ్చును. సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమున కిది ప్రతికూలము గానవును. దీనిని మార్చవలసిన యవసరము గనుపించదు. మితవాదులేగాక స్వరాజ్య బహిష్కారపక్షములకు జెందినవారిలో పలువురింకను ప్రస్తుతపు క్రీడుతో సంతృప్తి జెంది యున్నారు. కాంగ్రెసు పద్ధతులు, తాత్కాలిక ప్రాముఖ్యము వహించినపక్షమువారవలంబించె, పద్ధతులు గావచ్చును. కాని కాంగ్రెసు ఆదర్శము మాత్రము ఎల్లర కనుకూలించునదిగ నుండవలయును. ఏవ్యక్తినిగాని బహిష్కరించునదిగ నుండజనదు.

ఆదర్శమును సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మని నిరూపింప నేల? స్వరాజ్యము అను పదమునందు అన్ని స్వాతంత్ర్యము లిమిడియుండలేదా? సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము దేనికిని గనుపించదు. నేటి యూరపియను దేశములు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవా? అనుభవించుచున్నయెడల, లేబరుకక్షవారి మొరలకు కారణమేమి? ధనవంతుల నిరంకుశాధికారము గూర్చి, సాంఘికవాదులు గగ్గోలుపెట్టు టేల? ప్రజాసామాన్య మొకమూల మిగుల బాధపడుచుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము కలదనుట అర్థవిరహితమగు సూక్తిదప్ప వేరుగాదు. చీనా, పర్షియా, మున్నగు ఆసియాదేశము లనుభవించుచున్న సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మెట్టిదో గ్రహింపవచ్చును. ఈజిప్టు కిచ్చిన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యఫలితమును పరికింప వచ్చును. ఐర్లెండు కింకను సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లభింపలేదు. సింఘీసరులు నయితము, అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తి జెంది యుండవలసి వచ్చినది. మరియొకవిషయమునుగూడ గ్రహింపవచ్చును. నానారాష్ట్ర సంఘము అభివృద్ధి జెందుకొలదియు, అన్నిరాష్ట్రములును ఈ సంఘపు కట్టడికి లోబడియుండవలసినవచ్చును. ఎవరి యిచ్చవచ్చినటుల వారు చరించుట కికమిద వీలుండదు. అప్పుడు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మనుపదము ప్రస్తుతార్థమునం దుపయోగింప వీలులేదు.

బాహ్య సంబంధములం దన్ని జాతులకును సంపూర్ణాధికారమునకు సరిహద్దు లుండక తప్పవు. అప్పుడు గోరదగినది, ఆంతరంగికస్వపరిపాలనము దప్ప వేరుగాదు. ఆంతరంగిక స్వపరిపాలన మయినను అన్యజాతుల పీడనమున కుపయోగపడ గూడదు. ప్రపంచశాంతికి భంగకరముగ నుండ గూడదు. ఒక జాతి వేరొకజాతిని పరిపాలించుచు, దుస్సహముగ ప్రవర్తించునెడల, ప్రపంచశాంతికి భంగము వాటిల్లుట సహజము. అట్టి సీతి లో నానారాష్ట్రసంఘము ఆంతరంగికపరిపాలనములో నయితము జోక్యము కలుగజేసికొనక తప్పదు. జనీవా ఒడంబడిక లో నిట్టి యేర్పాటును సూచించ బట్టియే, బ్రిటీషు వారు వెనుదగ్గరి. ఒడంబడిక నిష్ఫలముగావింపబడెను. కాని మున్ముందట్టి ఒడంబడికను పునరుద్ధరింపవలసిన సమయ మురుదెంచును. అందుచే అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమును తృణీకరింప వీలులేదు. అది లభించుచో, ఆంతరంగికస్వపరిపాలనమున కెట్టి కొరత యుండదు. ఇందుకు స్వతంత్ర మగు కాలనీలసీతియే నిదర్శనము. లేబరుపక్షమువారి సద్భావము ఫలించుచో, బ్రిటీషువారు తమ బాధ్యతలను గుర్తించుచో, హిందూదేశము అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యము పొందకతీరదు.

అటులని, బ్రిటిషువారియనుగ్రహమును నమ్ముకొని మారుమూలక కురుక్షేత్రములను సమీక్షించుకొనుటకు ప్రజలభావనలను వారి స్వయంకృతిపైనే ఆధారపడి యుండు ననుట నిశ్చయమే. ప్రజలు తగినరీతిని స్వరాజ్యప్రాప్తికై కృషి నలుపుచో బ్రిటిషువారు తమ నిశ్చయమును మరల్చుకొందు రను నమ్మకము పలువురకు తొలగలేదు. ఏలనన, ప్రజలు తగినత్యాగముల నింకను కనుపరచలేదు. స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు ఉచితరీతిని బూనలేదు. జాతీయాందోళన మింకను వివాదరంగము నుండి కార్యరంగమునందు బాగుగ ప్రవేశింపలేదు. ఉట్టి కెక్కలేనివారు స్వర్గమున కెటుల బోగలరను సామెతప్రకారము స్వల్పత్యాగముతో నెరవేర్చగలిగిన నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించి అధినివేశరాజ్య స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు చొరవ జూపనివారు అఖండత్యాగఫలిత మగు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు వెంటనే సంసిద్ధు లగుదు రనుట కెట్టి యాశ యుండును? తీవ్రవాదములు తీవ్రచర్యలను పురికొల్పు నని పలుకవచ్చును. కాని, తీవ్రవాదము గనుపరచినంత మాత్రాన దేశము ముందుకుబరుగిడు ననుట అనుభవవిరుద్ధము.

తగినశిక్షణ, సంపూర్ణమగు వికాసత్యము, ప్రాజాత్యక్షి మున్నగునవి సమకూరవలయును. గంభీరపన్యాసములతో నిట్టిలక్షణము లలవడవు. భారతీయుల ఉపన్యాసములధోరణికి తగిన రీతిని, కార్యక్షి విజృంభింపలేదు. మరల ప్రాతకాలపు నాటివాసనలు విద్యాధికులను మోహపరవశుల జేయుచున్నవి. ప్రస్తుతస్థితిలో, ఉన్న బలములు చెదరిపోకుండు బట్టుకొనిన జాలును. వికాసత్యమును బలపరచి, జాతీయనిర్మాణమునకు తదేకదీక్షతో బూనిన జాలును. ప్రజలు తగినశక్తిని సంపాదించిన షిష్టుటగూడ, బ్రిటిషువారు తాము పట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లనుచో, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నపుడు ప్రకటింపవచ్చును. అప్పుడు పక్షభేదములేక ఎల్లరును దీనికి చేయూత నొసగెద రనుటకు సందియములేదు. జాతీయబలములు చెల్లాచెదరైయున్న యీ సమయమున, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము గూర్చి వాదప్రతివాదములను పురికొల్పుట, లాభకర మని తోచదు. అది కాలహరణమునకు కారణ మగుట సహజము. అధినివేశరాజ్యస్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు ప్రయత్నించునెడల, ఇంగ్లండు ఇండియాలు నేడుగాకున్న రేపయినను సమాధానపడుట కవకాశము గలదు. బ్రిటిషుసంబంధము నసలేవలదని ప్రకటించుచో, తుదివరకు పోరాడవలసియుండును. మధ్య దారి లేదు. ఇందుకు దగిన అఖండత్యాగముల గావించుటకు, భారతీయులు సంసిద్ధులుగ నున్నారా? శాసనసభల ద్వారా గలిగెడి స్వల్పసౌకర్యములను విడనాడ జాలని వారు, బ్రిటిషు సంబంధమును పూర్తిగ త్యజించుటకు సంసిద్ధు లగుదురా? బ్రిటిషువారు తమ దృక్పథమును మార్చుకొనుటకు భారతీయు లవకాశమిచ్చి, ప్రజాశక్తిని పెంపుజేసికొనుట మేలు. స్వరాజ్యభాగ్యత సంతను బ్రిటిషువారిపై నుంచుట యవసరము. దానిని వారు నిర్వహింప లేనిచో, భావికర్తవ్యము నాలోచింపవచ్చును. అంతియగాని, తీవ్రవాదీలు ప్రకటించినంతమాత్రాన కలిగెడి లాభ ముండబోదు.

కాని, బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు సాంబమూర్తి బోలు త్యాగధనుల మెచ్చరికలను గమనించి, వెంటనే ప్రజల కోర్కెలను నెఱవేర్చుట విచేకము. లేనియెడల భావప్రపూరితు లగు యువజనులు సాంబమూర్తిగారి నాయకత్వము ననుసరించుట సహజము. స్వాతంత్ర్యాభిలాషు లొక మారు నిరాశాపూరితు లయిన పిమ్మట, ఫలితములను లెక్కనేయక ముందుకు బోవుట నిశ్చయము. సులభపరి మూర యోగ్య మగు భారతీయ సమస్యను దురటము గావించుట ఇంగ్లండు కేమాత్రము పాడి గానేరదు. సాంబమూర్తిగారి మెచ్చరిక స్వరాజ్యపక్షమువారికి గూడ తగిన హిత మొసగుచున్నది. కేవలము శాసనసభలలో జేయగల యెత్తులనే నమ్ముకొని ప్రజాశక్తిని పెంపు జేయనిచో నినుమంతయు ప్రయోజన ముండదు. శాసనసభలు చేసెడి తీర్మానములకు శాంక్ష నుండినగాని ప్రయోజనములేదని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగా రిటీవల చాటిరి. సాంబమూర్తిగారు ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘాధ్యక్ష పదవికి రాజీనామా నొసగి స్వరాజ్యపక్షమువారి కప్పగించియున్నారు. వీరు చూపిన విశాలభావము మిగుల మెచ్చదగి యున్నది. స్వరాజ్యపక్షమునకు తోడ్పడుటకు మాత్రము సాంబమూర్తిగారు వెనుదీయరు. కాని సాంబమూర్తి బోలు నాయకులు వెలుపలనుండి ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయుటచేతనే శాసనసభలలో జేసెడిపనికి విలువ ఏర్పడును. ఈసంగతిని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షు లగు చిట్టా సుందరరామయ్యగారు చక్కగ నిరూపించిరి. శాసనసభలకు వెలుపలను లోపలను గూడ ఆంధ్రదేశము అసమానోత్సాహము గనుపరచి దేశమున కంతకును మార్గదర్శక మగుటకు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ ప్రోత్సాహ మొసగు గాక!

పండ్రిండవ ఆంధ్రమహాసభ

నేటిదినము సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షతక్రింద, 12 వ ఆంధ్రమహాసభ గూడుచున్నది. అధ్యక్షపన్యాసము, ఆంధ్రాభిమాన పూరితమై, తనరారుచున్నది. ఆంధ్రత్వమునందు జాతిద్వేషము నమసిపోవలయును. బ్రాహ్మణద్వేషమును పెంచుట పనికిరాదని, అధ్యక్షులు ఖండితముగ చెలిపిరి. ఆంధ్రాశయములు సఫల మగుటకు, సంతతకృషి జరుగుట కాంధ్రమహాసభ బూనుకొనవలెను. మరల నిదురించుట పాడిగాదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయనిర్మాణము జరుగుచున్నది. నేడందిన ప్రేమస్సె తంతివార్తప్రకారము, ఫిలిఫ్-డఫ్ కమిషను వారి యెదుట ఉత్కళులు గోరిన ప్రకారము, ఉత్కళరాష్ట్రము ప్రత్యేకోప రాష్ట్రముగ జేయబడు ననియు, సో మెక్సరుసను గారు మొదటి డిప్యూటీ గవర్నరుగ నియమింపబడుదు రనియు, ఉత్కళము బీహారు రాజధాని కంటి యుండుననియు తెలియుచున్నది. ఉత్కళుల కోర్కెలు నెరవేరినందులకు ఆంధ్రులెంతయు సంతసింపకమానరు. ఉత్కళుల నభినందింపకమానరు. కాని, ఆంధ్రోత్కళ సరిహద్దు ఎటుల నిర్మింపబడునో చూడవలయును. గంజామునంతను ఉత్కళమునందు జేర్చవలయు ననుట వ్యర్థవాదము. ఆంధ్రోత్కళవిభాగమును ఉభయ సంఘముల

వారును కలిసి సామ్యముగ పరిష్కరించుకొనుట ముఖ్యము. గాంధీమహాత్ము డీతగాదాను పరిష్కరించి, న్యాయమగునిర్ణయము గావించుట కంగీకరించును. ఈ సమయమున ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము గూడ జరుగుట ముఖ్యము. ఆంధ్రసభ వారిందు నిమిత్తమై ఆందోళన నలుపుట యవసరము. ఇంతియగాక ఆంధ్రులసాభాగ్యమునకును, ఆంధ్రుల యైకమత్యమునకును బనికవచ్చెడి ప్రశ్నలనేకములు గలవు. వీనినన్నిటిని శ్రద్ధతో నిర్వహించుటపైననే, ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధి యాధారపడి యుండును.

బల్లారిబిల్లా: సిస్టువనూలు

హాస్ పేట, హావగల్లి, హర్ననహల్లి, కుట్లగి, రాయదుర్గపు తాలూకాలు, భూమి సిస్టులను సుమారు రెండు వాయిదాలలో గాక మూడు వాయిదాలలో నీయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారిపుడు ఉత్తరువిచ్చిరి. ఈ యుత్తరువు ప్రకారము జనవరికి 8 అకాలు, ఫిబ్రవరికి 4 అకాలు, మార్చికి 4 అకాల చొప్పున నీయవలయును. ఇదివరకు జేసిన ఉత్తరువు రెండు కిస్తీలలో చెల్లింపవలయు నని విధించెను. దాని నిపుడు మూడు కిస్తీలక్రింద మార్చిరి. ప్రజల కిది లాభదాయకముగ నుండు నని నమ్మెదము.

బొంబాయి మునిసిపలు సంఘములు

విస్తారాధికారముల నీయుటకు చట్టము పునహా, అక్టోబరు 23-బొంబాయి మునిసిపలు సంఘముల కధికారియగుటకు శాసనసభయందు బ్రతేకపెట్టబడిన చట్టము వివరముగ ప్రతిపరణము నుచ్చరింపబడెను. స్వరాజ్య వారులు సవరణల ప్రతిపాదించుటకు దెలిపి వానిని ప్రతిపాదించుటకు తిరస్కరించినను చట్టముపై ఆయూలగ్రముగ దీర్ఘచర్చ జరిగెను. స్వరాజ్యేతర సభ్యులు నిష్ప్రతిపాదించిన ఎల్ల సవరణలను త్రొక్కివేయబడెను. దొరతనముయొక్క సవరణయైనను అంగీకరించలేదు. కొన్ని సవరణల అంగీకరించుటకు నేడు మంత్రి ఆమోదము నిచ్చెను.

వివరములు.

కొన్ని మునిసిపలు సంఘములు వాని వ్యవహారములను శక్తిపెట్టుకొనుటకు అధికమగు అధికారములను బ్రసాదించుటకు నిర్మింపబడిన చట్టముపై ఫలహారాంతరము బొంబాయి శాసనసభయందు విచారణము సంపూర్తిచేయుటకు సభ్యులు పూరింభించిరి.

ఎన్నికయందు వ్యక్తి వోటునిచ్చుటకు గొంపోయినందులకు బండి అడ్డనిచ్చెనని వాదనను చేసినవాడుగాని, అడ్డకొరకుంచబడిన పడవగాని, బండికాని, జంతువుగాని అడ్డకు దీసికొనిపోయి నిచ్చువారలకొరకు పడవయోగపర్చినవాడు గాని ఎన్నికయందు దుష్ప్రవర్తనముగ సంచరించినట్లు యెంచవలయునని ఎ. ఎన్. సుర్యేగాంధీ సవరణ ప్రతిపాదించిరి. అదనముగ గావింపనన్న ప్రకరణములను ఖండించుచు ఉపన్యసించి, గతమందు అనర్హులగు అభ్యర్థులు ధనికులగుటచే వోటులను వోటుచేయు స్థలములకు గొంపోవటకు యిష్టముచచ్చిన ప్రకారముగ అధికమగు వ్యయముచేసి మునిసిపలు సభ్యత్వముల సంపాదించినయొ, ఎన్నికలందు ముఖ్యముగ బొంబాయియందు దుర్వ్యయములు పెండుగ గలవనియు ఎ. ఎన్. సుర్యేగారు చెప్పిరి. నూచించిన ప్రకరణములను మంత్రి అంగీకరించిన వివరాలని చట్టమునందు భాగములయ్యెను. ప్రతిపరణముపై ఆమూలగ్రముగ చర్చ జరుగుచున్నది. (అ. ప్రె.)

చెన్నపురి ఆంధ్రజ్యోతిర్విద్యార్థి సంఘము

కొన్ని తీర్మానములు

- (1) సంఘసభ్యులకు పత్రిక 4 సంవత్సరము మాత్రము 12 అకాలకే యియ్యబడును.
 - (2) ఈ నెలఘనవరకే సభ్యులను చేర్చుకొనవలెను.
 - (3) అక్టోబరు నవంబరు డిసెంబరు నెలలలో 5 సభలను జరుపవలెను.
- అను తీర్మానములు కార్యనిర్వాహక సభ్యసభలో ఆమోదింపబడిన.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

మహాసభాసమావేశము

విషయ నిర్ణయనభ

పాట్నా తీర్మానములకు సవరణలు

కాన్పురు సభకు సలహాలు

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి)

బందరుపట్టణమున నేడు సమావేశమగుట

సప్తమ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ నేటి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు బందరు పురభవనమును శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైనది. సభాభవనము జాతీయ పతాకములతో తదితర ఆలంకారములతో కను రామణీయముగ నలంకృతమై యుండెను. అధ్యక్షులు బులుసు సాంబమూర్తిగారు గొప్పయుత్సవముతో సభకు గౌరవించిన వెంటనే జయజయధ్వనములు చెలగెను. సభ యంతయు ప్రతినిధులచేతను, ప్రేక్షకులచేతను సమంతరేక నిండి పోయెను. పెక్కండు ప్రత్యేక సభ కేటించిరి.

మహాసభ కమిటీయందు సుప్రసిద్ధులందు వేదభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, భోగరాజు పట్టాభి కిశోరాచార్యులు, ఆంధ్ర రత్నమగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, గార్లచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు, గడ్డె రంగయ్యనాయుడు, సి. వి. రంగయ్య, కొచ్చెళ్లకోట వెంకటకృష్ణారావుబహదూర్, డెనువూడ వెంకట సరసింహారావు, అత్తుకూరి గోవిందాచార్యులు, భీమిపాటి సత్యనారాయణ, పురాణం నూరి శాస్త్రిగారు, శ్రీనిధియందు శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీదాసుమ్మ, దేశబాంధవులవారైన సుబ్బయ్య, శ్యామలాంబగారు గలరు.

సభాకార్యక్రమమునకు ముందు బందరునందలిజాతీయ పాఠశాలయందలి బాలికలను, గుంటూరు కారవాసికేతన మందలి మహిళాపాఠశాల బాలికలు కోమలగౌతములతో అన్యాయ మాధుర్యముగ భగవత్పూర్ణసలను, జాతీయ గీతములను బాదిన పిదప (వేరొకచో ముద్రింపబడినటుల) సన్మాన సంఘాధ్యక్షులను ఉపన్యాసమును, మహాసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసమును గా వింపబడెను.

పిదప, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు అధ్యక్షుని పరతాతములు చెలరేగ పుష్పమాలాలంకృతుల నొనర్చిరి. శ్రీయుతులు. సి. రామలింగా రెడ్డి, వేమనరపు రామదాసు, టండనూరి ప్రకాశంపంతులు, నురీయ పెక్కండు ప్రముఖులు సభకు రాజాలమికి వగదురు సభ నిర్వహ్యముగ సాగునటుల ఆహ్వానించిరి. భారతీయప్రయాణికులపై బర్మా దేశయులు గావించిన నిరోధకచిట్టనను మహాసభవారు అసమ్మతిని గవ్వనపడలెనని ప్రకాశంపంతులుగారు తిలకింపంగిరి. ఆంధ్రీతో ర గంటలకు మహాసభ ముగింపజేటికి ముగింపబడినది.

* * *
(తంతివార్తద్వారా)

బందరు, అక్టోబరు 24:—నిన్ను ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభయందు అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైన పిదప రాష్ట్రీయ సందు ప్రముఖులగు నాయకుల సందేశములు సభావిజయమును గోరుచు పంపినవి చదువబడెను. ప్రస్తుతమున్న నివృత్తియొజక ప్రభుత్వమును సవరింపవలయుగాని అంతరింపజేయునటులగాని తగిన తీర్మానము గావించవలెనని ఆ సందేశములందు గోరబడెను. సత్యమూర్తిగారు తమ సందేశముపండిల్లువ్రాసిరి: "ఆంధ్రులు తమ సాంప్రదాయము గుణ్యము గ స్వరాజ్యపక్షము వచ్చే సంవత్సరము శాసనసభలయొక్కలలో యెన్నిక స్థానము లన్నిటిని ఆక్రమించునటుల పనిసాగుటకు సహాయము జేయవలయును." శ్రీయుత మోహన్ రామచంద్రరావుగారు కాంగ్రెసులో వైకవిజయము గావలెననికోరిరి. సి. ఆర్. రెడ్డిగారును, జి. వెంకట సుబ్రహ్మణ్యరెడ్డిగారు సభకు విజయము గావలెనని కోరుచు తంతుల బంపిరి.

విషయ నిర్ణయనభ

నిన్న సాంఘికమును రాత్రియుగూడ ఆరుగంటల నేపు విషయ నిర్ణయనభ సమావేశమయ్యెను. కొద్దికొద్ది చర్చలును అల్పములు సభయందు యేర్పడెను. పాట్నాలో అల్ప భారత

కాంగ్రెసుసంఘము గావించిన తీర్మానములను బలపరచును నొక తీర్మానముతోగా తురకు అధ్యక్షుని చాకచక్యమువలన నీ క్రింది విషయము అంగీకరింపబడెను: "పాట్నా నిర్ణయములను అంగీకరించుచు, శాసనసభా ప్రవేశభర్త్యులను బలపరచుచు ఈ సభవారు తీర్మానించునదేమనగా; రాష్ట్రీయ సంఘములే భారత శాసన సభలను, రాష్ట్రీయ శాసన సభలకును అధ్యక్షులను బెట్టవలయును. కాంగ్రెసు గూడ కార్యవిధానమును నూచింపవలయును. శాసనసభలయందు వారు ప్రభుత్వ నియమితోద్వేగములను, నెలెత్తుకమిటిలలో సభ్యత్వమును అంగీకరింపరాదు. (తీర్మానమునందు ఎన్నికొనబడు ఉద్యోగములు, ఎన్నికొనబడు కమిటీ సభ్యత్వముల మాటలేదు.) బిరుదుములను అంగీకరింపరాదు. ప్రభుత్వసభ్యుల విందులకు బోరాదు. బడ్జెటును త్రోసివేయవలెను. సంస్కరణములను వీలైనవరకు ధ్వంసము జేయవలెను. ప్రతిష్టంభములు గలుగజేయవలెను. కాంగ్రెసు యెప్పుడు గోరిన సభ్యుడు కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు శాసనసభలను విడిచి రావలయును."

ఈతీర్మాన మంతయును కాన్పురు కాంగ్రెసుకు సలహాగా బంపుటకు మాత్ర ముద్దేశింపబడెను.

చర్చ ప్రారంభము

కాశీశ్వరరావుగారు తీర్మానము నుపపాదించి హరిసర్వోత్తమరావు బలపరచుగా చర్చ ప్రారంభింపబడెను. 'ఈసభ నెవ్వెంబురు 22 వ తేదీని పాట్నాలో అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము గావించిన తీర్మానముల నంగీకరించుచున్నది' యని యుపపాదించబడెను. ఉపపాదకుడును, బలపరచినవారైన క్లుప్తముగ పాట్నా తీర్మానమును వివరించిరి. బలపరచిన వారు తీర్మాన వాచకమును జదువుచు, పాట్నా తీర్మానముల నిజభావములను దెలుసుకొనక వృథాప్రసంగములు బయలుదేరు ననుభయముతో అట్టివి కలుగకుండ జేయవలెనని యుద్వేగముని చెప్పిరి. దాదాపు 10 సవరణలు చర్చింపబడెను. సవరణ లన్నిటియందును శాసనసభలకు బోవుట యంగీకరింపబడెను గాని అచట యేమి జేయవలెనను విషయమున భేదాభిప్రాయము వచ్చెను.

మహూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు కాంగ్రెస్ శాసనసభా కార్య విధానమును నిర్ణయింపవలెననియను సవరణ చెచ్చిరి. ఇతర సవరణలన్నియును ఆ మాండేలు స్పష్టముగ మండవలెనని కోరెను.

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యగారి సవరణ

ఆత్మకూరి గోవిందాచార్యగారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు యెన్నికొనబడిన పిదప స్థానములను ఖాళీగ నుండి సిస్సినపర్థుల నవలంబింపవలెనని కోరిరి. ఆయన తన సవరణపై మాట్లాడుచు స్వరాజ్యపక్ష కార్యవిధానమునందు గల లోపములను జూపి, అనవరతసంపూర్ణ ప్రతిష్టంభవిధానమును ఆశయముగ బెట్టుకొన్నటుల గర్వపడినపక్షము అవరణలో నెటుల యాపు లేకుండ మారెనో చెప్పిరి.

నాలుగైదు సవరణలు ప్రతిష్టంభముల ప్రోత్సహించుచు మాండేలుండవలెనని కోరెను.

నల్లూరి సూర్యనారాయణరావుగారు

ఒక సవరణ నుపపాదించుచు సాగ్యమైనప్పుడెల్ల కాంగ్రెసు శాసన సభ్యులు ప్రతిష్టంభముల గలుగజేయుచుండవలెనని చెప్పిరి. వారు ఉద్యోగముల నంగీకరింపరాదు. ప్రతిష్టంభము వలన లాభములేదు తెలిసినపుడు వారు రాజీనామా నీయవలెను. వారికను మాట్లాడుచు తాము స్వయముగ శాసన సభకు బోవలెనని లేదనియు సంరంభము శాసనసభలలోపలను వైట నుగూడ జరుగుచుండవలెననియు కోరిరి.

మరియొకసభ్యుడుఉద్యోగములన్నివిధప్రతిష్టంభముజేయుచుండవలెనని చెప్పిరి, అనగా మంత్ర పదవులను కార్యనిర్వా

హక సభ్యత్వమును అంగీకరించి అక్కడనుండియే ప్రతిష్టంభముల గావించుచుండవలెను.

ప్రథమమున సారాంశముగ దెలుపబడిన సమాధాన తీర్మానమునకు దగ్గరలోనుండు సవరణను మరల బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగా రుపపాదించిరి. వేదికపై కూర్చున్న వారందరకును విని చిత్తును కాశీశ్వరరావుగారు తయారు జేసినది చెలియును. అందు ఉద్యోగము గాని బిరుదుములుగాని యంగీకరింపరాదనియు, సంస్కరణముల ధ్వంసము జేయవలెననియు, బడ్జెటులను త్రోసివేయవలెననియు, ప్రతిష్టంభమార్గము లన్నిటిని యవలంబింపవలెననియు దెలుపబడెను. ఇంతేగాక కాంగ్రెసుపక్షమున అభ్యర్థులుగనిలుచువారికి అట్టిసభ్యులకు అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము నిబంధనల బంపవలెననియు అనవరణ యందు కోరబడెను. కాన్పురు దేశీయ మహాసభ రాష్ట్రీయ మండల కాంగ్రెసుసంఘములకు అభ్యర్థుల నియమించి వారికై పని జేయుట కధికార మియవలయును.

మల్లేశ్వర శర్మగారు మరియొక సవరణ నుపపాదించుచు 8927 వరకును ఉద్యోగముల నంగీకరించరాదని కోరిరి. స్వరాజ్యపక్ష శాసనసభ్యులు తమ కార్యవిధానమును పనిజేయుటలో దగ్గరలో నుండు స్వతంత్రపక్షముల ను వే ని ని గా ని జే ర్చు కొనకుండ పనిజేయవలెననిగూడ ఆయన కోరెను.

కాశీశ్వరరావుగారు

మరల క్రియుత గుప్తగారి సవరణపై మాట్లాడుచు, అందు ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షసభ్యులు శాసనసభలలోనికి పోయి జేయవలెనని పనియేమో దెలుపబడెనని చెప్పిరి. స్వరాజ్యపక్షము వారు జేవచ్చుమాటలను గూర్చి యుచిల్లకు ధిగూర్చి యు కొందరు సవరణదారు లకున్నటుల శిశుమానమున కేమాత్రమును అవకాశములేదు. కాంగ్రెసు యెప్పుడు లేలపెట్టిన నప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనోల్లంఘనమునందు గూడ పాల్గొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. అక్కడక్కడ నెవరో ఒకసభ్యుడు లేవ్వజేసినదానినిబట్టి పాట్నా యొక్క కార్యవిధానమును గూర్చి నిర్ణయింపరాదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలోను వైటనుగూడ బుర్రాక్రమితో పోట్లాడ దలచియున్నారు.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు

పిరు కాశీశ్వరరావుగారి మొదటి తీర్మానమును బలపరచిరి. మరల మాట్లాడుచు యీసవరణకు ఒప్పుకొనటకు ముందు పాట్నా యంతటితో సంప్రదించవలసి యుండునని చెప్పిరి.

సభలో కలకలము

దానిమీద భీమిపాటి సత్యనారాయణగారు లేచి పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరును కోరుచు ప్రథమ తీర్మానముగతి యేమయ్యెననగా తీవ్రమగు చర్చ బయలుదేరెను. తీర్మానోపపాదకుడు సవరణను బలపరచినపుడు ప్రథమతీర్మానము బ్రతికి యుండ జాలనని ఆయన జెప్పెను. బలపరచినవారికి సవరణ కంగీకరింపటకు అనుమానములువచ్చెను. కాశీశ్వరరావుగారు సవరణను బలపరచుగానే ప్రథమ తీర్మానోపపాదకులకు నుండజాలరని ఆయన జెప్పెను. సత్యనారాయణగారి రీతియనున అన్యత్వని నిర్ణయమును గోరిరి. సభ్యులనేకులు అనేకాభిప్రాయములను చెప్పిరి.

అధ్యక్షునినిర్ణయము

అధ్యక్షుడివిషయమున సందేహమేమియు లేకపోవుట వలన సభయందుచర్చకు వదులుటలేదని చెప్పిప్రథమ తీర్మానము ప్రతియేయున్నదని చెప్పిరి. సత్యనారాయణ గారు ప్రతియుండలేదని ఆక్షేపణజేయుచునే యుండిరి.

సభవారుభోజనములకు లేచి మరల రాత్రి 10-30 గంటలకు సమావేశమైరి. సభ్యులు చాలమంది నిద్రకుబోవుటవలన కొద్దిమందిమాత్ర ముండిరి.

అధ్యక్షులు సాంబమూర్తిగారు కార్యక్రమమును ప్రారంభించుచు సభవారిని సమాధానమునకు రావలసినదిగ కోరిరి. వారు 10 సవరణలను విరిచిచెప్పి అందుసమానాంతములనుచెప్పిరి. అంతట చర్చ ఉద్యోగములో తీవ్రముగ జరిగెను. మధ్యలో నొకసభ్యుడు ప్రయత్నితావ్యములే గంటువడి లేచిబోవునటుల బెడరించెను గూడాను. మధ్యములను స్వరాజ్యపక్షమువారు తాము సవరణల కొప్పుకొనజాలమనియు సభ విడిచిపోయెదమనియు బెడరించిరి. కాని సాంబమూర్తిగారు సమానముతో విజ్ఞతతో ఈ బెడరింపులకుకుండజేసిరి. తుదకు సభ వారు సమాధానతీర్మానము నంగీకరించిరి. ఒక్క భీమిపాటి సత్యనారాయణగారు మాత్రము భేదాభిప్రాయము గర్భియుండిరి. పిరు మహాసభలో పాట్నా తీర్మానము నున్నదాని నున్నట్లు అంగీకరింపవలెననికోరెదరు. శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీదాసు నారాయణగారు సమాధాన తీర్మానము నుపపాదించెదరు.

(తంతివార్తద్వారా)

మహాభారతము

జగన్నాథ భక్తనాథ:—ఆదివారము 25 వ తేదీ 4-15 గల ఎగ్జూర్షన్ వేదవిలాస మందిరమున గానసభ జరుగును. రామభావతార (పాలపూట) గాత్రపాట, నారాయణస్వామి అయ్యర్లు (తిరుక్కోడికావల)-ఫిడేలు, కల్పతి సుబ్బయ్యర్లు వృందంగము.

కార్యోదేశమునభ:—నీటిసరఫరా, ము రి కి నీరు తొలగించు అభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారిని రూ రిలక్షలు బురూ మడుగు విషయమున చర్చించుటకై మదరాసు కార్యోదేశము సభ 28వ తేదీ బుధవారము 6 గ. రిప్పునభవనములో సమావేశ మగును. సాధారణ సభగూడ నాడే జరుగును.

కూపములో శవము:—యూరపియను ట్రెయి నింగు స్కూలువద్ద కూపమునదిలో నేటియందయము 80 ఏండ్ల వయస్సుగల ఒక స్త్రీశవము కనబడెను. ఎవ్వరును గుర్తించ లేదు. ఆత్మహత్య జేసికొనెనని తలచిరి. శవములను పరిశీలించు గృహమున కాశమును గొంపోబడెను. చింతాద్రిపేట పోలీసు యినస్పెక్టరు స్వామినాథఅయ్యర్లుగారు నేటి సాయంకాలము విచారణ జరిపెదరు. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:—రైల్వేసీనియరు గవర్నమెంటు ఇన స్పెక్టరు లెఫ్టెనెంటు కలనత్ బర్నార్డిస్టిన్ గారు నిన్న రాత్రి గంటకులు వెళ్లిరి.

క్షయవ్యాధి ప్రవీణుడు డాక్టరు ముత్తుగారు శుక్రవారంరాత్రి చెన్నపురినుండి బెంగళూరు వెళ్లిరి.

లేబరు కమిషనరును రివియూబోర్డు మెంబరును ఆగు పి. యర్. మారుగారు గురువారము రాత్రి మచిలీపట్నం వెళ్లిరి.

ప్రాచ్యదేశములలో తిరుగుచున్న హంగేరియన్ నావెల్లి యుద్ధము హాలిచ్చరు నిన్న రాత్రి బొంబాయివెళ్లిెను.

హిచ్చికామగారినుండి జె. మారుగారు పోలీసుడివ్యూటీ యినస్పెక్టరు జేసరలుచార్జిని వుచ్చుకొనిరి.

టాకర్నూఫీల్డ్పుగారు హిమాలయగారి నుండి నేడు తిరిగి పోలీసుకమిషనరు చార్జి వుచ్చుకొనిరి. (అ. ప్రె.)

హాళుగారి ప్లానే జిల్లామేజిస్ట్రేటు కలెక్టరుగ నియమించబడిన కార్మిక కమిషనరుగ ఆర్. హెచ్. యల్లసూగారు పి. ఎల్. మారుగారికి ఛార్జీ వప్పించి గురువారం రాత్రి మధుర ప్రయాణమైవెళ్లిరి.

బోటు మేలుగో సర్. సి. శంకరనాయరు నిన్న రాత్రి మదరాసునుండి వెళ్లిరి.

మహమ్మదు బాద్షాసాహేబు బహదూరుగారు నేటి ఉదయమున మదరాసు వచ్చిరి.

వ్యవసాయశాఖ డైరెక్టరు జి. ఎ. హెల్ సన్నగారు, యింపీయలు బ్యాంకి తాలూకు ఎ. పెల్లరు టన్నగారు, మెట్టపాలయంమేలులో నేటి ఉదయమునకు మదరాసు వచ్చిరి.

కలకత్తా మేలులో నేటి ఉదయమునకు బొబ్బలి మహారాజుగారు వచ్చిరి.

మదరాసుజిల్లా మిలిటరీ అధికారియగు మేజరు జనరలు జి. పాన్సన్లీగారు శేపటికి యింగ్లాండు నుండి ధనుష్కోడిలో దిగెదరు. తిన్నగా వారు వెల్లింగటన్ను వెళ్లి ఉద్యోగము లో చేరెదరు.

కలకత్తా మేలులో లోకలంఘం అక్కాంటు తణిఖీదారు జి. ఎమ్. హూపరుగారు మదరాసునకు వచ్చిరి.

క్రాన్ థియేటరులో 2253

24-10-25 శనివారమునుండి 30-10-25 శుక్రవారమువరకు ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు. 6-15, 9-30 గల శని ఆది వారములందు ప్రత్యేకమాటని 3-15 గల గలును.

మదన్ థియేటరు లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు అంతటను మంచి ఉల్లాసమును గలిగించిన, అందమైన నటులుగల మిక్సిడ్ గొప్పదైన

చాన్ చాప్లిన్

“ఇన్ ఫిల్ గ్రమ్” అను ఆటను ప్రదర్శించెదరు.

ఇదిగాక హాస్యరస సంబంధమైన ఫిల్ములు చూపబడును అభిభంగము కలుగకుండుటకై త్వరలో రావలెను.

మదరాసు, అక్టోబరు 24:— మదరాసు కారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు జి. కె. జి. పి. కేశరామగారు, బెంగాలు కారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు వెల్కెన్ హిమిల్టన్, బర్మాకారాగృహముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు మేజరు ఫిరోజ్ తారాపోత్, మధ్యరాష్ట్రముల యిన్స్పెక్టరు జనరలు వెల్కెన్ డబ్లియూ. జి. పవెలు, కోయంబత్తూరు సెంట్రలు కారాగృహ నూపరింటెండెంటు అఖిలభారత కారాగృహ యిన్స్పెక్టరు జనరలు కాన్స్టెన్స్ కార్యదర్శియగు మేజరు ఎఫ్. ఎ. బేగరుగార్లు బెర్నార్డినుండి మదరాసునకు నేటి ఉదయమున వచ్చిరి. హోంమెంబరు కార్యాలయమందు జరుగనున్న గుప్తసమావేశము (యిన్ పార్టులు కాన్ఫరెన్స్) సందర్భమున వారు వచ్చిరి. సమావేశానంతరము వీరు వెల్లూరువెళ్లి ఆచటి జైలును సోమవారమువాడు తనిఖీచేసెదరు. (అ. ప్రె.)

బల్లారిజిల్లా కిస్తుబంది నిర్ణయము మార్పుట (ప్రభుత్వప్రకటన)

బల్లారిజిల్లాలో హోస్పేట, పాడగల్లి, హర్షనహల్లి, కుడ్డిగి, రాయదుర్గ, యావిరు పడమర తాలూకాలయందు భూమికిస్తు 8 అణాలు వంతున పాలనకు రెండుసార్లు జనవరిలోను, ఫిబ్రవరిలోను వసూలుజేయవలెనని సెట్లమెంటు ఆఫీసరుగారు, రివెన్యూబోర్డువారు జేసిన శిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు 1925 మార్చి 6 వ తేదీన అంగీకరించియుండిరి.

ఎ. రంగనాథం ముదల్యారుగారు ఎం.ఎల్. సి. వరియరువురు శాసనసభ్యులు, కిస్తును మూడు వాయిదాలపై 4, 4, 8, అణాలచొప్పున జరిపరిమానము మొదలు వసూలుజేయవలెను. 8 అణాలు చొప్పున రెండు వాయిదాలపై వసూలు జేయవలెను. అణాలు రివొప్పున రెండువాయిదాలపై వసూలుజేయరాదు అని శాసనసభలో నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించు ను జేసించిరి. తీర్మానము అగట్టు సమావేశములో చర్చించబడ నుండెను కాని చర్చించబడలేదు.

ఈలోపుగా ప్రభుత్వమువారు తీర్మానము ననుసరించి తిరిగి విచారించిరి. ప్రస్తుతపు రెండు వాయిదాలపై కిస్తును 6 పద్దతిని మూడువాయిదాలుగా మార్చనవచ్చునని నిశ్చయించిరి. కావున 1935 (1925-26) ఫస్ట్ సెషన్ డి. జి. బల్లారిజిల్లాలో 8, పడమర తాలూకాలు. హోస్పేట, పాడగల్లి, హర్షనహల్లి, కుడ్డిగి, రాయదుర్గలయందు కిస్తుబంది యాదిగువరీతి నుండును.

జనవరిలో— 8 అణాలు. ఫిబ్రవరిలో— 4,, మార్చిలో— 4,,

ఈ సూతనపద్ధతి యెట్లు పనిజేయునో రివెన్యూబోర్డువారు మూడెండ్లు గడచినపిమ్మట రిపోర్టుచేయుదురు.

బల్లారి, కిరుగుప్ప, అదోని ఆటూరు తాలూకాలలో గూడ సూతనపద్ధతి రయితులకు ప్రభుత్వమువారికిగూడ అనుకూలముగ నున్నదని బల్లారి కలెక్టరుగారు చెప్పటచే ఆపద్ధతి యే రి సెట్లమెంటు జరుగుకాల మంతయు ఫిరముగ నుంచబడును.

ఇ. డబ్లియూ. లి, కార్యదర్శి.

The Best Remedy For dyspepsia.

అజీర్ణమునకు దివ్యోషధము

బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా “Bisurated Magnesia” యందు సుప్రసిద్ధమైన నైద్యులకు నవ్యకముగలదు, దీనినే ఆస్పత్రులందు వాడుచున్నారు, దాదులు, ప్రజలు మొదలగువారందరూ ఏకకంఠముగా శిఫార్సు చేయుచున్నారు. వ్యాధిగ్రస్తునికి కక్షణమే ఇది నిజమైన గుణమిచ్చును. మరియు ఇది వ్యాధికి మూలకారణమైనట్టియు, హానికరమైనట్టిపుల్లరైపులను కడుపునందుండు మంటను తక్షణమే తొలగించును. మీరు అజీర్తి, మందాగ్ని, కడుపుబ్బరము, స్థూలకాయము లేక ఉదరదుర్బలత్వము మొదలగువాటిలో దేనిచే బాధపడుచున్నను బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా “Bisurated Magnesia” ను నేవించిన తక్షణమే బాధతొలగి గుణము కలుగును. మరియు అతిత్వరలో మామూలు జీర్ణక క్షిగలుగును. ఇది ప్రతిచోటను బొమ్మగు దుకాణములందు దిశ్యులుగాను, పాడర్ గాను దొరకును. మీరు దీనిని కొనుగోవుచు అజీర్తి తగిన బొమ్మగును సుప్రసిద్ధిచెందిన బైసురేటెడ్ మెగ్నీసియా “Bisurated Magnesia” బుడికిపైన చుట్టబడియుండు నీలము కాగితముపైన బిస్మాగ “Bismag” అను వర్తక గురుతును చూచి తీసిన మోసముండదు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

24-10-25 శనివారము నుండి 26-10-25 సోమవారమువరకు

పతే డిటెక్టివ్ పోలీసు ఆట

ఇన్ టూ ది నెట్ కి వ వారము

4 భాగములు

న్యూయార్కు కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డ్ ఎ. ఎన్. రైట్ గారచే వ్రాయబడినది.

యునైటెడ్ స్టేషన్ డ్రామా

40 హార్సహాకిన్సు

6 భాగముల డ్రామా.

కొద్దిప్రతులే యున్నవి!

చదువదగినది!!

నవనవశృంగారము. ప్రసవశృంగారము. ఆంధ్రదేశమున గల ప్రసిద్ధకవులచే రచియింపబడిన శృంగారపద్యముల శృంగారము. 5 అణాల తపాలాబిళ్లలు పంపినవారికి బుక్కు-పోస్టుగ పంపబడును. వి. పి. గా. పంపబడును.

కృష్ణవత్సము

శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి (వి. పి. సాహితీ సమితి గారిచే రచియింపబడిన ఖండకావ్యముల సంపుటము.

భావగాంభీర్యముచే లసస్కరణచే మెల్లీతానూర్పు స్ఫురియించును శయ్యారీతులలో పడసోవ్వరములో ప్రాచీనాంధ్ర కవుల జ్ఞప్తికి తెచ్చును. పేరుగాంచిన కవివిమర్శకులు పెక్కు-అడు విని మెచ్చుకొనినది. ఘనరేఖలు కాగితము. చక్కని అచ్చు వెల 1-8-0.

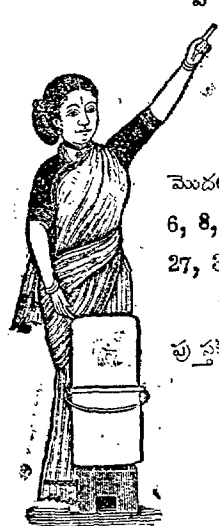
జి. యస్. శాస్త్రి అందు కంపెనీ,

తపాలా పెట్టె నెం 110 మద్రాసు.

బాగుగా నిద్రపోవచ్చును

భోజనము సిద్ధముగానుండును

వంటచేయునప్పుడు మీరు దగ్గర నుండవలసరము లేదు.

రుక్మశేకుక్కురు సామాజలతో పొయ్యిమీద వుంచి, నిద్రపోయినను వంటపూర్తి అయియుండును. కషమ, తొందర, సంకటము మొదలగునవి ఏమియు నుండవు. 1, 2, 4, 6, 8, గురికి అగు పెట్టు దుప్పి 13, 18, 22, 27, 33 లకు దొరకును.

చార్జి ప్రత్యేకము. వివరములు తెలుపు పుస్తకము యి నాం. ఏజెంట్లు కావలెను.

రుక్మశేకుక్కురు,

19 పడమటి మాదాగుడికిడి

రాయపురము, మద్రాసు.

నిజమైనదగ్గు లేక పడిశములకు

నిజమైన బొమ్మ

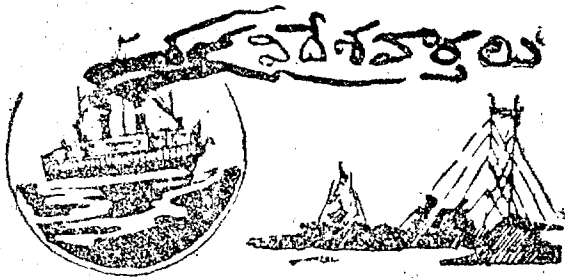
కఠినముకాని దగ్గులకు, పడిశములకు శాంతమైన బొమ్మధములు వాడుటవలన తప్పేమియులేదు. ఆయురే నిజమైన దగ్గులకు, పడిశములకు లేవక గుణమిచ్చునట్టి నిజమైన బొమ్మధమునే వాడవలెను.

చేంబరేన్

దగ్గునివారిణి

(1871 స్థాపితము)

పసిపిల్లలకు, పెద్దవారికి తగినది. 50 సెల్ల రములనుండి వాడి, గుణము పొందిన వారు దీనిని శిఫార్సు చేయుచున్నారు. మత్తు పదార్థము లేండు చేరుటలేదు. ప్రతిచోటను విక్రయమునకు దొరుకును.

గ్రీకు బల్గేరియా పోరాటము

గ్రీకు సేనలు బల్గేరియామీది కేగుట

లండన్, అక్టోబరు 21:—గ్రీకు సేనలు బల్గేరియా రాష్ట్రములకేగి పెట్టిచిటిని ఆక్రమించుకొనవలెనని ఆజ్ఞాపించ బడినదని ఏకాగ్రముండి రూటరువిలేజిరీ చెబుచున్నాడు.

తక్షణము ఈదురంతమును గూర్చి గ్రీకు బల్గేరియా అధికారులు కలిసి ఒకచరించవలెనని బల్గేరియా ప్రభుత్వమువారిని రట. గ్రీకు ప్రభుత్వమువారి మరతులను బల్గరు ప్రభుత్వము నెరవేర్చనిచో బల్గేరియాకు అంత్యసంజ్ఞకము నంపెవరట.

వివరములు

సోఫియా, అక్టోబరు 21:—గ్రీకు సైనికుడే బల్గేరియా కావలి సైనికుని గాల్చెననియు అందుచే బల్గరు కావలి సైనికుడు గ్రీకు సైనికుని జంపెననియు తరువాత ఒకరినొకరు కాల్చుకొని రనియు చెలియుచున్నది.

విదేశాంగమంత్రి రాజీనామానిచ్చుట
విశేషము, అక్టోబరు 22:—విదేశాంగమంత్రి రెండిస్ గారు రాజీనిచ్చిరి. ఆతనిస్థానే నాకామంత్రి హాజీకిరియత్సగారు తాత్కాలికముగ నియమించబడిరి.

ఫ్రెంచి స్పెయిను సైన్యములు ప్రస్తుతము పోరును చాలించుట

పారిస్, అక్టో 22:—అసలు తీవ్రముగు ఘంభము అయిపోయినవనే అనుకొనవచ్చునని మరాకో విలేజిరీ చెబుచున్నాడు. ఫ్రెంచి స్పెయిను సైన్యములు తమ శీతకాలపు సెలవులకు తిరిగి వచ్చుచున్నారు.

గొప్ప విజయముక్రింద పరిణమించుచున్న పోరాటములు అకాలవరముచే ఆగిపోవలసి వచ్చెను. రోడ్లు అన్నియు అపాయకరముగ నున్నవి. నదులు దాటుటకు వీలులేకున్నవి. యుద్ధములో పాల్గొనుటకు తాత్కాలికముగ బంపబడిన పటాలము సరిపాద్దను గాపాడుటకు కావలసినంతమంది నాల్గేజీ ప్రాంసుకు తిరిగిపోవును.

మైసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరిఫారం కంపెనీ లిమిటెడ్, మైసూరు

కంప్రైజింగు దిలైవ్ స్టాక్ కాంపెనీ జేషన్ బీరో

కావలెను:—లోకల్ సబ్ ఏజెంట్లు ధారాశ్రమైన జీతముపైన తెలుగుజిల్లాలలో నున్న గ్రామములందున్న శశువులను భీమాచేయించుటకై కావలెను. అంగీకరించబడిన దరఖాస్తుదారుడు రూ 15 లు ధరావత్తు చెల్లించవలెను. పలుకుబడి గల భూస్వాములు మాత్రమే ఈ దిగువ తెలుపబడిన జిల్లా ఏజెంట్లకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

జిల్లా ఏజెంట్ల పేరును, వారి విలాసములు

1. కె. లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, జమ్మలమడుగు
2. ఎస్. డి. రామకృష్ణారావుగారు, నాగలూరు పెనకొండ
3. టి. వెంకటేశ్వర్లుగారు, తెనాలి
4. చెల్లా వెంకటరత్నంగారు, బకింగ్ హంపేట, రెజవాడ
5. కె. కిరీటిగారు, ఐ. ఐ. ఎస్. ఏ. (లండన్) ఏలూరు
6. కె. ప్రసాద్ గారు, ఏలూరు
7. ఎమ్. బహువెడ్డిస్ సాహెబ్ ఎస్ కెర్వో రిటైర్డ్ తహశీల్దారుడు,
8. కరగల్ నుబ్బయ్యగారు పడమటిపిఠి, ఏలూరు జిల్లాకు

ఏజెంట్లు

కడపజిల్లాకు

అనంతపురం జిల్లాకు

గుంటూరు జిల్లాకు

కృష్ణా జిల్లాకు

గోదావరి పడమర జిల్లాకు

అనంతపురం, బల్లారి

విశాఖపట్టణము జిల్లాకు

ఆర్. కె. నాయుడు అండు కో, చిఫ్ ఏజెంట్లు,

898, రైల్వేస్టేషన్ రోడ్డు, మైసూరు.

ఇక్కడ దంతములు డిడి పోయినట్టి చిహ్న మేమియు లేదు—ఈమె కొలి నాసును ఉపయోగించుచున్నది.

దంతములను కాపాడుటయందు కొలి నాసుకు మించినది లేదు. వ్యాధికి మూలకారణమైనట్టి క్రిములను సంహరించునట్టి శక్తి దీనికి గలదు. దంతము లందు ప్రవేశించి దంతములు ఊడిపోవునట్లును, అనారోగ్యమును గలిగించు నట్టి లక్షణములది పురుగులను నాశన మొనర్చును. ఇది మృదువుగాను, మిగడవలె నుండుటవలన దంతములకు మెల్లగా నునుపును గలిగించును. అయితే దంతములం దుండు ప్రశస్తమైన దంతము గోకివేయదు లేక గీరలు పడనీయదు. ప్రతిరోజును రెండుసార్లు క్రమముగా మీ దంతములను కొలి నాసు డెంటాల్ క్రిముతో శుద్ధిచేసుకొనుడు. మీరు కూడ ఎప్పుడును అందమైనట్టియు, కాంతిగలిగినట్టి దంతములను గలిగియుండుదు. ఎప్పుడును పసుపు పచ్చని గొట్టములోనే విక్రయించబడును.

Representative: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon Colombo

KOLYNOS
DENTAL CREAM

గ్రీకులు పెట్టిచి పట్టుమును బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

ఏదెన్ను, అక్టో 23:—పెట్టిచి పట్టుమును క్రికు సేనలు ఆక్రమించుకొనెనని సలోనికావార్తలు చెబుచున్నవి. గ్రీకులు అనుకొన్నట్లుల పెట్టిచిని ఆక్రమించుకొనిరిగాన గ్రీకు సైనిక ప్రచలనము పూర్తిఅయి వుగిసిన దనుకొనవచ్చునను చున్నాడు. ఇక ఈవిషయమంతయు రాజకీయజేతలచే ఆలోచించబడును సైనికదృష్టినుండి తొలగిపోయినది.

12 గురు కమ్యూనిస్టులను అరస్టు జేయుట

రాజద్రోహపు వ్రాతలను ప్రకటించుటకును సైనికులు కలిపించునట్లుల చేయుటకును కుట్రబర్పిరట.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్ అక్టోబరు 23:—బొమ్బేలో ఇదివరలో అరెస్టు జేయబడిన 12 గురు కమ్యూనిస్టులు రాజద్రోహపు వ్రాతలను ప్రకటించుటకును, సైనికులు కలిపించునట్లుల జేయుటకును కుట్రబర్పిరటను నేరములను మోసిరి. సర్ ట్రావర్స్ హౌక్స్ గారు ఫిర్యాదితరపున వాదించిరి. గ్రేటుబ్రిటన్ కమ్యూనిస్టు పక్షము యంగు కమ్యూనిస్టు లీగు అను రెండు అక్రమ సంఘములకు నాయకులనియు ప్రధానకార్యనిర్వాహకునియు అందుచే వారిని ప్రోసిక్యూటు జేయుచున్నారని మిరి. వీరికి మాస్కోనుండి ఈ తరపులు వచ్చుచున్నవట. కమ్యూనిజం సిద్ధాంతములను ప్రచారముజేయు వారందరును రాజద్రోహము జేసిన నేరమునకు గురి గావలసినగానే యనుచున్నారు. ముద్దయిలు బోధించు కమ్యూనిజం అక్రమము అన్యాయమైనది దాని వలన ప్రభుత్వమును కూల్చుట, ఒక్కొక్క తెగవారు ఇంకొక తెగపై కత్తిగట్టి పోరుట, ఆయుధపాణులను సైనికులు స్వామిభక్తినివదలి తిరుగబడుట ఏర్పడును. అందుచేతనే ఇది రాజద్రోహ మనుచున్నారు. అక్రమమని చెప్పుచున్నారు. మంగళవారమువరకు విచారణ వాయిదా వేయబడినది.

ఒరిసా రాష్ట్రనిర్మాణము

ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించుట

(ప్రీవెను తంతి)

పాట్నా, అక్టో 23:—ఒడ్డులు ఫిలిప్ డఫ్ కమిషను యెదుట ఒరిసా ఉపరాష్ట్రమును నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారి రంగీకరించినట్లుల ప్రభుత్వపు పాయలోనుండియే వెలియుచున్నది. ఈ ఉపరాష్ట్రము బీహారుతో జేరియుండును. మొదటి డెప్యూటీ గవర్నరుగ న్ నో హ్యూ మాక్ఫర్లను గారిని నియమించెద రనుచున్నారు.

వర్షపాతము

సిన్ధూ, అక్టోబరు 24:—తూర్పునానలు బలముగనున్నవి. దక్షిణముదరానునందు సర్వసామాన్యముగ వర్షముకురి సెను. దక్షిణబెర్మాం దచ్చుటవల్ల వానగలదు. పడమటి వాతావరణ కల్లోలముచే సరిహద్దు రాష్ట్రముందు స్వయముగ వానకురి సెను. దుమారముకూడ పట్టెను.

మోరేవు 1 1/2, పరాచినారు 1 1/4, కొచ్చిను 1 1/2, తిరువేం (ద్రము 3/4, తిరునల్వేలి 4, పాంబను 2, నాగపట్టణం 1 1/2. కొడైకనాలు లందు 2 అంగుళములవానకురి సెను.

నూచన:—విశేషము మార్పు పొడగట్టును. (అ. వె.)

తిరువల్లిక్కేణి కృష్ణగానసభ:—వీర రాఘవ మొదటిపిఠి శారదాపూర్ణి 25-10-25 ఆదివారము 4 గంటలకు హరికేశవల్లూరు బ్రహ్మశ్రీ ముత్తయ్య భాగవతరుగారి వలన వల్లీ పరిణయము, కాలతేపము జరుపబడును.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ:—నెం1 వెంకటాచల చెట్టి వీధిలో 25-10-25 ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు తంజావూరు కృష్ణఅయ్యరుగారి వలన మురళీగానము జరుపబడును.

ఆంధ్రపారిశ్రామిక, కళా, ఖద్దరు ప్రదర్శనము

దేశభక్తుడు ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట

ఆంధ్రపారిశ్రామిక, చిత్రకళా, ఖద్దరు ప్రదర్శనముల ప్రారంభోత్సవము నిన్నటి సాయంకాలము 4 గంటలకు బందరు జాతీయకళాశాలాభవనమందు దేశభక్తుడు కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిచే జయప్రథముగ జరుపబడెను.

దేశభక్తుని యువన్యాసము

ప్రారంభోత్సవ సంవత్సరమున దేశభక్తుడు దేశీయ పరిశ్రమలను, కళలను, వృద్ధిజీయవలసినదనియు, కోట్లకొలది పేదల కాధారభూతముగు ఖద్దరును వ్యాప్తి గావించవలసిన దనియు ఉద్ఘోషించిరి. బెంగాలు విభజనమునాటినుండి దేశమునందు స్వదేశీవస్తువులపై దభిమానము గలుగ మొదలిడెను. పిదప అసహాయోద్యమారంభమునందలియు ఖద్దరున కత్యంతవ్యాప్తి యుద్ధిష్టదు న గలిగి కడప కాసనసభలందు, అసంఖ్యలందును పెద్దపెద్ద సస్యములు ఖద్దరునే ధరించుచున్నారు.

జాతీయభావములు దేశమునందంతట నావహించి జాతీయ కళాభిరుచిని, స్వదేశీవస్తుప్రోత్సాహమును గలుగజేసినవి. పూర్వ మొకప్పుడు విదేశీయులన్నియు అనాగరితకయందు బడి కొట్టుకొనునపుడు భారతదేశము నా గరితకయందు సంపూర్ణత్వమును బొందియుండి దేశీయవస్తువులను విదేశీయుల కనుమతి జేయజాలెను. ఖద్దరు దేశమునందలి బహుశ్రమజా సామాన్యమునను, నిరుపేదలకు, వృద్ధులకు స్త్రీపురుషు లెల్లరకు అత్యంతవశ్యకమును, సహాయకారియు నగు పరిశ్రమ. ఇట్టి వృత్తిని అభివృద్ధిజేయుట ప్రతి దేశీయుని కర్తవ్యము. అందుచే తిన తిండి, కట్టు గుడ్డలేని నిరాశ్రయుల కన్నము నిడినవారమయ్యెదము. ఆంధ్రరాష్ట్రముందు ఖద్దరు ఉద్యమాభివృద్ధికై అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు రు 1,60,000 లను వడ్డీలేక ఋణముగ నిచ్చియున్నారు. ఇంకను రు 90 వేలు ఇచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. రు. 20 వేలైనను మన రాష్ట్రముందు వనూలు గావించి ఈద్రవ్యసహాయముతో ఉద్యమాభివృద్ధి గావించు టావశ్యకము. ఆంధ్రదేశముందు కాంగ్రెసు ప్రతిస్థాపనలే గాక ప్రత్యేక వ్యాపారస్థులును ఆయా జిల్లాలయందు అతికవగ ఖద్దరు ఉత్పత్తిని గావించి వాణిజ్యము జేయుచున్నారు. గాంధీ వహాత్ముని యభిప్రాయము ననుసరించి ఈ యొకవిషయమందు దేశీయు లెల్లరు ఏకీభవించియున్నారు. అట్టివో "యద్యదాచ రతి శ్రేష్ఠః, తత్త్రిదేవేతోజనః" అను శ్లోకానుసారము ధనాధ్యులును, విద్యాధికులునగువారీ ఖద్దరును పోషించి, ఖద్దరు ధరించి, తదితరులను మార్గదర్శకులై దేశభక్తిని ప్రకటింతురని కోరెదను. మహాత్ముడు అఖిలభారత నూలువడుకు సంఘమును ప్రత్యేకముగ స్థాపించినాడు. ఇ య్యది రాజకీయముగాదు. ఇందు వారు పీఠమ భేదములేక దేశీయులెల్లరు జేరి పనిజేయ వచ్చును. మొనూరు ప్రభుత్వమువారు తమరాష్ట్రములో రాట్న పరిశ్రమను పెట్టుట కంగీకరించిరి. కాన దేశీయులెల్లరు ఇట్టి పరిశ్రమ నభివృద్ధిగావించి దేశమునకు స్వాతంత్ర్యము జేహర్తురు గాక! ఇట్టి కళాప్రదర్శనములు తరుచుగ జరుగుచుండు టావ శ్యకము. దేశీయకళలను, సారస్వతమును, పరిశ్రమలను, అభివృద్ధిగావించు భారము దేశీయులపై గలదు" అని పల్కిరి.

రామచంద్రపురం తాలూకా గ్రామోద్యోగీయుల

సమావేశము

రామచంద్రపురం గణపతిహాల్లో 1925 సెల్లరం అక్టోబరు 25 తేదీపగలు 12 గంటలకు మహారాజశ్రీ, మానుకొండ గంగరాజుగారి అధ్యక్షతక్రింద 7వర్ష మెట్టు, జమిందారి గ్రామమునసలు కరణములు గౌరవవేతనములు, యిక్కడగతుల గురించి చర్చించి తీర్మానించబడును గనుక దయచేయ ప్రార్థికులు.

జెయిల్డ్ యిస్పెక్టరు జనరలుల కాన్ఫరెన్సు

హోంమెంబరు విందు

మదరాసు, అక్టోబరు 28:11 రేపు సాయంత్రం 4 గంటలకు గౌరవనీయులగు ఖాను జహూరు హుమ్మదు ఉస్మాను సాహెబుగారు సెక్రటేరియటు భవనమందు జైల్డ్ యిస్పెక్టరుల కాన్ఫరెన్సు సభ్యులతో గలిసి అరమరలేక ముచ్చటికెదరు. సభ్యులకు మంత్రులకు ముఖ్యాధికారులకు పోలికలుండు గుర్తింపు గలవిందు చేయబడును. (ఆ. ప్రెస్.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 24-వ తేది శనివారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప. 48 గలవి రు	14 0 0	15 0 0
నల్లూరివి ,, డిటా ,,	15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8 12 0	9 0 0
సవ్వలు ,,	20 0 0	24 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,,	12 8 0	18 0 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 8 0	13 0 0
సెనలు ,, డిటా ,,	18 8 0	14 8 0
మినుములు ,, డిటా ,,	15 4 0	16 8 0
ఉండలు ,, ర 164 ,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెపప్పులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,,	110 0 0	112 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా 1-కి ,,	58 0 0	59 0 0
ఇకర్రదడకము ,,	54 0 0	56 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుబా 1-కి రు 120 మున కానూనె	112 0 0	
ఆముదము బా 1-కి ,,	115 0 0	116 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి ,,	9 0 0	
కూరపసుపు ,,	40 0 0	45 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి ,,	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయక ,, నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు	45,50	
కాశమా సిపాయకట్టు ,,	50,55	

అసలు బింకమా

గట్టి సరకు సరియైన వెల్లు
నమ్మక మైనది.

మా ప్రాచీనమగు నమ్మక
ముగల బింకమార్కు మరి
యు బెల్కూ (బుట్ట) మా
ర్కు గొడుగుల చూచి
కొని తృప్తి పొందుడు.

ఇబ్రాహీం కటిం అ

60 సం॥ కాలముగ గొడుగుల వ్యాపారస్థులు, నెం

సూర్యుని మార్కుగల గొడుగులనే
(Sun Brand) ఉపయోగింపుడు

హెడ్ అఫీసు : పరిశ్రమశాల, కల్కికోట.

సేత్ నాజ్ పురుషోత్తం

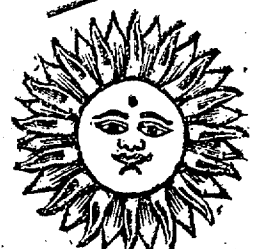
ధర సరసము సామానులు

చాలకాలమువరకు గట్టి

గొడుగులు, బనీనులు చేతిబేత్తము

మొదలగు వ్యా

నెం. 21, చెన్నాబజారు

TRADE MARK

నెల్లూరు

(స్వీటువిలేజిరి)

ధన్వంతరిజయంతి

ఈనెల 15-వ తేదీని లిలకుపేటయందు ఆయుర్వేద భూమి పులుగుండ్ల సరసింహశాస్త్రిగారిచే నెలకొల్పబడిన ఆస్థానవైద్యనిలయమున ధన్వంతరిజయంతిమహోత్సవము జరిగెను. ఉదయము సకాశ్రమముగ ధన్వంతరిపూజాదికములు మంగళ వాద్యములతో జరుపబడినవి. మధ్యాహ్నము ౩ గంటలమీదట హిట్టకచ్చేరియు కూడ సేర్పలుపబడినవి.

సాయంకాలము 5-30 గంటలకు శ్రీయుత వల్లేటి విశ్వనాథరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసమావేశము జరిగెను. శ్రీయుతలు బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి యం. యల్. సి. కాశీభట్ల సీతాపతిరావు, విస్సా రాజగోపాలరావు, డాక్టరు వల్లభరావు శ్రీనివాసరావు, భిక్షు కనుపత్తి సీతారామయ్యగారు నెల్లూరు సంస్కృతకళాశాల పండితులును మరికొందఱు ఆయుర్వేదాభిమానులును మాన్యువారు పభ సలంకరించియుండిరి. డాక్టరు డి. వి. సుబ్బారెడ్డి యం. బి. బి. యస్. గారు ఆంగ్ల ఆయుర్వేదవైద్య భేదాభేదముల నూచించుచు అనేకముఖ్యవిషయముల గూర్చి యుపన్యసించిరి.

శ్రీయుత బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారును కొంత ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వప్రధానమంత్రిగారును, వారి పార్టీవారును, ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధికి తెచ్చుటకు నిశ్చయించియున్నారనియు, మద్రాసునందు యీ వత్సరము ఆంగ్లవైద్యశాఖాధికారుల లగు సర్జను - జెనరలుగారు ఎక్కువ నిరసనభావము చూపుచుండినను, ఆయుర్వేదపాఠశాలను నెల కొల్పుటయే గొప్ప నిదర్శన మనిరి. ఈ పాఠశాలను త్వరలో కాలేజీ చేయుటకు వలయు పరికరము లాలోచింపబడుచున్నవనియు, ఆయుర్వేద సర్జను జనరలు మున్నగువా రేర్పడిన గాని, యీ వైద్యము మఱల పూర్వపువైద్యత్యమును పొంద జాలదనియు, ప్రజలను ప్రభుత్వము వారికి యీ విషయమై తోడ్పడవలయు ననియు తెలిసిరి.

శ్రీయుత పులుగుండ్ల సరసింహశాస్త్రిగారు ధన్వంతరి అవతారము గురించి కొంత ఉపన్యసించిరి.

రాత్రి 8 గంటలమీదట సభ ముగింపబడినది.

సజ్జానబోధాశ్రమము

ఈ యాశ్రమమువారు లేమ యాశ్రమముయొక్క ద్వితీయ సాంవత్సరికోత్సవమును పురమందిరమున శ్రీమాన్ మాధవభూషి సరసింహాచార్యులు బి. పి. బి. యల్. గారి యాధిపత్యమున జరిగినది. శ్రీదుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు “కవిత్వము పద్య రచన” అనువిషయముగూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. ఆసమయమున శ్రీ వల్లభానీహా కంపెనీవారును కొన్ని ఫిలిమ్లను ప్రదర్శించిరి. ఈ సినీమా ప్రదర్శనముల చూడవచ్చిన బాలురు గలభా చేయుచుండుటచే ఉపన్యాసము గూడ మధ్యలో ముగింపుచేయవలసియుండెను. శ్రీ కర్మగారి యమూల్యోపన్యాసము వినుటకై విచ్చేసిన పెద్ద లనేకం, కాశాభంగము కలిగెను. ఇకముందేని యిట్టి ప్రదర్శనములను, ఉపన్యాసములతో జేర్చుకుండవల గాక యని కోరుచున్నాము.

జిల్లా కో-ఆపరేటివ్ జ్యూంసు

ఈనెల 25-వ తేదీ ఆదివారము పగలు 11 గంటలకు నెల్లూరు పురమందిరమున యీబ్యాంకింగ యూనియన్ సాంవత్సరికసమావేశము జరుగును. ఈ దినవ అంశములు ఆలోచింపబడును. 1. రిజిస్ట్రారువారి ఆడిటు సర్టిఫికేటు, 2. సంవత్సరాంత్యపు అక్రివిటీరీప్టర్ రిపోర్టు, 3. కార్యనిర్వాహకసభకు అధికారవర్గ సమ్మేళనములో చేరిన సంఘముల తరపున నిర్దరు మెంబర్లను, వ్యక్తి భాగస్వాములతరపున ఆరుగురు మెంబర్లను ఎన్నుకొనుట, 4. బ్యాంకు నిబంధనలలోని సవరణల నాలోచించుట, 5. కార్యదర్శులు తెచ్చు నితరవిషయములు.

మునిసిపల్ సంఘ స్పెషల్ సమావేశము

ఈనెల 19-వ తేదీ మునిసిపల్ దొంగతనము మొత్తము రు 1800 లను పూర్తిగా తోగిసివేయుటకును, చేర్యకగారి సలహాల నామోదింపుటకును, మునిసిపల్ సంఘ స్పెషల్ సమావేశము జరిగెను. అధికసంఖ్యాకులు చేర్యకగారి సిఫారసు ప్రకారము దొంగతనము మొత్తమును పూర్తిగా త్రోసివేయుట కంగీకరించిరి. ఈ విషయము గూర్చి కొందరు సభ్యులు ముచ్చటించుచు, నాకరులనుంచి డివైమిన్ చేయబడినవారిని గూర్చి పురరాలోచన చేయవలయు నని, చేర్యనుకూరిని కోరిరి. అపేలు నందు చేర్యనుగారు నాకరుల మన్నించి తమ ఉత్తరవుల దయతో సుపసంపారించెదరు గాక యని పురజనులు కోరుచున్నారు.

రాజోవు మదరాసు శాసనసభ

మాగంటి సీతయ్య యం. యల్. సి. గారి

ప్రశ్నలు

1. (ఎ) బెజవాడ సమాపములో బందరు కాల్యకు లాకుతో వంతెనకట్టుటకు బెజవాడ మ్యునిసిపలు కౌన్సిలవారు 8-8-25 తేదీని రిజల్యూషను ప్యాసుచేసినది లేనది గవర్న మెంటువారు తెచ్చెదరా?

(బి) బెజవాడ ప్రజలు బందరుకాల్యదాటి ఏటిబడ్డకు వెళ్లుటకు పడే చిక్కులయొక్క విజ్ఞాపన గవర్న మెంటువారు అనుకూలముగా ఆలోచనలోనికి తెచ్చెదరా?

2. (ఎ) కృష్ణా ఆనకట్టకు వట్టర్లు కట్టినారు గనుక కృష్ణా డెల్టాలో రెండవ పంటకు కొంతభాగమైనను నీరు సప్లయ చేసెదరా?

(బి) తమ్మిలేరు, బుడమేరు- కొల్లేరువరదలవల్ల ముఠు తగిలిన కృష్ణా డెల్టాలోని ప్రదేశములకు రెండవ పంటకు నీరు ఇచ్చే హక్కును గవర్న మెంటువారు అనుకూలముగా ఆలోచనలోనికి తెచ్చెదరా?

3. కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో గొప్పవరదల వల్లను నష్టముకలిగిన భూములయొక్క పరిమితి తెలిపే ప్లేటుమెంటు ప్లేటుమిషన్లు పెట్టెదరా?

4. (ఎ) కడిచిన మేసల లగాయతు కృష్ణా డిస్ట్రిక్టు లో బుడమేరువల్ల గల్గిన కలిగిన నష్టమును గురించి చుట్టుపట్ట గ్రామముల తలూకు పంటనష్టమును గురించి జిల్లా అధికార్లు వద్ద నుంచి గవర్న మెంటువారికి ఏమైనా రిపోర్టు వచ్చినవా?

(బి) అట్టి రిపోర్టు వచ్చినయెడల దానిని ప్లేటుమిషన్లు పెట్టెదరా? పదరు గల్లు పూడ్చుటకు తగిన ప్రయత్నము చేసినారా?

కరణములు - లోకల్ బోర్డులు

(1) గ్రామకరణము, మనసబు లిద్దరు గ్రామాధికారు లని (విలేజ్ ఆఫీసర్లు) నిత్యద్వివచనరూపముగా వ్యవహరింపబడుచున్నారు.

(2) వంతెనారంపర్య మగుహక్కు ఇద్దరుకును సమానము.

(3) జీతములో ఏమత్రమును భేదములేదు.

ఇట్లుండగా మనసబు వేతనమువలె కరణము జీతము అనొరియంగా ఎందుకు భావింపకుండో అగ్గము గాకున్నది. గౌరవవేతనము కాదనే సాకుతో కరణము స్థానికసంఘ ములకును, శాసనసభలకును అభ్యర్థిగా నిలుచుటకు అనర్హుడుగా ఎంచబడి, కరణముతోడి ఉద్యోగులలో కీగంట చూడబడుచున్నాడు.

కరణములలో ఈ వాంఛ తీవ్రరూపముగా రగులుచున్నది.

మిలల్ శ్రీ జి.రామేశ్వరరావు పంతులుగారు అట్టి బిల్లు నొకదానిని వచ్చేసభలో ప్రవేశపెట్టు నున్నారని ప్రతికాముఖమున చదివినారు. వారు దయతో శ్రద్ధవహించి కరణములకు తమ ఉద్యోగవలయములో తగిన స్థానమును నిలుపుటకు పూనుకొన్నందులకు వారికి వందనములు. తక్కిన అన్నిపక్షములకు చెందిన సభ్యులున్నూ వారితో ఏకీభవించి రాజధానిలోని కరణము లందరి కృతజ్ఞతను పాత్రులగుదురని ప్రార్థన.

అక్కిరాజు చానుదేవరావు.

మీ డైరీయందు జరూరు, ముఖ్యము అని వ్రాసియుంచు కొనుడు

11 జ్యూయల్సు, బ్రిడ్జి మూవ్ మెంటు రోల్డుగోల్డు మూజేతి గడియారము.

ఇది క్రొత్తదాది ముంజేతి గడియారము. శ్రేష్ఠమైన మెకానిజము, అద్దమునందు ఆరేబ్ లేక రోమన్ సంఖ్యలుగలవు. దీనినిమీరుబాగుగా పరీక్షింపును. పూర్తి తృప్తినిచ్చును. చూచుటకు సవరంబంగారమువలె నుండును. మరియు అందముగానుండును. కాలమును సరిగా చూపును.

5 సం॥ రములవరకు పూచీనియ్యబడు గడియారము 1 కి ధర రు 12-8-0, లీవర్ మూవ్ మెంటు 10 జ్యూయల్సుగలది, 1 సం॥ రము పూచీనియ్యబడు గడియారము బంగారుగిల్లి 1 కి ధర రు 18-4-0, 18 క్యారెట్లు రోల్డుగోల్డు ముంజేతి గడియారము 1 కి ధర రు 9-0-0, జర్మన్ అలారం టైంపీసు 1 కి రు 5-0-0, జర్మన్ డబుల్ డేట్ అలారం టైంపీసు 1 కి రు 6 బి. టైంపీసు 1 కి రు 2-4-0.

క్రొంచి పడకగది రంగుల క్రేముసంబంధమైన ఫోటోలు 12 కి ధర రు 2-4-0. ఈ దినుష విలాసమునకు వ్రాయుడు.

EMERALD WATCH Co., PARK TOWN MADRAS.

బంగారు వెండి వగైరా

ఏలం నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములలో 1925 వ సం॥ జూలైనెల మొదలు 1925 వ సం॥ సెప్టెంబరునెల వరకు వచ్చిన బంగారు వగయిరా వస్తువులు యీదిగువ కనుపరచిన వాటిని 1925 వ సం॥ అక్టోబరునెల 30 వ తేదీ శనివారం పగలు 12 ఘంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానావద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యే వరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలు చేయబడును. యేలంలో సవాలుచేయకొరువాసు దేవస్థానంకచ్చేరిలో ముందుగా రు 100-0-0 యలు ధరావత్తుకట్టి యేలంలో సవాలు చేయవలగినది.

యేలములో సవాలు ఖాయపరచబడిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తలువారి మంజూరు పుత్రపు సాదరైన తేది లాగాయతు 30 దినములలోపల సవాలు మొత్తమును చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాలోపల తీసుకొననియడల వాయిదా మీరిన తేది లాగాయతు 30 దినములవరకు స॥ లాట్టును, అమానత్తులొప్పుచడమగును. అట్టి రోజులకు దినం 1-కి లాటు 1-కి రు 2 యలు రెండు రూపాయలు జరిమానా చెల్లించి లాట్టు పుచ్చుకోవలయును. అందుకు తప్పినయడల స॥ లాట్టును మరుయేలం వేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నష్టమును క్రమప్రకారం అసల్ సవాలుదారు వద్ద నుంచి వసూలుచేయబడును.

- (1) బంగారు ధపా 1-కి 30 తులములవంతున తు 1298
- (2) బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు 8
- (3) వెండి ధపాకు 1000 తులములవంతున తు 7088
- (4) వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 2
- (5) హాళీరూపాయలు రు 9042
- (6) తేగడరూపాయలు ధపాకు 1000 వంతున రు 2458
- (7) తేగడపైసాలు వకలాటుగా రు 473
- (8) తాంబ్రము వకలాటుగా శేర్లు 1143
- (9) రాగివగైరా పాత్రలు వకలాటుగా శేర్లు 308
- (10) వస్త్రములు వగైరాలు
- (11) కర్పూరమువగైరా జినికి చిల్లరసామానులు

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. 19/ 10/ 25
పి. వాగేశ్వరరావు,
విచారణ కర్తలువారు.

వస్తుగుణ దీపిక

అయిదువూర్సు- సూతనాంశములం కేర్చి ముద్రించితిమి, ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును దెలిసియే యున్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలికలు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క సుగుణగుణములను జక్క-గ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీల గ్రంథము వెల 5-0-0

పోస్టుఖర్చుల ప్రత్యేకము
2179 యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్సు,
రాజమండ్రి.

సందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0-8-0
ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మెటిమలు శుద్ధులు మానును. ముఖము కాంతివారి, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము ప్యూరుత్వము కలిగి నాజూకు చేరును. ఈతైలము మంచి సువాసన దలిగి మీగడవలె నుండును. అమృతాంజనం డిపో, భొంబాయి - మదరాసు

కుల్లూరు బలిజసంఘసంస్కరణ మహాసభ

1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 15 గురువారం సాయంత్రం 3-30 లకు కుల్లూరు మండలాంతర్గత కుల్లూరు బలిజ సంఘసంస్కరణ మహాసభ కుల్లూరు బోర్డు హైయ్యర్ గ్రేడ్ పాఠశాల భవనమునందు సమావేశమై జరిగించిన చర్యలు.

ఈ సభాసభకు ముల్లారాశ్రీ లక్ష్మణుల చంచయ్య శెట్టి గారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. ముందు ఆరువది మంది సభ్యులు సభకు విచ్చేసిరి. ఈ సమావేశముయొక్క వుద్దేశ్యమును గురించియు పురాతనకాలమునుండి యీ గ్రామము సందు బలిజసంఘముయొక్క కట్టుబాట్లను గురించియు సంబంధ బాంధవ్యములను గురించియు యీ జాతికి పూర్వీకుల యెల్ల యేర్పాట్లు చేయబడిన కట్టుబాట్లను గురించియు సదరు కట్టుబాట్లన్ని యీ సంఘమునకు పురాతన మధ్య ఆధునిక కాలములయందు సంఘమునకు కలిగిన లాభనష్టములను సంఘముయొక్క శ్రేయోభివృద్ధికొరకై శ్రుతులము జరుగవలసిన కర్తవ్యకర్తవ్యములను గురించియు ముల్లారాశ్రీ తోట వరసింహులు శెట్టిగారివలన చర్చింపబడినది. ఈ సభ తిరిగి మరునాడు సమావేశమై అవసరమైన సంఘాభ్యుదయమును గురించిన తీర్మానములు గావించుటకు సభికుల అందరిచే ఆమోదింపబడి అగ్రాసనాధిపతిగారి వందనముతో సభ పూర్తియైయ్యెను. మరునాడు పండుగదినం అగుట చేత సభ సమావేశం జరిగినది కాదు. పై సభవారు 1925 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 17 సాయంత్రం 6 గంటలకు కుల్లూరు బోర్డు పాఠశాల భవనమున తిరిగి సమావేశమయిరి. ముందు 120 నూటయిరువది మంది సభికులు సభకు అలంకరించియుండిరి. ముల్లారాశ్రీ యాదాల రామయ్య శెట్టిగారు సభాధ్యక్షులను వహించిరి. తొలకంటల సంఘముయొక్క శ్రేయోభివృద్ధికి పూర్వము చే నిర్ణయింపబడిన కులాచార సంబంధ బాంధవ్యములను గురించి చేయబడిన కట్టుబాట్లన్ని సంఘమునకు కలిగిన నష్టములను గురించియు పిమ్మట నాగరికత ప్రపంచమున ప్రస్తుత కాలమున జరుగుచున్న యేర్పాట్లను గురించియు దేశమునందు ప్రతి జాతియు తమ ఆభివృద్ధి కొరకై మహాసభల మూలమున చేసుకొను సంస్కరణ మలను గురించియు

ప్రభుత్వమువారు ప్రజాశయములను గుర్తించి దేశనాయకులచే దేశాభివృద్ధికొరకై ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టములను కాపన రూపముగా సంగీకరించుటయు మున్నగుసంగతులను పునస్పరించిన పిమ్మట సంఘముయొక్క ఆభివృద్ధికొరకై తగువైన నూతన సంబంధములను ఆమర్శకొనుటకు సభవారు అంగీకారము కొరకు మ. రా. శ్రీ. తోట వరసింహులు శెట్టిగారిచే నొక తీర్మాన ముపపాదించబడి మ. రా. శ్రీ దరిమడుగు చలమయ్య శెట్టిగారిచేతను, మ. రా. శ్రీ. లక్ష్మణుల చంచయ్య శెట్టిగారిచేతను బలపరచబడి సభ్యులందరిచే యేకగ్రీవము ఆమోదింపబడెను.

మన కులాచారమర్యాదలను గమనించి తగుమయిన సంబంధమును నిర్ణయించుటకును, యీ సమావేశసభ తరఫున అయిదుగురు ప్రతినిధులను యెన్నుకోవలసినట్లును సదరు ప్రతినిధులచే యేర్పాట్లుచేయబడిన కాఖిలయందు యీ సంఘము వారు సంబంధ బాంధవ్యములను నిరాటంకముగా జరుక్కోవలసినట్లును, అందుకు విరుద్ధముగా ప్రతినిధుల నిర్ణయములేని నట్లును, అందుకు విరుద్ధముగా ప్రతినిధుల నిర్ణయములేని యేసంబంధ బాంధవ్యములనుగాని యీ సంఘమువారు ఆమోదించ కూడవనియెడి మరొక తీర్మానమునూడూ, మ. రా. శ్రీ తోట వరసింహులు శెట్టిగారిచే వుపపాదించబడి ముల్లారాశ్రీ యాదాల రామయ్య శెట్టిగారిచేతను మ. రా. శ్రీ. దరిమడుగు చలమయ్య శెట్టిగారిచేతను, మ. రా. శ్రీ. లక్ష్మణుల చంచయ్య శెట్టిగారిచేతను బలపరచబడి సభ్యులందరిచే యేకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను. పిమ్మట ప్రతినిధుల యెన్నికలు జరుపబడెను. సభికులందరిచే వోట్లు తీసుకోబడినవి. ఈక్రింది అయిదుగురు సభికులు సంఘము తరఫున కార్యనిర్వహణముకొరకు ప్రతినిధులుగా యెన్నుకోబడిరి. మ. రా. శ్రీ. యాదాల రామయ్య శెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. దరిమడుగు చలమయ్య శెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. లక్ష్మణుల చంచయ్య శెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. తోట వరసింహులు శెట్టిగారు, మ. రా. శ్రీ. అందే వెంకటస్వామి శెట్టిగారు, పై ప్రతినిధులలో మ. రా. శ్రీ. అందే వెంకటస్వామి శెట్టిగారు, హాజరులేనందున వారు అంగీకారమునకు నిరీక్షించుచువారిని ప్రతినిధిగా యెన్నుకోవడమయినది. ఉత్తరోత్తరవారు యిందు విషయమై ఆసంగీకారమును

కనపర్వినయెడల వారికి బదులు మరొక ప్రతినిధిని తక్కిన నలుగురు యిష్టానుసారం యెన్నుకోవలసినట్లు తీర్మానించడమయినది. ఇంతటితో సభ పూర్తియయ్యెను. సర్వాభివృద్ధి ప్రదాయకుండగు పరమేశ్వరుండు వీరి యుచ్యమును సఫలీకృతమును చేయుగాక.

అందే దేవరాయ శెట్టి.

కావలెను

ఆయుర్వేద వైద్యము చదివి పరీక్షలయందు నుత్తీర్ణులై కొంతఅంగభాషయందు జ్ఞానము గలిగిన వారు ఒకరు కావలెను. వారి వారి యోగ్యతలను ఈక్రింది చిరునామమునకు తెలుపగోరవము.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోస్టాఫీసు నెంబరు 287. మద్రాసు.

ఆంధ్రనైషధ సారము నెల రు 0-12-0

శ్రీ నాథుని వైద్యము సనుసరించి వచనరూపమున వ్రాయబడినది సుగుణమణి నెల రు 0-8-0

పాండరీక మాహాత్మ్యము

పాండరుంగమాహాత్మ్యంతర్గతము నెల ,, 0-8-0 గ్రంథముల కెట్టు 1-8-0 పోస్టాఫీసు ప్రత్యేకము. అత్తలూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని.(గుంటూరుజిల్లా.

"లాండ్మోలెట్టు" గుర్రపుబండి

ఒక క్రొత్తబాంబాయి "లాండ్మోలెట్టు" గుర్రపుబండి. చాలా అందమైనది. అమృతమునకు సిద్ధముగా వున్నది. కొద్ది కోజులు క్రిందటనే పని పూర్తి అయినది. యెప్పుడైనను వచ్చి చూచుకొనవచ్చును. గరల్ వగైరాలకు యాదినను అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

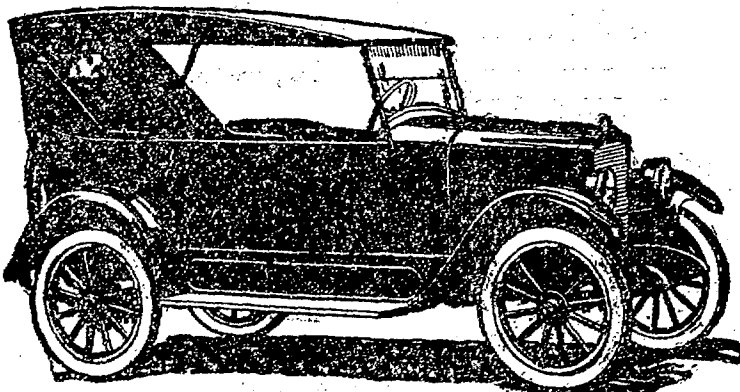
పి. ఆర్. మూర్తి,

2265 12, తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు.

క్రొత్త మాదిరి

రగ్ బి

టూరింగు కారు

పెద్ద ఎంజినుతోను, మాగ్నెటో ఇగ్నిషన్తోను అమర్చబడినది.

ధర రు 3250

(ఎఫ్. ఓ. ఆర్. మద్రాసు)

విజయం:

నెస్సర్ ఆండు కో లిమిటెడ్, మద్రాసు.

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు
పత్రికాసభాధ్యక్షులు

12-వ ఆంధ్రమహాజనసభ

బందరులో నేడు (24-10-25) సమావేశమగుట

ఆహ్వానసభాధ్యక్షు, అధ్యక్షోపన్యాసములు

శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారి

స్వాగతోపన్యాసము

నేడు బందరులో సమావేశమైన 12 వ ఆంధ్రమహాజన సభ ప్రతినిధులకు స్వాగతమొసంగుచు ఆహ్వానసభాధ్యక్షులగు శీలం జగన్నాథరావు నాయుడుగారి క్రిందివిధముగ సుపన్యసింపిరి:-

సోదరి సోదరులారా,

నేడు నాజీవితమునం దెంతయు పవిత్రదినము. హిందువైనవానికి అతిథిసత్కారము జేయుటకన్న ధర్మకార్యమింకొకటుండవోదు. వాకిట్టిభాగ్యము లభించినందువలన ఆంధ్రసోదరి సోదరుల కందరకును నేను ఆహ్వానసభాధ్యక్షుడనై స్వాగతమొసంగుచున్నాను.

ఆంధ్ర రాష్ట్రోద్యమము.

వహాళయలారా, ఇది ఆంధ్రుల సమావేశముమాత్రమే. ఆంధ్రవచనము భారతమధ్యదేశముద్రతీరమునం దుండు మండలములలో తెలుగు మాట్లాడువారికి వర్తింతును. విస్తీర్ణమునందును జనసంఖ్యయందును యిది ప్రత్యేకదేశములగు నుండువానికన్నగూడ పెద్దదైయున్నది. భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభిజనము గావలయునని చాలసంత్సరములనుండియును ఆందోళన మేర్పడియుండెను. ప్రత్యేకము ఆంధ్రరాష్ట్రము గావలెనని ఆందోళనము ప్రారంభమయ్యెను. ఆంధ్రరాష్ట్రము స్థాపింపవలయునని యిదివర కనేకసభలలో గొప్పగొప్పవారు పెద్దపెద్ద వాదములను దెల్పియుండిరి. నేనెప్పుడు వానిని మరల నేకరువు బెట్టదలంపలేదు. ఇది 12 వ వహాళసభ. న్యాయప్రకారము 12 యేండ్లకు హక్కుయేర్పడిపోవును. ఈ 12 వ సంవత్సరము పూర్తియగునప్పటికి మన మెవరిమీదను ఆశపెట్టుకొనియుండ నక్కరలేదు. మనకు హక్కుయేర్పడిపోవును.

రెండుకారణములు

ఈఆందోళనముయొక్క నడి చాలవరకు తగ్గియున్నది. ఇందులకు రెండుకారణములు గాన్పించుచున్నవి. ఒకటి అసహాయోద్యమము. రెండవది, మాంటుఫర్డుసంస్కరణములు. అసహాయోద్యమమువలన యేవిధమైన ఆందోళనలందు గాని నమ్మకము పోయినది. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములవలన ఆంధ్రమంత్రిత్వ మేర్పడెను. రాష్ట్రమునందు ఆంధ్రులే ఉన్నతోద్యోగములకు పోవుచుండువలన ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము లేదనుట కొరత పోయినది.

ఇటువంటి సభ ఆంధ్రుల ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును స్థాపింపవలయును. దానిని పెంపొందించుటకు యెంత వ్యయమైన నుతోడ్పడ వలయును. ఆప్రత్యేకవ్యక్తిత్వ మేది? దానిని సంస్కరించుటెట్లు? చారిత్రకపరిశోధనల జూచినయెడల మనము వాటిజ్యోప్రపంచమున సమద్రవ్యాపారమున దారి దీసిన

వారముని తెలియును. కాని అది ఆంధ్రులందరకును గలప్రత్యేక ఘనాంశముని చెప్పజాలము. ఆంధ్ర చరిత్రకారులు వ్రాసిన దానిని బట్టియు, ఆంధ్రమహాకవులు వ్రాసినదానిని బట్టియు మనము మనయొక్క ఘనతను తెలుసుకొన గల్గుదుము. తెలుగు సారస్వతము ఉన్నతభాషప్రపూరితమై యున్నది. నాకు దేశీని కొద్దిమాత్రమునుబట్టి జూచిననే శృంగారభావాతిరేకము కళావైశిష్ట్యమును గాన్పించుచున్నది. భావాతిరేకమును జంపరాదు. కాని వానిని యీ ప్రపంచభోరణిని బెంపరాదు. సరియైన జీవితభోరణిలో ఆలోచనలో నభివృద్ధి జేయవలెను. భావాతిరేకము లేకున్నయెడల మానవుడు మొద్దు బారి పోవును. దివ్యసందర్శనము లేనివా డగును. మనకు ఆంధ్రులకిట్టిది. అతిశయముగ నుండట జూడ సంతోషింపదగియున్నది. శిల్పకళా విజ్ఞానాభివృద్ధిగూడ ఆంధ్రులయందు అతిశయముగా గలదు. ఆంధ్రులభాషయనుతెలుగునందు గానమాధుర్యమున్నదని తలంచుటకు ఆంధ్రులకందుగూడ ప్రజావిశేషమున్న దని తలంపవచ్చును.

చిత్రకళలు - ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

చిత్రకళలవలన మానవునియందు సాగసైన గుణములభివృద్ధి యగునని వానికి ప్రాత్యేహమియబడెను. కాని కొన్ని యేండ్లనుండియును విద్యావిధానమునందు అవి నిర్లక్ష్యము జేయబడినవి. ఇప్పుడు వీనిని పునరుద్ధరింపవలెనని మనవారు ప్రయత్నించుచున్నారు. మన యూరనున్న జాతీయ కళాకాలయే యిందుకు నిదర్శనము. ఇక్కాలమున గూడ చిత్రకారులు కీ||శే|| దామెర్రరామారావుగారును, చావలి నాగేశ్వరరావుగారును, భాష్యకారులురావునాయుడుగారును, సంగీతమున హరినాగభూషణముగారును యెందరోప్రముఖులు గలరు. యువకులైన జాతీయకళాశాలలోని కాలాసోదరులు శిల్పమునందు చిత్రచనయందు ప్రజ్ఞానంతులైయున్నారు. కవిమండలమునందు తిరుపతి వేంకటకవులును, మాచిలక్ష్మణకవి, షానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారలవంటివారలు గలరు.

చిత్రకళలయందు మనకోండులలో కీ||శే|| కోపెల్ల హనుమంత రావుగారి పేరు ముందు జెప్పెదను. చిత్రకారులకు ముఖ్యముగ నుండవలసినది భావవిస్తీర్ణము. దానిని మానవస్వభావగుణముల కనుకూలముగ నుండునటుల వ్యక్తమునటుల ఆచరణలో బెట్టగల్గి యుండవలెను. హనుమంతరావుగారి సామర్థ్యమును గర్వింపదలచి వారు జేసిన వహాళకార్యముల బట్టియు, జీవితభోరణిని బట్టియు తెలియగలదు. ఇకను వక్తలలో సర్. ఆర్. వెంకటరత్నంనాయుడుగారు గలరు. వారు సంఘసంస్కర్తగనువిద్యాపారంగతుడుగనుపేరుగాంచిరి. ఇంకను యిందు సర్. కే. వి. రెడ్డినాయుడుగారు గలరు. ఇకను కోడిరామమూర్తిగారి వంటి సాంఘోలు గలరు. కా|| నాగేశ్వరరావు, ముట్నూరి కృష్ణారావుగారు రలవంటి పత్రికా నిర్వాహకులు

గలరు. పానుగల్లురాజా, యం. రామచంద్రరావు, వెంకట పతిరాజుగారల వంటి రాజకీయవేత్తలు గలరు. ఇంతమంది ఘనులను మన దేశమున నుంచుకొని జాతీయోద్యమము స్వరాజ్యము జూపించుట తోడ్పడకున్న యెవల మనము మాతృభూమి యెడ భక్త్యును నిర్వర్తింపనివారమగుదుము. ఆంధ్రదేశములో నుఖ్యమైన విషయమును యేలవరలివేపిరిని మీరు ఆశ్చర్యపడవచ్చును గాని దానిని గూర్చి సరియైన ఫలమున చెప్పెదను.

రాజకీయపక్షములు

నేను తెలుపబోవు అభిప్రాయములు కొన్ని ఆశాభంగకరములగుననుభవప్రకారము నుండవచ్చును. రాజకీయములం దీరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు, స్వరాజ్య, జస్టిసుపక్షములు గలవు. వారి వారి ఆచర్యముల గూర్చి గాని చెసిన పనులగూర్చి గాని నేనే మియు జెప్పుటలేదు. కాని వారు జేయు పనులలో వారి ఆచర్యమేమై యుండవలెనో మాత్రము ఒక్కమాట జెప్పెదను. కాంగ్రెసు సామాన్యముగ రాజకీయ కార్యముల జేయువారి కందకుండ బోయినది. కళోరప్రత్యులు ననష్టంపగోరును. సర్వమును మాతృదేశసేవకై యర్పణ జేయగోరును. గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన స్వార్థ త్యాగధర్మముల ననష్టంపజాలక కాంగ్రెసులోనే స్వరాజ్యపక్ష మొకటి యేర్పడెను. ఋషిశీవనము జేయుచు సంఘసేవ జేయుట చాల కష్టమైన పని. ఎంత ఉత్సాహమున్నను ఉన్నతభక్తమున సంచరించుచుండుట కష్టమేయగును. అయినను మహాత్ముని ధీరత్వము తగ్గిపోజాలదు. అట్లే కాంగ్రెసులో నొక భాగము వేరైనంతమాత్రమున కాంగ్రెసు యొక్క విలువ దగ్గరేదదు. కాని కాంగ్రెసు దయగల తల్లివలె నుండి పిల్లలందరను ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వవార్తలను పెంచుచు అన్ని పార్టీలను సరిపెట్టుచు జూచుచుండవలెను. స్వరాజ్య పక్షమువారును బ్రాహ్మణతరులును అన్యోన్య భ్రాతృభావము గల్గి ఒకరు తప్పజేసినపుడు మరొకరు లొంగి సహనముతో నుండవలయునని నేను కోరెదను. కావలెనన్నను వద్దన్నను మంచివైనను చెడువైనను ఉధృతములు కొంతకాలము నిలవియుండును. ఎన్ని సంవత్సరముల నుండియో విదేశపరిపాలనము క్రింద నుండిన ప్రస్తుతస్థితిలో జాతి మతభేదములు బొడమూపక మానవు. వానిని బాగా అడ్డుపెట్టక పోయె గ నిచ్చిన యెడల వానంతట నవి యే స్వకర్తవ్యమములవలన స్వరలోనే చచ్చిపోవును. మీరు బహుశ నేను బ్రాహ్మణత్యాగధర్మ ధర్మములను బలపరచుచున్నానను కొనవచ్చును. కాని నేను ముందు మనుష్యుడనై తరువాత బ్రాహ్మణత్యరుడనై తినిని చెప్పగోరెదను. వానిపోములను నేర్చుకొనకున్నయెడల చరిత్రము చరిత్రపరిశోధనలును దండుగయగును. అన్ని దేశములందును అధికారమునందున్నపక్షముపై తిరుగుబాటుగొలుటను గనుగొనుచున్నాము. అప్పుడు వీరువారుగలిసి పరిపాలనసాగించి మరియొకవిధమైన ప్రతిఘటనము బయలుదేరునట్లు జేసెదరు. మధ్యయుగమునందు మతగురువులు సామాన్య లపై స్వారిచేయుచున్నటుల గనుగొందుము. తరువాత వీరలు భాగ్యసంతులు అనినచ్చి డబ్బుగలవారు డబ్బులేనిపనివారలపై చలాయించుటనుజూచుచున్నాము. కార్మికులే గెల్చుచున్నార సాంఘికవాదులు బయలుదేరుచున్నారు. కార్మికప్రపంచములో సభయందు జరిగే సంగతులుజూడ యికముందు కార్మికలకును సాంఘికవాదులకును తగవేర్పడవలె గాన్పించును. యూరోపు ఉత్తరభాగము మనదేశమువలెనే రైతులతో నిండియున్నది. సాంఘికవాదుల చేతులలోనున్నది. బోల్షివిస్టు ఉద్యమము ప్రవేశించునట్లున్నది. ఈ ఉద్యమ ప్రతియ్యవ్యమములవలన విజ్ఞాన మభివృద్ధియగును. విజ్ఞానమున్నచోటనే అధికారముజేరును. ఆచరువుకొన్నవారు అధికారమును చలాయించునప్పటికి ప్రతిఘటనము వెంటనే వచ్చును. చదువుకొన్నవారి కందరకును ఉద్యోగముల భోరణియే బట్టెను. శాస్త్రముతో సముజ్ఞానముకొనము చదువుకొన్నవారి కీప్రోణి యుండదు. అధికారమోహము విషమునంటిది. బ్రాహ్మణతరులు ఉద్యోగములకోసము ప్రాకులాడెదరిని స్వరాజ్యపక్షమువారనుమాట నిజముగావచ్చును కాకపోవచ్చును. కాని యీఉద్యోగవాంఛ యనుటతోడనే అధికారమున్నదను మాటగూడవచ్చును. పూర్వపురోజులలో చదువుకొన్నవారి కధికారము వచ్చుటతో అన్ని జాతులును వర్ణములును కలియుట కాటంక మేర్పడెను. పండితులు నిరాడంబరులుగను స్వచ్ఛముగనుండవలెనని యుండెను. ఉద్యోగముల కొరకు ప్రాకులాడువారిని ఖండింపకుండ వానిని పాట్ల, రాజకీయములకు జెండుకుండ జేసిన నిజముగా నేవజేయుటకు పిలుగలుగును. ఉద్యోగములమాటయే యెప్పుడును జెప్పుచుండు నెవల చదువు బాగారానివారి మనస్సులలోన సంతృప్తియేర్పడును. ఉద్యోగములమీద ఆశయుండుటకు కారణము దేశముయొక్క ఆర్థికస్థితియు, విశ్వవిద్యాలయలయములందు నేర్చు విద్యయు నైనది. రాజకీయ నాయకులు తమకాలమును వ్యక్తిమామగలకై స్వసజేయక ఆర్థికములములనెక్కువజేసి విద్యావిధానమును మార్చి ప్రయత్నింపవలెను. ప్రతిపక్షమునెడ సహనముబుద్ధితోనన్నయెడల అన్నిపక్షములను సొమ్మమేర్పడును. చెన్నపట్టణము లో రాజ

కీయవత్తుములు పరస్పరమామగములతో కాలము బుచ్చుచుండునట్లు వినుటలన యింతేమారు మీవిషయమై చెప్పవలసివచ్చెను.

సంఘ సంస్కరణము

రాజకీయసంస్కరణములకును సంఘసంస్కరణమునకును మధ్య పెద్ద వాద్యము వేయుటకు సాధ్యము గాదు. సంఘము నందెన్నియో దోషములు గలవు. రజస్వలనంతరవివాహము, విధవా వివాహము, అస్పృశ్యత మున్నగు సంస్కరణాంశములు గలవు. ఈవిషయము లొక్కొక్క దానిపై పెద్దవాదముల ప్రాయశఃపర్యు. ఇప్పు డీసభలో వానిని గూర్చి వివరముగ జెప్ప సాధ్యముగాదు. మనమందరమును సంఘమునం దీదోషములను తొలగించుటకు కంకణము గట్టుకొనవలెను. ఇందుకు మన మందరమును యేకత్వము గల్గి పనిజేయవలెను. సంఘమునందు చుర్రాచారములను తొలగించుటమీదనే మన మోక్ష మార్గరహితమునది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఇకను ముఖ్యాంశ మగు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును శూన్య యొక్కింత చెప్పెదను. 1922 నవంబరులో విశాఖపట్టణమునందు జరిగిన నాయకుల సభకు వెల్లిన వారు విశ్వవిద్యాలయస్థాపన విషయమై న్యాయమైన నిర్ణయము జరిగెనని తెలుపజాలరు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ విధానములు యెట్టి దుండవలెనను విషయములు మాట యిటుండ పాఠమును నిర్ణయించుటలో ఆంగ్లాన మను దేశభక్తిమల హానిగల్గుచున్నది. స్థానికతయు ముఖ్యమైనది. లక్షలు ఖాయపరియున్నది. దానికి మంచిస్థానమును జూడవలెను. సభ్యులముతో పనిజేయవలెను. సో ఆర్. వెంటురత్నం నా

అ వ ధా ని శి రో మ ని

మధ్య శ్రీకాళీ కృష్ణాచార్యులుగారు

సంస్కృత సాహిత్య సభాధ్యక్షులు

యుడుగారి ప్రత్యేకాప్రాయముకన్న వేరు జెప్పనక్కరలేదు. ఏమైనను బందరులోగాని బెజవాడలోగాని కేంద్రస్థానము లేకుండాకేయుట ముఖ్యముగ చర్చనీయమై యున్నది. బందరు ముఖ్యముగ కేంద్రస్థానముగ నుండవలెనని నేను చెప్పెదను. ఈపట్టణము విద్యాలయమై యుండెను. దీనిమాటయే తలపెట్టుకుంటుంటు మంత్రాగము యేదియోజరిగియుండవలెను. ప్రధమమున వికేంద్రము కేరంచి తరువాత తీసివేయుటకు కారణ మేమియో తెలియలేదు. విద్యాపరివ్రతయు, పూర్వప్రతిభయు, ఉన్నతభావోద్రేకమును గలుగజేయు స్థానమును, శాంతిగుణములు గలుగజేయు స్థానమును, శీతోష్ణములు బాగుగనుండి రోగములు గాని స్థలమును, జాతీయశక్తిములుగల్గలయును గావలెన్న విశ్వవిద్యాలయస్థానమునకు బందరుకన్న ఎక్కువతగినదేదయ నుండదు. బందరు నేకారణముచేతనే నవలీవేయునెడల బెజవాడ నట్లు చేయవలెను. అది కేంద్రస్థానము. విశ్వవిద్యాలయముండవలసివచ్చిన కాలి ఆస్థానములను జూరెలోనున్న దేవతలు యేకారణముచేతనే మాబోటి మానవులకు గ్రహింప శక్యముగా కుండ వీనినన్నింటిని త్రోసివేసిరి.

ముంగిపు

నేను ముగించుటకుముందు మనదేశమున నైకమత్యమునకు భంగము గలుగజేయుచున్న పరస్పరవిద్వేషములను దూరముచేయు మాని దేశాభివృద్ధికి పాటుపడవలెనని విన్నవించెదను. మనమందరమును పూర్వదయపరిశోధనము గావించుకొని ఉన్నతభావముల గల్గియుండవలెను. జాతి మత విభేదములు తొలగి ఐకమత్యము యేర్పడునని తెలుచెదను.

మహాశయులారా, నే నొకొకసారి యిమ్ముహూర్తాత్మక ముద్రాపిస్తామిమనకు స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము

అస్మదేశీయులారా! సోదరులారా!

పండ్రెండవ ఆంధ్రమహాసభకు నన్నగ్రాసనాధిపతిగ నెన్నుకొనినందులకు ఆహ్వానసంఘమువారలకును, ఆంధ్రమహాజనులకును, నా మహాపూర్వక కృతజ్ఞతావందనముల నర్పించుచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందు విజ్ఞాన విద్యాసంపత్తులందేమి, నిరంతర దేశసేవాసర్వక్రియందేమి, అఖండ రాజకీయ పాటనము నందేమి, ఈ గౌరవపీఠము నధిష్ఠింపగల దేశభక్తులు ఎందఱోగలరు. అట్టితరి ఆంధ్రావనియందు దక్షిణంపు కొన యనందగు చెన్న పుర వాస్తవ్యుడును, రాజకీయ విషయములందు విశేషానుభవము లేనివాడును, వర్తకసంఘమునకుజేందిన నన్నీ పదవికి నియమించుటకు నాపై మీకుగల యవ్యాజకరుజారసజనిత అభిమానమే కారణముకాని వేటుకానేరదు. నేనీనాడు ఈ పదవి నలంకరించుట కిండుక చెనుకాడిన వాడనయ్యు, ఆంధ్ర మాతృదేవతా పాదపద్మముల నాదుభక్తి పురస్కృత పుష్ప మంజరల నలంకరింప నుత్సాహోన్మత్తుండనై, మీ సన్నిధిని, ఆంధ్రమాత కుత్సనభూమి యనందగు నీ సభామంటపమున నీ మానసియపీఠమునం దాధిపత్యమున కియ్యకొంటిని. భక్తిమై నేనొనరించు మాతృ దేవతారాధనయందు నాకండగనిలచి నన్ను కృతార్థునిజేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఆంధ్రోద్యమము

సమాజ మగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిభజనముగావించి ప్రత్యేకపాలనమును నెలకొల్పబడినగాని, సర్వకా సముచితములగు యభివృద్ధికలుగుట దుర్లభమని యెంచిన మన నాయకులే ఆంధ్రోద్యమ ప్రేరేపణకై బాపట్లయందొక మహాసభయందు సమావేశమై యందులకు తగువిధమున ఆహ్వానమును ప్రారంభించిరి. 1917, వ సం. శ్రీ అనిబిసెంటుమ్మగారి యధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైన అఖిలభారత దేశీయమహాజన సభయందు జాతీయోపసంఘ మొకటి ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకముగ నేర్పరుపబడెను. ఆంధ్రోద్యమము సర్వభారతాభ్యుదయ సూచకమని కొనియాడిరి. తదుపరి కడపజిల్లాయందు ప్రధమాంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయ మహాసభ సమావేశముకాబడెను. ఆనాటనుండియు ఉద్రేకమును కలిగించు రాచకీయములు ప్రత్యేకింపబడినందున ఆంధ్రమహాసభయందు దిండుక అభిమానమే సన్నగిల్లినట్లు కానవచ్చుచున్నది. ఆంధ్రమహాసభను చాలించిన బాగుండుననియు నూచింపబడెను. ఈ మహాసభయందు రాచకీయములు జాత్తిగ లేవని చెప్ప వలనుపడెను. ఆంధ్రావనికి సంబంధించిన ప్రత్యేకసంస్థల పోషణమునకును, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వాంఛితములకును అవసరముగ రాజకీయచర్యకు యిందు తప్పక యవకాశమున్నదనియే నాయభిప్రాయము. రాష్ట్రజాతీయమహాసభ దేశీయమహాసభ కొక ఆంగము. ఆ సభానియమిత కార్యక్రమమునకు వ్యతిరేకముగ చరించుటకు వలను పడదు. ఈ మహాసభయందు ఆట్లుగాక అన్ని పక్షములవారును సమావేశమయి తమ యభిప్రాయముల చెబిబుచ్చుటకు చక్కనియవకాశమున్నయది. అందునంజేసి ఆంధ్రమహాసభయందు ఆంధ్రులెల్లరు నమితోత్సాహము గనుపించెదరని నమ్ముచున్నాడను.

బృందావనపురము

బృందావనపుర మనేక విధముల చిరస్మరణీయము. నేను వర్తకుడ నగుటచేతను, వైఖ్యుడనగుటచేతను ఈపురముయొక్క వాణిజ్యాధ్యక్షతయే ప్రధమమున స్ఫురించుచున్నది. అనాదిగ నీ పురమునుండి రంగబట్టలును రవసెల్లాలనంబడు సన్ననిబట్టలును విశేషముగ నెగుమతియగుచుండెడిదని నేను ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు. ఇచ్చటి అద్దకపు పనులీనాటికిని సర్వజనాకర్షణీయకముగ నున్నవి. అనేక వత్సరము లీనగరము రేవుపట్టణముగనుండి యొడ్డవాణిపారమున కెంతయు ప్రఖ్యాతినిందియుండినది. ఆంగ్లేయులీ గడ్డపై వ్రాలిన పుటి రోజులయందయ్యడి రేవుపట్టణముగ విశేష ప్రాముఖ్యత ననుభవించుచు వారికి చోటానంగినది. నవీనకాలమున నీపుర వాస్తవ్యులు ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తికిని, జాతీయజీవన విలసనమునకునువిశేషముగ పాటుపడి చిరకాలక్రింది సంపాదించియున్నారు. వేదేల ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలయు ఆంధ్ర బ్యాంకు ను, ఆంధ్ర యిన్సూరెన్సు కంపెనీ మున్నగు ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును బహిర్గతము కావించుచు ఆంధ్రులకు సహాయకారిగనుండు యుద్యమము లనేకము లీ నగరము నుండియే బయల్పడెదలె ననుటయందు యతియోక్తియు లేదు. ఆంధ్ర భాషాపోషణయందును ఈ

పురము అగ్రస్థాన మాక్రమించు చున్నది. గ్రంథమాల స్థాపించి ఆంధ్ర గ్రంథ ముద్రామునకు సహాయపడుటయే అందులకు తార్కాణము. శారద మాస పత్రికను ప్రకటించి ఆంధ్రభాషా మత్తెని మణిమంజరులతో నలంకరించు భాగ్య మీనగరవాసులకే యభినది. సంఘ సంస్కార విషయములందును ఈపట్టణమే మాత్రము వెనుకబడలేదు. తమ ధర్మములను విడనాడి బ్రాహ్మణులకన్న తక్కువ వారుగ జూడబడుచుండిన వైశ్యకులజాలకు సంఘమునందు తగు స్థానము నొసంగి జాతి సమానత్వమును నిరూపించిన ఆత్మార్థి లక్ష్మీనృసింహ దీక్షితులుగూర్చిచెప్పలే యజ్ఞమును జటిపి తమ వాదమును నిర్ధారణ జేసినది. ఈ పట్టణమందు నడి వ్యాపారముచేయుచు వడ్డీయే ముఖ్య సంపాదనముగ నెంచి దయాదాక్షిణ్యములకే ప్రతి పల్లెటూరి యందును చొరబడి హెచ్చు వడ్డీల విధించి తమ వ్యాపారము కొనసాగించు షేలాకు సంతతి వారనందగు అన్యదేశీయులు లేరని వినుట కెంతయు సంతసము కలుగుచున్నది. ఇన్ని విధముల పుణ్యభూమియు, వీరభూమియునగు నిచ్చట మనము సమావేశమై బృందావనపురవాసుల యాతిభ్యమునొందు టెంతయు మన భాగ్యము.

దివంగతులు

చెన్న నగరమునం దాంధ్రులు ప్రాముఖ్యము నొందుట కడు దుర్లభము. బ్రాహ్మణేత్యోద్యమమును గురించి నాయభిప్రాయము లెట్లుండినను ఆ యుద్యమమునకు సర్వసేనాధిపత్యము వహించి చెన్న నగర రాజకీయ రంగస్థలినేగాక దక్షిణహిం

సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు

(ఎం. ఎల్. సి.)

ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులు

దూ దేశము నంతటిని గగ్గోలు పెట్టి బ్రాహ్మణేతర సంఘ సమస్యను ప్రాముఖ్యతకు దెచ్చి అసమాన ధైర్య సాహసములతోడ ఆందోళనసరిపిసి పిట్టి త్యాగరాజుడు ఇహలోకయాత్ర చాలించిన దెంతయు విచారకరము. సజీవుడై యుండినప్పటి త్యాగరాజుని పట్టుదల ప్రశంసాపాత్రము. చెన్న నగరాంధ్ర సభ కగ్రాసనాధిపతిగ నుండి చెన్న నగరాంధ్రుల సమ్మేళనమున కై చేసిన ప్రయత్నములే యాతని ఆంధ్రాభిమానమును చెప్పకయే చెప్పవచ్చునయది.

బొంబయి నగరమునందు రవివర్మ తనకు కళాకాలము న అవనిందనాధటాకూరు మున్నగుచిత్రలేఖకులు, కలకత్తాచిత్రకళను హైందవ చిత్రకళా సాంప్రదాయానుసారముగ బహిర్గతము కావించినందులకు భారతీయులు విశేష సంతుష్టత యుండిరి. ఆంధ్ర చిత్రకళాస్వరూపమును ప్రత్యేక లక్షణలక్ష్యముల సహితముగ భారతదేశ చిత్రకళా సంపన్నతకు ఆంధ్రుల వాటా నొసంగుచుండిన రాజ మహేంద్ర పురవాసి దామెల్ల రామరావుగారు పరలోక ప్రాప్తి నొందు టెంతయు మన దురదృష్టము. శ్రీమన్నారాయణుండు పిరి యాత్మకు శాంతి నొసంగుగాక.

ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము

హిందూదేశమునంగల యాంధ్రులనందర నొక్క ప్రత్యేక రాష్ట్ర పాలన క్రింద వచ్చునట్లు చేయవలయునని ఆంధ్రోద్యమము బయల్పడిలి యిప్పటికి ౧౧ మహాసభలు జరిగినవి. బాలారిష్టది బాల్యావస్థ గడపి కామరముదాటి పోడవన్న

ప్రాచీనమున నుండు జన్మమున హోయలదిరి ఎల్లఱ గౌరవాభి
మానముగ నొందుచున్న ఆంధ్రోద్యమ విషయము నిచ్చటచర్చిం
చుట చర్చిత చర్చియగు దోషనోవు. అఖిల భారత జాతీయ
సభవారు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనాదికముల నొప్పు
కొని అనుప్రాసరణీయముగ రాష్ట్ర నిర్మాణమును కావించి
యున్నను ప్రభుత్వము మా రీవిషయమై శ్రద్ధదీసికొనకపోవు
ట శోచనీయము. గౌ. నరసింహేశ్వరశర్మగారి విషయమును
భారత కానన సభయందు చర్చకు దెచ్చినప్పు డాత డెం త టి
తీవ్ర విమర్శ న ము ల కు గు టి యా యెన్తో ఆ నే కుల కు
వి శే ష మే ను. రానున్న రాజ్యాంగ సంగ సర్
ముల చట్టమునందీవిషయము ప్రాముఖ్యత నొందగలదని అఖిల
పిందుచున్నాడను. ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము గలిగి ప్రత్యేక భా
షాసాంప్రదాయాదికముల ననుభవించుచున్నట్టి రెండుకోట్లకు
మించిన జనసంఖ్యగల ఆంధ్రదేశము ప్రత్యేకపరిపాలన వీరిన
రాష్ట్రముగ నేర్పడినగాని, ఆంధ్రపురోభివృద్ధి గమనతీవ్రత
నొందజాలదు. ఆంధ్రోద్యమము కేవల ముద్దోగవాంఛలల
వను ప్రత్యేక ప్రత్యేక అల్పవాంఛలు, మున్నగు ప్రత్యేకాభి
మానముల వలనను బయల్పడలేనని చెప్పబడుచుండిన కుత
తర్కములకు ప్రత్యుత్తరమో యనునట్లు, ఇటీవల మనవారు
అత్యుద్యమము దేశభక్తిని, త్యాగసంసిద్ధతను కనుబడి ధన్యత
నొందగలిగిన చెప్పట కెంతయు సంతోషించుచున్నాడను. ప్ర

శ్రీ కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు
బందరు అస్పత్యతానివారణసభ అధ్యక్షులు

పంచమునం దేమాలజూచినను స్వాంతంత్ర్యసందర్శన, ప్రజా
స్వామిక ప్రభుత్వస్థాపనములు పెచ్చుపెట్టుచున్న యది.
స్వాంతంత్ర్య రథము బహువేగమున ప్రపంచమున సంచరించుచు,
ట్టి అశ్రుములందు బంగరుబాటల నిర్మించి, మానవ ప్రపంచ
మును తరింపజేయుచున్నది. భారతదేశమును నేత్రోన్మీలన
ము గావించుకొనుచు బానిస శృంఖలముగ దెగనాడ విశ్వప్రయ
త్నము గావించుచున్నయది. అట్టి మహోన్నతముగ జాతీయ
జీవనవిలసము నగు ఆంధ్రులు చేయూత నొసంగుచు, కాశ్యత
కీర్తిని సంపాదించుచున్నారనుటయం దే యతిశయోక్తియు
లేదు.

అనాదిగ ఆంధ్రులు కేవలము మొండి పట్టుదలతోడను,
యుక్తాయుక్తముల నారయలేనంతటి మూర్ఖపు చేష్టలచేతను
నిర్వికారులై నిర్విణ్ణులై యుండలేదు.

ఆంధ్రుల ప్రాచీనవైభవము

ఆంధ్రులు తమసహజముగ నుదారభావమున నూతన
శుభోదయ సంస్థల యాధారమును గుట్టించి తృప్తయ పూర్వ
కముగ పనిచేసియున్నారు. చరిత్రాంశముల గమనించిమీని
అందలి సత్యము గోచరము కాగలదు. తైత్తిరీయ బ్రహ్మములో
నిరూపించబడినదానిబట్టిమాడ యాంధ్రవంశజులనాదిగ భార
తదేశమునందు గౌరవస్థానము నాక్రమించుచుండిరని గోచరిం
పక మానదు. మగధరాజ్యము తరువాయి హిందూదేశమునం

దు మిక్కిలి యున్నతదశ ననుభవించినది ఆంధ్రరాజ్యమేను.
ఆయ్యది మేటి దుర్గములతోడను సైనిక బలములతోడ తుల
తూగుచుండి అశోకుని మరణానంతరము స్వతంత్రరాజ్య మా
యెను. క్రీ॥ పూ ౨౭ వ సం. న ఆంధ్రరాజులు మగధరాజ్య
ము నాక్రమించుకొనిరి. అంతటి మహోన్నతదశ ననుభవించు
చుండినను వారు బలమదాంధులుకాక, అశోకుని వలన పంప
బడిన శాధనశాస్త్రముల కారిత్యముల నొసంగి శాధనతమును
స్థాపించిరి. ఇచ్చటి కనతిమూరమునందే యుండు ఘంటసాల
జగ్గయ్యపేట గుడివాడ మన్నగు స్థలములందలి శాధన శైలస్థూప
ములును భట్టిప్రోలు స్థూపమును అందులకు ప్రబలసాక్ష్యము
లు. వేయేల అమరావతి పట్టణమునందు వేలకొలదిగ శాధన
విద్యాభ్యాస మొనరించుచు గొప్ప విశ్వవిద్యాలయమును స్థా
పించిన విషయమునుగమనించిన ఆంధ్రులు మిగల నోర్పుగల
వారనియు, సహజభావము గలవారనియు భావోదైకముగల
వారనియు నూతన సందేశముల గ్రహించి లాభము నొందగలిగి
నంతటి ధైర్యము గలవారనియు, గోచరముననున్నది. పరమత
సహజభావములు మొందుగ నుండినది. ఆరవశతాబ్దమున శైవ
శాధనతముల ఖండించి కర్మమార్గ ప్రధానమైన వైదికధర్మముల
ప్రబలజేసిన కుమారలబట్టు తెలుగువాడు. ఈతడు శైవజేమము
వేసికొని శైవమతాచార్యులవద్ద వారి మతగ్రంథ పరిచయము
గావించుకొని శైవమతఖండన వేదమత ప్రాపకమును గావించి
శంకరుని మార్గము సుకరము గావించెను. ఈతని పూర్వచి
మాంసముపైని భావ్యము భాట్టమత మని పేరొంది ప్రఖ్యాతి
పడసినది.

కల్యాణపురమున మంత్రిగనుండిన జనశేష్యుడు బ్రా
హ్మణుడయ్యె, ఉపనయనములతోబనిలేదనివాదించిఉపనయన
ముచేసికొనక శివభక్తియే ప్రధానమని యెంచి శివలింగమును
ధరించినవా డేవర్లనుడయినను గౌరవార్హుడని బోధించెను.
ఈతని శిష్యులలో నొకరు కుమ్మరి మరియొకడు చాకలి. ఈ
తనిచే స్థాపితమైన జంగమ మతము విశ్వమానవ
సమానత్వముపై నాధారపడి యుండెనని తెలి
యగలదు. పదునొకండవ శతాబ్దమున రామానుజుడు విశిష్టా
దైవతమునుస్థాపించి హిందూమతోదరణము కావించుచు తి
పతిదేవస్థానమును స్వాధీనముచేసుకొని వైష్ణవస్థానముగమాన్వేసెను.
తిరునారాయణపురము లేక మేల్కొత్తయందు పంచములను
దేవాలయములలోనికి రానిచ్చెను. ఈరోజువఱకును ఏడాదికొక
పర్యాయము అట్లే జరుగుచున్నది. ఈతడు తుద్రవర్ణుల సయి
తము వైష్ణవులుగ మార్పుచుండెను. రేచెర్లబ్రహ్మనాయుడు,
వెలమకులంబున జన్మించి, రామానుజుని వైష్ణవమతమును స్వీక
రించి తన్మతాభినివేశపరచుడై యా మతమును పల్నాటియందు
వ్యాపింపజేసెను. ఈతడు కులభేదముల పాటింపక అగ్రవర్ణము
లవారిని తుద్రవర్ణులను వైష్ణవులుగావించి, వారితో సహా
పంక్తిభోజనముల గావించెనని వీరచరిత్రమున జేర్చొనబడియు
న్నది. ఇంతయిగాక అంత్యజులనియు, బంచములనియు కడుదీ
చముగ జూడబడుచుండిన మాలలను సయితము, ఆతడువైష్ణవమ
తమునుబోధించి దాసులుగజేసి, వారిని సభలోగౌరవించుటయే
గాక, వారలకు సర్వస్వస్థులతోబాటు పంక్తిభోజనముసయి
త మొసంగెనని తెలిసికొనుట కెంతయు మీరు సంతోషింతురు
అంతటితో నాతడు తృప్తిచొందక మాలలకు తెప్పవీనాయుని,
తెమ్మసానికిని జన్మించిన కన్నమనాయుని వైష్ణవదాసునిగా
జేసి శ్రేష్ఠపుత్రునిభాతి పెంచుచుండెను. మాడుగుల బ్రహ్మ
రెడ్డి రేచెర్ల బ్రహ్మనాయునికి మొదలగువారలకు వింకొనరించి
సప్త డెల్లరు సమపంక్తిభోజనముచేసి రని యీక్రింది వాక్య
ములు చెప్పచున్నవి.

గోసంగి కన్నమ గుణు కుప్ప
తనయచ్చ యగుచోటదనరగూర్చుండె.
మరియొక్కకాలమున ఆజెమువారియెటుట బ్రహ్మనా
యడు గోసంగులనడుమగూర్చుండి వారితోకలిసి భుజించుచు,
‘మలములేన్నటికైన గుఱుతనవారు
తనరూపలలోని దారంబువలెను
బలసిభేదములేక మలయుచుండురు
ఎంగిలి చండాల మేమియులేక
మంగళమునబుట్టె మాధవకులము
అని మాధవకులము పవిత్రమైనదిగ నిశ్చయించిపలికెను.
బ్రహ్మనాయకునిపక్షమున అనేకులు వీరకైపులును
యుండిరట. ఈతడు విష్ణుననియు, విష్ణ్వంశాసంభూతుడనియు
ఆతనిపేరట. పల్నాటియుద్ధవీరులరంగనలియందీరినాటికిని యు
త్సవములు జఱుగుచున్నయని, ఇంకయు వేమనయోగీంద్రునివాక్య
ములను, సాతానులని చెప్పకొను సంఘమువారుండుట మున్నగు

విషయములగమనించిన ఆంధ్రులు కేవలము మూఢభక్తియుతు
లుగా జ్ఞానయోగులుగనుండి తమబుద్ధిబలమును మేధాశక్తి నెటు
పయోగించినదియు బోధపడగలదు. నవీనకాలమునందు సయి
తము కందుకూరి వీరేశలింగముగారి జీవితచారిత్రమును గమనించి
నటులయిన ఆంధ్రు లీనాటికిని కార్యచరణయందమితోత్సా
హులై సత్యప్రియత్వమునందు భారతదేశవాసు లేటికిని వెనుదీ
యరని గోచరమగుచున్నయది.

ధైర్యసాహసములందును ఆంధ్రులు వెనుదీయువారు
కారు. పూర్వము సముద్రయానము భయానకముగనుండెడిది.
ప్రయాణములు భద్రములుకాక యాత్రికుడు మఱి తిరిగివచ్చు
వలకు నమ్మకములేకయుండెడిది. అప్పటికి ‘స్వరూపాశ్వేష
కులు తమ అసమాన ధైర్యసాహసములచే సముద్రములందు విష
యముల ప్రపంచమువ కెఱుకబజచడెడు. అట్టికాలమునందు
సయిత మొంద్రు లత్యుద్యుతముగ ప్రజ్ఞాధైర్యముల గనుబడిచి
యున్నారు. రాధాకమల ముఖ్యపురాతన హెండవ నాకాప్ర
శంసయం డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. క్రీ. పూ. ౨౦౦,౩౦౦
సం॥కు పూర్వము దక్షిణ హిందూదేశము ఆంధ్రరాజుల పరిపా
లనేయందు రోముదేశముతోడ రాకపోకలాదిగాగల వ్యవహార
ముల జఱుపుచుండెడిది. హిందూదేశపుపట్టు వాననద్రవ్యములు
రంగులు, ప్రశస్తమైన వజ్రములు మున్నగువాటిని రోముదేశ
మున కెగువతి చేయబడుచుండినందున రోముదేశమునుండి
సువర్ణ వృష్టి గు టి యు చుం డె ను. ౪ వ శతా
బ్దము మొదలు ౭ వ శతాబ్దము వఱకును

ఆంధ్ర కేశరి
టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారు
నూతన ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు

తూర్పునుండి బర్మా మలాకా దేశములకు హెండవులు వలస
పోయియుండిరి. ఆంధ్ర భృత్యకాతకర్షి, ఎవ్వనికాలమున
ఆంధ్రరాజ్యము గంగాతీరము మొదలు కాంచీపురము వఱకు
వ్యాపించియుండెనో ఆరెండవ గొతమీపుత్రుల కాలమునందు
సముద్రముపై యొకనావ ధ్వంసము గావించబడినప్పుడు యిరు
వురు పద్మపాణిక్ర ప్రార్థించినట్లు కానవచ్చినది. తూర్పు సము
ద్రతీరమున ఆంధ్రుల నాశములందు సముద్రయాన ప్రతిమ
లనేకములుకలవు. యజ్ఞక్రీతాతకర్షియొక్క రాజ్యాధికారము
భూమిపై దానితో ముగింపలేదు. పశ్చిమఆఝియా, గ్రీకు,
రోము, ఈజిప్టు మున్నగు పశ్చిమ దేశముల
తోడను తూర్పున చీనాదేశముతోడను వ్యాపా
రముచేయుచుండిరి. అమరావతి యందలి శిల్ప శిలాఖండముల
జూచిన శాధులు కృష్ణా గోదావరి ముఖద్వారముల నుండి
పెగు కంబోడియా జానామున్నగు దేశములకు వలసపోయిరని
తెలియవచ్చుచున్నది. బంగారా ఘాతమునందు మచిలీపట్టణము
నుండియే, వంగదేశమునకు, అరక్కా, ప్రెగ్గ, సయామ్ ను
మాత్రా, వైవా, మనిల్లా, అర్జుణ, మఖి, మదగాస్కర్ పట్టణ
ములకు నావలు పోవుచుండినవి. రాజరాజ చోళుడు తన దిగ్వి
జయమునందు సింహళమును జయించి గొప్ప వైకను నిర్మించి
యుండెను. చీనాదేశమునకు రాయబారులను రాజేంద్రచోళు
డును కులోత్తుంగ చోళుడును పంపినట్లు చీనాదేశపుల చరిత్ర
లోందు చెప్పబడియున్నది. ఈ చరిత్రాంశము గమనించిమీ

ఆంధ్రుల ధైర్యసాహసములు, అభివృద్ధికాంక్షలు నను అభిలాషలు మున్నగునవి గోచరము కాగలదు. గడపకైలాసము ఇట్లే వారణాసి అను వారిలో చేరినవారు కాని ఘంటాపథముగ జెప్పవచ్చును.

ఇకను యుద్ధభూమియందు ఆంధ్రులు కనుబడిన రణోత్సాహము వర్ణనాతీతము. వీరి యసమాన కార్యధైర్యములను హిందూదేశమునంతటిని కాక బెట్టిన కాకతీయుల ఘోరసంగ్రామ రంగమందలి రణదుందుభులు, కృష్ణదేవరాయల దిగ్విజయములలో కైక్యము లగుచున్న యవి. వీరోత్సాహమునకు ఖడ్గతిక్కిన నామమొక్కటియే చాలును. వీరమాత రుద్రమదేవి, ప్రతాపరుద్రుడు మున్నగువారి ఘోరసంగ్రామ రంగస్థలలే ఆంధ్రవీరత్వమునకుతగు కీర్తిదిహ్నుములు. బొబ్బిలి బెబ్బిలియగు పాపారాయాది రంగరాయల వెంగళరాయల కదన పాండితి ఆంధ్రులకు వెన్నతోడబెట్టిన పాటవము. పరరాజ పరవై పరచుర్గుల వలెకొని పరాడు కొండకీటి కన్నుల మణులవలెను. పల్నాటి వీరమార్తాండకోటి రణకాశల ప్రాభవము వెన్నెము మణువలెను.

అలనాటిరాజ్యాంగవ్యవస్థను గమనింతుము. మంత్రియు గంధదని రాజకీయతత్వజ్ఞుల తిమ్మరుసు రాజ్యాంగ నిర్వాహకాలము ప్రశంసనీయములు. అక్కడ మాదన్న సోదరవ్యయ మంత్రివర్గుల రాజ్యాంగనిర్వహణము ఆంధ్రుల ప్రతిభాశక్తికి తార్కాణము. దాదాపు ౨౦౦౦ సంపూర్ణము ప్రతిష్ఠాణమునందును మత్తకర్కార్యముల నిర్వహించుట కైదేవసానమతసంఘములను పారజనోపయోగకరములయిన కార్యముల నిర్వహించుటకై పారసభలును సేర్పడియుండినవి. ఆకాలమున వర్తకసభలు పెక్కులుండినవి. నేతగాండ్రు గాంధీకులకు భాస్యకప్రేమలకు మానెమొదలగు వానిని తయారుచేయువారలకు ప్రత్యేక వర్తకసభలుగలవు. ఈసభ లన్నియు గ్రమమైన యేర్పాటులను నిబంధనములను కలిగి యోగ్యతీయమైనట్లు గానబడుచున్నవి. ప్రజలు తమ సొమ్మును కాల్వలముగ నీసభలవద్ద భద్రముగనుంచుకొనుటయు, వారు తరలకు తరతరములవలెను వడ్డినిచ్చుటయు గలదు. ఈసభలములమున స్వపరిపాలనము చేసికొనుచుండుట అప్పటి రాజ్యాంగపద్ధతిలో ప్రధానమైనవిషయము అని చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు వ్రాసియున్నారు. మొన్నమొన్న టిడమకను పంచాయతీసభలు గ్రామములందుండియుండినవను విషయ మెల్లరకును తెలిసినదేను. మతవిషయములందు విశేషముగ సహనభావముండెడిది. రాజులు ధర్మములు చేసినప్పుడే ప్రత్యేకసంఘముల వారికిగాని అన్యాయము జరిగించినవారుకారు. ఆనాడు రాజులు ప్రజలకై యనేకవిధముల పాటుపడినట్లు కీర్తింది విషయమును గమనించిన బోధపడగలదు. కాకతీయవంశ గణపతి దేవునికాలమున గుంటూరుమండలమునందలి మోటుపల్లిరేవు పట్టణము అంతకు పూర్వము ను భవించుచుండిన ప్రాముఖ్యతను కోలు పోయెను. ఆరేవుపట్టణమున గొప్ప గొప్ప వణిక్రేస్తావంటిరి-కాని సమీపముండలేకయుండు దోపిడీలు జరిపించుచుండినందున వర్తకులు ఛైతావహులై గ్రామాంతరములకు వెళ్ళిపోయిరి. గణపతిదేవునకు వేలానగరమునందలి విదేశవాహరము సభివృద్ధిపరచు మద్దేశములతోడ తన మంత్రుల నాలోచించి అందులకు తగు యేర్పాటుల గావించెను. అప్పుడాతడు వర్తకులకు నాజీవితము కన్న నాప్రజల సంరక్షణయే నాకు ఎక్కువ ప్రీతికరమైన విషయమని, యభయభాసన మొసంగెను. ఇంకయు నావ్యాపారస్థల యభివృద్ధి నారంపించి కూప సుంకము దక్క తక్కిన సుంకముల నన్నింటిని దీసివైచి వారి వస్తులభారమును తగ్గించెను. ఇంకయు వివిధవస్తువులపై స్థానికసమస్యల గమనించి వ్యాపారాభివృద్ధి కనుపవిధమున సుంకములవిధించెను. ప్రస్తుతము ఆంగ్లేయులు హిందూదేశపువాణిజ్యమునకు హానికలుగుచున్న నులక్ష్మ్యపెట్టక శిలాల్పలై బట్టల మిల్లులపై విధించియున్న ఎత్తైన సుంకమును తీసివేయకే యున్నట్టి చర్యను గమనించినటులయిన తన రాజ్యమునకు వచ్చుచుండిన సుంకముల ఆదాయము తగ్గినను సరి యేవర్తకసంఘమువారికి మేలొనరించి వాణిజ్యమును పెంపొందింప గణపతిదేవుడొనరించిన పద్ధతులు ప్రశంసాపాత్రములని బోధపడగలదు.

‘ముద్దుగ గండపెడియరముకొ’ గొనుమందు బహుకరించి వక్రి కృష్ణదేవరాయలు నిండుకొలువున ప్రవేశించి యాగండుపెండియరమును తానే పెద్దనకవివర్ణుని పాదమునకు దొడిగ నన్న విషయమొక్కటియే చాలును ఆంధ్రరాజుల విద్యాపోషకత్వమునకు నీదర్శనము. తంజావూరియందు నాయకులు స్థలాంతరమునందుండియు భాష సభివృద్ధిపరచి నాటకముల రచించి ఆంధ్రభాషను పోషించుచు వచ్చుచుండిరి. ‘పాప పా

త్రాన్న మెవ్వనిపంక్తి గలుగునని శ్రీనాథుని పద్యచరణములను కవిత్వరుట్టి ఉచ్చస్థితి రాజసాహిత్యం దనుభవించుచుండినదియు గోచరము కాగలదు. చిత్రకళాశిల్పముల విషయమునను ఆంధ్రు లెంతమాత్రము వెనుకాడిన వారు కారు. వీరు కట్టించిన చైతన్యములు స్తూపమును దీహారములు, రాజభవనములు ఆనాటి శిల్పవిద్యానైపుణిని చిరకాలము సర్వజనులకును దర్శనయోగ్యముగ జేయుట కవకాశము కలిగినది. హంపియూపాక్షము, మహాబలిపురము, శ్రీకైలము, కార్తిచైతన్యము, అజంటా విహారములు ఆంధ్రుల శిల్పవిద్యానైపుణిని దిగంతముల వ్యాపింపజేయుచున్నది. అమరావతి జగ్గయ్యపేట గుడివాడ, భట్టిప్రోలు ఘంటసాల మున్నగు స్థలములందలి స్తూపములును అద్భుత శిల్పనైపుణ్యమును కనుబడుచున్నది. అజంటాయందలి చిత్రపకముల తేల్చుదృశ్యభావగర్భితములు. ప్రపంచమున కంతటికిని ఆశ్చర్యమును గొలుపునంతటి చిత్రములలో నియ్యది ఈనాటికిని పాశ్చాత్యులు మున్నగు సకల జాతుక వర్ణములవారికి నేత్రోత్సవ కరమే గాని ఆ త్యద్భుతాశ్చర్యము ను కలిగించు లావణ్యమును వెల్లుచుచున్నయవి. పురాతన శిల్పకాస్త్రజ్ఞులలో నాగ్నజిత్తుడు గణనీయుడు. తరతరములకును ఆంధ్రుల శిల్పవిద్యాపాటవమునకు అమరావతి జగ్గయ్యపేట స్తూపములు వన్నె తెచ్చునట్లు కేసందియమును లేదు, బుద్ధుని తదనంతరము జాడసభ కధ్యక్షుల వహించుచున్న మతాచార్యులందు ఆంధ్రుడగు నాగార్జునుడు నాగవవాడు. అఖిల భారతదేశమునకే గాక చీనామున్నగు రాజ్యములందలి పాద్రప్రపంచమునకంతటికిని గౌరవనీయమైన యాచారపీఠము నధిష్ఠించుటతో నాతని జాడమతనేవ అంత మొందలేదు. జాడమతముయొక్క విపులార్థతత్వములను గుఱించి అనేకగ్రంథములు రచించెను. అందిప్పటికిని ౨౦ మాత్రమే యున్నవి. అవి యన్నియు చీనాభాషలోనికి భాషాంతరీకరణము కావించబడినవి. కొన్నింటికి మూడు నాలుగు తర్జుమాలు కావించబడినవి. ఈతని నిరీక్షరవాదము బ్రాహ్మణుల నాగ్రహంతుల జేసి యాతని గ్రంథముల కొన్నింటిని వారితే తగులబెట్టించెను. ఈతని సుహృత్తేజ ప్రజాపార్శ్వమిత కాస్త్రము మున్నగు గ్రంథములు, ఈతనికి దిగంతమైన యశమును సంపాదించెను. ఈతని వైద్యవిషయక జ్ఞానము అద్వితీయము. నేత్రచికిత్సయం దీతనికి సరిపాఠ్యమైనవారు ప్రపంచమునం దెచ్చుట లేరని చీనాగ్రంథములందు వ్రాయబడియున్నది. ఈ త డు శ్రీ కై ల స ం ఘా రా మ ము న జీ వ యా త్ర గ డ పు మ న చ్చ టి కి జా ధ భిక్షుల ననేకులరావించి వారి యుపయోగార్థ మొకగొప్ప గ్రంథ భాండాగారమును నిర్మించెను. ఈతడు జీవించియుండినందున కాలవాహనవంశపురాజుగ సాద్యహుడు బహుకాలజీవి యాయె ననియు, అందునజేసి సాద్యహుడు సింహాసనము నధిష్ఠింప నభిలషిత్తుడై నాగార్జునునివద్దకు వెళ్లి యాతని ప్రాణమును కోరెననియు, అందులకు నాగార్జునుడు మారాడక బడుడు కాదలంచినవాడు ప్రాణత్యాగమునకు సంశయింపరాదని శిరచ్ఛేదన గావించుకొనియే ననియు చెప్పబడియున్నది. అతని త్యాగసంసిద్ధత జాడమతమునకేగాక భారతదేశమున కంతకును ఖ్యాతి నొసంగుచున్నయది.

ఇదియంతయు పూర్వవైభవము. సామాన్యముగ ప్రస్తుత పరిస్థితులు చక్కగలేకున్న మే మింతటివారము, మే మంతటివారముని చెప్పకొనుట యాచారము. ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులు అంతగ తృప్తిని కలిగించుటలేదు. కావుననే పూర్వవైభవాతిశయముల తలంపునకు తీసికొనివచ్చినాడను. అట్టి పురాతనాంశముల చెపులకింపుగ విని యూరకుండుట భావ్యముకాదు.

ప్రస్తుత స్థితి

ప్రస్తుత పరిస్థితుల చర్చింతుము. చెన్ననగరమునం దున్న మనము దాక్షిణాత్యులతో నేవిధమునను తీసిపోయినవారము కాము. గాంధీమహానీయుని నిర్దేశరణోద్ద్యమసందర్భమున యాతని అత్యద్భుత సూత్రముల గ్రహించి కొంచెమునకు కొంచెమైనను ఆచరణయందుంచినది ఆంధ్రులే యని చెప్పటకు సంతస మగుచున్నది. ఆదినములందు సత్యాగ్రహవ్రతము నవలంబించి అనేకవిధముల కాయకష్టముల కోర్చి అఖండముగ త్యాగమును కనుబడిచిన మహానీయులసంఖ్య భరతఖండమునం దేయొక్కదేశమునకును వెనుకబడలేదనియు, చెంతనున్న ద్రావిడదేశపుసంఖ్య కన్న నినుమిక్కిలిగ నుండినదియు చెప్పవచ్చున్నాడను. ఈవిషయమున రాష్ట్రజాతీయవహాసభ కధ్యక్షులవహించిన శ్రీబులుసు సాంబమూర్తి, పినాకీనీయాశ్రమ స్థాపకులలో వగ్గగ బుద్ధుడగు శ్రీజమ్మకొత్తూరు సుబ్రహ్మణ్యంగార్లు ఆంధ్రదేశ త్యాగపురుషులకీర్తి గోపురమునకు సువర్ణకలశము లనందగును. జీవితమునంతటిని ప్రజాసేవకై భారవోసిన మహానీయులు

ప్రకాశంపంతులు శ్రీ నాగేశ్వరరావుగార్లు కృషివలన జాతీయాదర్శముల వెలిబుచ్చు ‘స్వరా జ్యాంధ్రప్రదేశ్’ అద్వితీయమై ప్రజాసేవ యొనరించుచున్నవి.

ఆంధ్రులు శరీరావయవ గాంభీర్యమునందును, ముఖవికాసమునందును, నడవడికలందును భారతదేశమునం దెవ్వరికి తీసిపోరు. దక్షిణమునందలి ద్రావిడులవలెగాక మనవా రీనాటికి ఆర్యసంతతివారియొక్క సహజస్వరూపమును దాల్చి నారాయణస్వరూపముగ ప్రపంచమునకు తమసేవ యొనంగుచున్నవారు.

ప్రస్తుతపరిస్థితుల చర్చింతుము. ఆంధ్రోద్ద్యమము స్థాపింపబడిన నాటనుండియు, మనవారు ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును కనుబడిచి యిండుక పేరుప్రతిష్ఠల కర్హులగుచున్నాడు. కాని ఇంకయు నిన్నిమార్గములందును విశేషముగ అభివృద్ధినిొందిన గాని మనము మానవకోటియొక్క శ్రేయమునకై పునాదుల వేయజాలము.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ప్రత్యేక రాష్ట్రము నిర్మింపబడవలయునని మనముకోరి యిప్పటికి ౧౨ సం॥ లయినప్పటికిని యింతవరకు లాభ భూవంత యేనియు కానిపించుటలేదు. కాని అట్టినిర్వాణమునకు ప్రథమచర్య యనందగు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ప్రతిష్ఠితము గానున్నది. అయ్యది లోపరహితమని చెప్పజాలను. కాని ఆంధ్రముననే యున్నతేనిద్యల సయితము బాలరకు పాఠములచెప్పుట, పారిశ్రామికవిద్యల నేర్పుట ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యతముగనుండుట అందలి గణనీయాంశములు. కాని స్థలవిషయమై అనేకు లనేకాభిప్రాయముల వెల్లుచుచుండుట ఎవరికివారు తమ యింటి యందే విశ్వవిద్యాలయమున్న సంస్థ పు లగునట్లుతోచుచున్నది. పురాతనవైభవముల గౌరవించి యాస్థలములందు విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్ప దలంచితిమేని అమరావతి మున్నగు స్థలములు మనకు స్ఫూరింపవచ్చును. కాని అంతమాత్రమున ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయము నచ్చొ నిర్మింపవలయునని చెప్పట సామాన్య కార్యము. ఏస్థలమునందున్న ఆంధ్రుల కనేకులకయ్యది పరమ నేవ్యముగనో అద్దానిని మణువగారు. మిరుమిక్కిలి పరిస్థితులు సత్వరవిశ్వవిద్యాలయ నిర్వాణమున కనువగునంతటి ధనసంపత్తి నొసంగగలదా యను విషయమును గమనింపవలయును. కావున యేపట్టామునకును అన్యాయము జఱుగకుండు స్థలిందే తమ కావించబడునని అభిలషించుచున్నాడను.

ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు అంగములుగ నెనెటు మున్నగుసంస్థ లున్నవి. అందు నెనెటు నిరుపయోగకరమైనదని చెప్పవచ్చున్నాడ. చెన్ననగర నెనెటు సంవత్సరమున కొకమార్చిన సమావేశముకాదు. సభ్యుల రాకపోకలఖర్చులకు చాలినంత వైకము లేదు. ఏసంస్థకాని అధికముగ ప్రత్యేక ప్రత్యేక అంగ నిర్వాణములనల పనిజఱుగక స్థంభింపును. అట్లులే ఈ విశ్వవిద్యాలయమునందట్టి అనవసరముగ ఉపాంగము లున్నవి. అట్టివి తగ్గినగాని పరిపాలన సుకరముగ నుండజాలదు.

బ్రాహ్మణేతరోద్ద్యమము

భారతదేశమునందు అన్యోన్యసమ్మకములు లేకపోవుటచే వివిధసంఘములవారలకును వివాదములు విశేషముగ కలుగుచున్నయవి. అదృష్టవశమున ఆంధ్రదేశమున హిందూమహమ్మదీయ, సిక్కులగాదాలు లేకపోయినవి. కాని యాలోచనమును తీర్చుటకో యనునట్లు పానుగంటి రామారాయణింగారి జట్టు బ్రాహ్మణేతరోద్ద్యమమును నొకప్రత్యేక కులసంబంధమయిన తగవును దెచ్చిపెట్టినది. ఈ యాతిబాధ మన జాతీయజీవన విలసనమున కంతరాయముగ పరిణమించుచున్నది. హిందూమతము సృష్టింపబడిననాటనుండియు, ఏయద్ద్యమము కాని బ్రాహ్మణసంఘదూషణమైనను, వారినిదప్ప మిగతవారిని విడదీసి చేసిన విషమకార్యములనెల్లను, ప్రాపకమునకు రాలేదు. జన్మితువారు తమయద్ద్యమును జాడజా రామమహానారాయణమున్నగువారి యద్వద్భగవద్గ్రంథములతో సమానత్వము నొందునంతటి వనియు, వాటి నాధారముగగొనియే నీయద్ద్యమును జయల్విడచినదని చెప్పవచ్చును. కాని యాతర్కము సత్యవిదూరము. జాడలెన్నడును బ్రాహ్మణులు దూషింపలేదు. జాతిభాగమును దీసివైచి సంఘమువారెల్లరు నొకలేయనియు, యింకయు కొన్ని జీవితసాధ్యముల, ప్రపంచమున కుపదేశించెను. అందు నిర్వాణ అహింసాధర్మ సిద్ధాంతములను ప్రాముఖ్యము నొంది యాతనిప్రత్యేక సందేశముగ పరిణమించినది. సాంఘిక దురాచారముల పోవాడి వాటిని మాన్పించుటకు బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారు బయల్పెడలిన నేనును అందొక్కడుగ నుండెడను. హిందూమతము భారతదేశమునం దంతటను ఒక్కటియే. భగ

వంతునియెదుట హిందువులెల్ల నొక్కటియే. ప్రస్తుతముగల దురభ్యాసముల రూపుమాపింపుడు. పంచమ సంఘమువారిని నుద్ధరింపుడు. బ్రాహ్మణుడు అగ్రజాతివాడని చెప్పకొనిన చెప్పకొననిండు. జాతిమామలను, జాత్యాధిక్యతలతో గూడిన సాంఘికముగ పొగరుబోతులను రూపుమాపవలయును సర్వజాతిసమత్వము నాదర్శముగ పనిచేయవలయున్నది. అందులకు బ్రాహ్మణసంఘమువారి సహాయమును కావలసియున్నది. వారిని ప్రత్యేకించుట అన్ని అవయవములకు సాబగమీర యాధరణ సముచితముగ నుండియు నాసికలేని మానవశరీరము వలె నుండకపోదు. బ్రాహ్మణేకరోద్యమ మెన్నటికి రాజకీయ పక్షముగ నుండరాదు. రాజకీయములని పేరుపెట్టుకొని చిక్కినదే సందుగ నెంచి తమ భౌతికవాంఛల నెఱవేర్చుటకై యుద్ధోగముల నాశించియుండుపక్షము చిరకాలబీది కావరదు. సాంఘిక ప్రేమాధికములను రాజకీయసమస్యలను జతపఱచిన దేశస్థి యధోగతియని నేఱుగ చెప్పనక్కఱలేదు. అట్టియుద్ధమమేదియైనను నీవమైనవనియే చెప్పవలసియున్నది. బ్రాహ్మణేతరవర్గమువారి నేకపర్యాయములు మీరు మానాచార్యులగారి యనేకగుణపాతముల జెప్పించునను పదేపదే 4 కోట్ల బ్రాహ్మణేతరులకు మేమే నాయకులమని వాదించిన లాభమేమి. సంఘాధరణమను విషయమై నొకయుద్ధమునుపేరిట కొండలు బయల్పెడలి అద్దాని నూకగానిని స్వకార్యముల నెఱవేర్చుచుండు జన్మ సుపక్షమునంటి పక్షము లెన్నియైనను బుద్ధుడప్రాయములేను. అందును ప్రస్తుతము జన్మ సువర్గమువారు సంఘసంస్కరణాదర్శములవలన తమతగల ప్రాపకమును వినియోగించి రాజకీయములందు అభివృద్ధిని దూషించువర్గమువారు గనుచున్నారు.

జన్మ సువర్గమువారికి అచిరకాలములోనే ఉత్తమద్వ్యవస్థము కలుగుగాకయని నమ్ముచున్నాడను. ఇప్పటికే సంఘదురాచారమువలన ఎంతహాని కలుగవచ్చునో అంతయైనది. బ్రాహ్మణ సంఘమువారి కిస్తైన ముందంజలేని అన్యాయమును, లజ్జాకరమును అగు సంఘదురాచారముల రూపుమాప సమకట్టనిండు. వారట్లుచేయలేని యా దురాచారముల నట్లేయుంచి వాటికిఞ్చి పాపమునందు తమకార్యమును నెఱవేర్చుకొనుచున్న సంఘ ద్రోహులు కాకమానరు. బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారును కార్యభారముని పనిచేయలేని వారు ప్రస్తుత మనుభవించుచున్న దుర్గతి ననుభవించ నర్హులయే గుఱియను. పంచదోషము, ప్రస్తుతము తీసివేయలేకపోయినను, ఆఖరుకు, స్పృశ్య, పంక్తి దృష్టిదోషములనైన వెంటనే రూపుమాపి అధోగతి ననుభవించుచున్న పంచసంఘములను సర్వజనోపయోగార్థము నిర్మితమైన బావులు తూకాదిజలాశ్రయములకు రానిచ్చియు పట్టణమునందలి సర్వజనసేవ్యమగునట్లు నిర్మింపబడిన విధులకు సంబంధించుట కనకాశములు కలిగించినకాని సంస్కృతి బాసపడనేరదు. అన్ని సంఘముల సహవాస లాభములవలన గాని సంస్కృతి చక్కని మార్గమున దినదిన ప్రసన్నమానము కానేరదు. మత సంబంధమైన కర్మక్రియల జలుపులకు అర్హులవారిచే నట్టివాటిని చేయించుకొనుటకు వారిని ప్రత్యేక పరీక్షలకు దుర్జిల్లలగుటయు ముఖ్యమేను. ఈ సంవర్ధమున తిరుపతి తిరుమల వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయ నూచనలు చాల బాగుగనే యున్నవని చెప్పుచున్నాడను.

హిందూ ధర్మాదాయములు

అనాదిగ హిందూధర్మాదాయములు, దేవాలయాదాయములు, మతగురువులచేతను, తదితర ధర్మకర్తలచేతను దుర్వినియోగము గావింపబడుచున్నవి. పూర్వము శంకర రామానుజాచార్యులవారు నియమించినటుల మతములు పనిచేయుటలేదు. ఆచార్యసీమలు నిదురించుచున్నవి. మతాధిపతులు ప్రాపంచికసఖులులందు నిమగ్నులైయుండి తమచెంతనందు అభిమానబృందము వారికిమాత్రమే మతము నిర్మింపబడినట్లు కార్యములొనరించుచున్నారు. మతపోషణ, మతాభివృద్ధి ముఖవిషయములుగా. హిందూదేశమునం దనేకులు చైనబౌద్ధమతస్థులుగ నుండినప్పుడు శంకరరామానుజులు అన్యమతస్థులగువారల హిందువులుగ మార్చి హిందూమతమును ప్రాపకమునకుచెచ్చిరి. అట్టి పనిని యీనాడు ఆర్యసమాజికులు శ్రద్ధాసందాది మహానియులు నేయుచున్నారు. వారుచేయుచున్న శుద్ధికార్యములను మన మతాధిపతులు జిర్హంగార్లు యిప్పటికైన గ్రహించి తనవిధమున మతాభివృద్ధి జేయుదురుగాక. మలవారినిసయిత మగ్రజాతులలోనికిం గొనితెచ్చిన రామానుజులవారి సందేశమును వీరు మలువకుదురుగాక. ఆచార్యులవారు సంచారములతోడను, మతాధిపతులు భిక్షులతోడను తృప్తినిండక, హిందూ సంఘమునం

సి. కే. లక్ష్మణన్ గారు

క్రొత్తగా ఇండియను మేడికలు సర్వీసుపరీక్ష పాస్ అయ్యిరి. వీరు జన్మితు కృష్ణన్ సోదరునికుమారులు. ఇండియను మేడికలు సర్వీసులో నెంటు థామసు మాంటుకు నియమింపబడిరి.

దలి దురాచారముల బోధలో హిందూమతోద్ధృవన గావించుటగాక. ఇకను దేవాలయముల సంగతుల నాలోచితము. ప్రజలు భక్తిపరవశులై వందలకొలదిగ ముడుపులకైచుచున్నారు. ఆ పైక మంతయు ఎచ్చటికిపోవుచున్నదికొన్నిస్థలములందు దేవాలయముల తమస్వాధీనమునం దుండుకొనియున్న మహాతులు, ధర్మకర్తలచేతికి వచ్చుచున్నది. మఱికొన్నిచోట్ల అదేవాలయములందు దేశపురాజులకును జమిందారులకును వచ్చుచున్నది. మొక్కుబడులపైకములు దేవాలయాదాయము లెట్లు కేటవ మేకొలిదిమందినలనో ఆహుతి గావింపబడుచున్నది. కోపకృష్ణకొండ తిరునాళ్లకు కొన్నివేలరూప్యము లాదాయము వచ్చుచున్నది. అదియంతయు నర్హురావుపేట జమిందారుని బొక్కనమునకు బోవుచున్నది. తిరుణాల ప్రజల సౌకర్యార్థము మండువేసవియందు తలదాచుకొనుటకు కొన్ని పందిళ్ళకైన యాపైకము ఖర్చుచులేదు. దేవాలయములవచ్చు ఆదాయము మఱికొన్నిచోట్ల హెచ్చుసంఖ్య గల అర్చకాదివర్గమువారి పాలించున్నది. రాసురాను ఉత్సవములకు అపరిమితముగ ధనవ్యయము చేయుచున్నారు. ఈయాడంబరము నశించి ఎప్పుడు నిర్మలవాతావరణమున భగవంతుని సందర్శించి దైవచింతకార్యముల జలుపుట కనువగునో భగవంతునకేయెఱుక. ప్రస్తుత సమయమునందు దేవాలయాదాయములపట్ల మీవిషయమున పనిచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఆదాయముల వ్యయపోషణములు తనిఖీచేయుటకుమాత్రమే ప్రభుత్వపు తనిఖీదారులు నియమింపబడిన బాగుండెడిది. కాని యా కాసకర్తలు ఈ సమస్యసంబంధముగ ప్రభుత్వమునం దొక నూతనవర్గమును సృష్టించియున్నారు. అందులకు 200,000 శీతములిచ్చు యధికారు లావశ్యకములయై కాబోలు? ఇదియంతయు నట్టిబూటకము. ఉద్యోగాభిలాష ధనాన్వనాభిలాషలకు తగిన దోహదమొనంగుచున్నారేకాని నేఱుకాదు. పంజాబునందు అకాలీసిక్కులు తమ గురుద్వారముల నెట్లు శిరోమణి ప్రబంధక సంఘములకు స్వాధీనముగావింపుకొని నదియు మీకెల్లరకును కరతలామతమేను. అఖండతృప్తియొక్క ఆదేశముల ననుసరించి శిక్కులెల్లరును సమాజేశమై 'పంతు' సంఘమును నిర్మించి సువర్ణదేవలమాదిగాగల సర్వగురుద్వారముల పరిపాలించుట కేర్పాట్లుచేసికొనిరి. 1. అమృతమును నేవించుటయును పన్నులేకము జఱిపించుకొని యుండవలయును 2. మతగ్రంథములందు సంపూర్ణపాండిత్యముండవలయును 3. ప్రాతఃకాలమున మేల్కొంచవలయును 4. తన యాదాయమున పదింటి నొకపాలు శివలసంబంధకార్యములకుపయోగించు చుండవలయును ఆనునియములను సేర్పఱచుకొని ప్రబంధకసంఘమును నియమించిరి. ఈసంఘమునకు వివిధసంస్థలప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముల నొసంగియుంచిరి. తేత్తులు, గురుద్వారములు, సిక్కుసంఘములందలి నూర్గురు సభ్యుల కైదుగురుచొప్పునను, కాల్యాకళాకాల, గుర్జునాలా కళాకాల, అకాలీ కళాకాల, తదితర చిన్నచిన్న విద్యాసంస్థాపనములు, సిక్కు స్వదేశరాష్ట్రములు, సిక్కురాతులు, సిక్కుశివాయిదళములు, మున్నగు వివిధసంఘములచే నెన్నుకొనబడుచువారే యా

ప్రబంధకసంఘసభ్యులగుట కేర్పాట్లుగా గావింపుకొనిరి. అట్లు నియమింపబడిన శిరోమణి ప్రబంధకసంఘము ఇప్పటికి దాదాపు అన్ని గురుద్వారములను సువర్ణదేవలము స్వాధీనముగావింపుకొని ప్రశంసనీయముగ విధమున, తమ మతసంబంధమున సంస్థలను చక్కబెట్టుకొనుచున్నది. ఆంధ్రులకును మనమేవిధమున వారికి కొఱపడినవారమో ఎఱుకరాకున్నది. తమ యాదాయమున పదింటి నొకపాలు తేత్తులకు ఖర్చుపెట్టుటకు కంకణముగట్టికొన్న ప్రబంధక సంఘసభ్యులకును, మన వేదాదాయములనుంచి మాసమునకు 100,000 శీతములమూలముగ గృహపహరణము జేయుమన కమిషనరులను అన్యోన్యసంబంధ మెచ్చుటయున్నది.

ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన ప్రత్యేకసంఘ మొకటి నిర్మింపబడిన కాని మనమాంధ్రదేశపరిస్థితులు చక్కబడనేరవు. పోలేరమ్మ ముత్యాలమ్మ మున్నగు దేవతల పూజించుచు వాటికి తిరునాళ్లని పెట్టి మేకలను, గోవులను, కోళ్లను చిత్రవర్ణ గావించుచున్నారు. ఇట్టి దురభ్యాసముల తొలగ దీయుటకు పైచేర్చొనబడిన మతవిషయకసంఘము నిర్మింపబడిన కాని లాభముండదు.

దురాచారములు

ఆంధ్రులు బాహుబలము గలిగి, జీవితకాలము దీర్ఘముగ నుండ నెంచితిమేని అనాలోగ్యమును కలిగించి, దేవాదార్ధ్యమును తగ్గించి మానవుని పీష్టి పిష్టిచేయుచున్న దురాచారముల తొలగించవలయును. అందు ముఖ్యమగు కొన్నింటిని పేర్కొనెదను. అంతర్జాతీయవిషయములందు నానాజాతిసమితివారల సయితము ఆందోళనపఱచుచున్న అభినిమందు వ్యాపారము నాపురిమయమున బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు పనిచేయునందు టెంతయు శోచనీయము. ఈ యభినిమందు వ్యాపారము వీరి యొక్కనీతి తప్పి చేయు పాపకార్యములం దొకటియని చెప్పుచున్నాడను. ఇటీవల ఆంధ్రును బుషిస త్రముడు ఇంగ్లాండు నందుండినప్పుడు అభినిమండింపక కలసియుండు మందునకై బొంబయి విక్రేతస్థలమునకు పోయెను. దావ్యరువద్దనుంచి చీటి తెచ్చినగాని యివ్వనని చెప్పినందున పాప మాతము దావ్యరువద్దకు వచ్చి చీటిని తీసుకొనిపోయెను. ఆ చీటియందు వ్రాయబడినంతకన్న హెచ్చుగ మందునకోరెను. విక్రేత యిచ్చుట కొప్పుకొన దాయెను. అంత మరల దావ్యరువద్దకు వచ్చి మఱియొక చీటిని తీసుక వెళ్లి మఱియొక మందు కొనియెను. చీనాదేశస్థుడొకడు ఇంగ్లాండునందు అభినిమందు నుపయోగించెనట. అందుల క తనిని కారాగృహవాసుని గావించిరి. తన మాతృదేశమగు చీనాదేశమునందు, ఫిరంగిసండ్ల బెడలున చీనా ప్రభుత్వమువారి కెఱుకరాకుండ అనిభిమందు వ్యాపారము చేయుచున్న నీ యాంక్షయులే తమ దేశమునందు చీనా వా డొకడు నల్లమందు నేవించినందులకు శిక్షించునంతటి చట్టముల నమలునందుమకొని తమ రాజ్యమునందలి ప్రజలను కట్టుదిట్టముల కాపాడుకొనుచు, అన్యజాతులవారలను నిరంతరము దుర్బలలుగావించి, పీష్టి పిష్టిచేయు నుద్దేశ్యములతో వారి దేశములం దీనాటికిని అభినిమందు వ్యాపారము చేయుచున్నారు. మన దేశమునందు గోదావరికిల్లా వాసులు విశేషముగ నభినిమందు వాడుచున్నారు. ఆంధ్రు లెల్లరును గోదావరికిల్లా నీ విపత్తు నుండి తప్పింతురు గాక!

అభినిమందు విషయమునందును మద్యపాన నిషేధమునందును ప్రభుత్వమునా రెంతమాత్రము పనిచేయక కేవలము లాభముకొఱకై యాశించుచున్నారు. నేదలపాలిటి ఖ్యారకరోటకములను నీరెండును నశించినకాని దేశము బాసపడజాలను. ఇదివఱకును మద్యపాననిషేధమునకై ఆంధ్రు లొనరించిన సేవ క్లామాపాత్రము. ఇకముందును తీవ్రముగ విధానము నేర్పఱచి యా దురాచారముల బోగొట్టుదు రని ప్రార్థించుచున్నాడను.

స్వదేశసంస్థానములు

ఆంధ్రదేశమునంగల స్వదేశసంస్థానములు జమిందారుల విషయముల నిందుక ముచ్చటింప దలంచివాడను. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు యితవరకు మద్యపాన, అభినిప్రయోగముల నాపుట కానంతయైన పనిచేయుచున్నారు. బ్రిటిషుపరిపాలనకు మార్గదర్శకులగు హైదరాబాదు, మైసూరు తదితర జమిందారీ రాజ్యాంగములవారి విషయమున శ్రద్ధతీసుకొని పనిచేసిన అచిరకాలములో ఆంధ్రదేశ మీ బాధలనుండి రక్షించుకొనగలదు.

స్వదేశరాజులను, జమిందారులను దేశమిత్రైక కార్యములందు తమకేక్కిని వినియోగింపక కేవలము వినోదములతో

కాలము గడువుచుండుట శోచనీయము. రానురాను అనేక జమిందార్లు పాడవచ్చును. నిరుపయోగమును వివేచనములకును తనూపలకును భిన్నపట్టును జమిందార్ గ్రామములనేకములు వేలములకు వచ్చుట గాంచుచున్నారము. గిండి గట్టపు పంచాయతీల స్థలమునందు ఆశ్చర్యాల నొకదాని నిర్మించుటకు యోచించుటకు భిన్నపట్టివట్టి రాజులు మన యాంధ్ర దేశమునం దున్నారు.

సామంతరాజ్యములవారు తనవిధమున దేశసౌత్రికకార్యములందు తమతో కలిసి వినియోగించి బోధా మైనూరు రాజ్యములపద్ధతుల నవలంబించి మేలొనరితురుగాక.

సుమారు వెయ్యి సంవత్సరములకు పూర్వము స్థాపించబడిన గద్వాల సంస్థానము వైజామువారిరాజ్యమునం దున్నది. ఇయ్యది రెండవ స్థాపితమై యీనాటికి మంచియశస్సు ననుభవించుచున్నది. కాని యిటీవల రాజు చనిపోయినందున పురుష సంతతివా రెవ్వరు లేరనుకారమున వైజామురాష్ట్రమువారు రాజ్యమును స్వాధీనపరచుకొని యున్నారు. సాధారణముగ నిట్టిసందర్భములలో మైదన్లను పుత్రపుత్రులకు యుక్తవయస్సు వచ్చునంతకు తల్లిని కీటింటుగ నియమించుట యాచారము. కాని ఈ సంస్థానముయొక్క చౌర్యాగ్యమేమియొకాని తల్లికిజంటు గనుండరాదు. ఇట్లు చేయుట స్వతంత్రరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము నపహరించుటకొరకు సంఘము సాధముచున్నది. అనాదిగవచ్చుచుండిన ప్రభుత్వమున కీనాటిట్టిగతి పట్టినది. ఆంధ్రప్రజలకిందువలన కలిగిన సంతాప మపారము. మనవ్యూహ యంతరాళమునం దుండి వెలుగుచున్న అనుతాపపూరిత సం దేశములు వైజాము నవాబుగారి మనస్సునందు నాటుగాక. గద్వాల పూర్వపువైభవాతిశయములను నవాబువారు గ్రహించి గద్వాలసంస్థానమునకు యధావిధిని స్వాతంత్ర్యముభవము కలి గింతురుగాక యని నమ్ముచున్నాడను.

స్వాతంత్ర్య ప్రేములని చెప్పుకొను పాశ్చాత్యుల చెయి ములు గమనించిన వారి యన్యాయములు బోధపడగలవు. విశ్వ సౌభ్రాతృత్వమును బోధించిన క్రిస్తు మహనీయుని అనుచరు లగు నీక్రైస్తవు లొనరించు కార్యములు గర్వితములు. దక్షిణ మరీకా యందలి యొక స్వతంత్రరాజ్యమునం దొక యాంగ్లే యుడు తన భార్యతోడ నొక బాటను నడచిపోవుచుండెను. అప్పుడు జరిగినవిషయముల నాతని వాక్యములందె చెప్పెదను. 'నేను నా భార్యయు నడచిపోవుచుంటివి. శ్వేతరోమయుడు డగు నీగ్రోజాతి వృద్ధుడొకడు మా కెదుటివైపునుండివచ్చుచు, వినయముగ తనను హేలునపై కెత్తి తన మర్యాదను సూ చించెను. నేను మర్యాదగలవాడ నగుటచే యానందమునందు కొని నాహేలును పైకితీసితిని. మఱుపటిదినము ఆస్థలముయొక్క మర్యాద సాంప్రదాయములను విరుద్ధముగ నేను నడచివానని యు జాగ్రత్తగ నుండవలయుననియు నోటిను వచ్చినది. ఆనోటి నుయొక్క ఆర్థమువారయ, తెల్లవాడెప్పుడును నీగ్రోజాతికి వందపూర్వముగ హేలును ఎన్నడును పైకి తీయకూడదనియు అట్లుచేయుట ఆగడ్డయందు నేరమనియు కనగొన గలిగితిని. అందులకు భిన్నముగ నడచినదానివలన జఱుగ గల అపరాధము విషయమును గమనింపవలసిన దనియు చెప్పిరి". ఈ యన్యాయము ఇచ్చటను జఱుగుచు నేయున్నది. బ్రాహ్మణ గుప్తస్త్రామ మిరని బహువచన సంబోధన చేయవలయునట. ఆతడు మాత్ర ము యజమానుని నీవు నీనని ఏకవచన సంబోధనమే చేయవలయు నట. ఇప్పుడిప్పు డివి నశింపుగాంచుచున్నది. కానిపాశ్చాత్యదేశ ములం దివిషయము నానాటికి పశుబల సమన్వితమై మితిమీరు చున్నది. ఇటీవల చట్టుకుగ నొనరింపబడిన భారతీయులపై స్థు ప్రత్యేకతాభావము మానవనాగరికత్వ లక్షణకరమని చెప్పుచు న్నాడను. ప్రపంచమునం దన్నిచోట్లను ప్రతివారును ఆసియా ఖండవాసులను మృగతుల్యులగ జూచుచున్నారు. ఆఫ్రికా దేశమును శ్వేతజాతుల నివాసార్థము ప్రత్యేకింపబడవలసినదిగ ఆందోళనము జఱుగుచు నేయున్నది. ఈ యమానుష మెప్పుడు సమసిపోవునో అప్పుడుకాని లోకకల్యాణము సమహరనేరదు. ఇట్లుండ బ్రాహ్మణులకు నేరముల స్థాపితములను వెళ్లగొట్టుట యొనను చట్టమొకటి బయల్పడినది. అద్దానిని బ్రాహ్మణీయ నాయకులు ధ్వంసము గావించురు గాక!

నిరాకరణోద్యమము బయల్పడిన తరువాత ఆంధ్రప్రజలయందత్తద్భుతమును సూతనోత్తేజము కలిగినదనుట కేసందియ మును లేదు. కాని ఇంతకుపూర్వము జఱుగుచుండిన కొన్ని సమస్యలు ఆందోళనాప్రపంచమునండి తొలగిపోయినవి. ఇంగ్లాండునందు కామింపబడిన యొకచట్టమువలన ప్రతి స్థానికసంస్థయు ప్రజలయొద్దనుండి ప్రత్యేకముగ పన్నును వసూలుచేసి ఉచిత పతనాలయములను, ధర్మగ్రంథాలయములను నిర్మించుచున్నారు.

ఇప్పుడు మాచిటిమేని ప్రతిగ్రామమునందును చక్కని గ్రంథాలయములు గలవు. ఆంధ్రదేశమునందును ఆంధ్రోద్యమముయొక్క యాందోళనవలన గ్రంథాలయోద్యమ మొకటి బయల్పడి చక్కగ పనిచేసినది. కాని యిటీవల నిండుక నేపథ్యకొనుచు న్నది. పూర్వమువలె మఱు నీయుద్యమము నిరంతర కృషి వలన కొనసాగించినగాని జనసామాన్యమునందలి విద్యాలోపము సాంతముగ తొలగిపోజాలదు. సర్వకళలయందును ఆంధ్రదేశ మన బయల్పడిన ప్రబోధము యిప్పుడు స్తంభించినది. ఆంధ్రు లీవిషయముల గమనించి తనవిధమున పనిచేయుదురు గాక!

విశ్వాఖిలపట్టణ సౌకాన్యము

అవిరకాలములోనే విశాఖపట్టణము నౌకాశ్రయము కా నున్నది. విశాఖపట్టణమునుండి నాగపురమువరకు నయోమాగ్ధములు నిర్మితములు కానున్నవి. అప్పుడు ఏజన్సీలందలి యాంధ్రులకును, హైదరాబాదు తూర్పుభాగమునందలి యాంధ్రులకును, ఉత్తర సర్కారుల యాంధ్రులకును పరస్పర కలయిక లన ఆంధ్రదేశ మెంతయు నుత్తమస్థితి నధిష్టించగలదు. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనము ఆంధ్రుల పురోభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడగలదు. ఆంధ్రదేశమునందు సింగ రేణిమున్నగు స్థలములందు చక్కని బొంగును లున్నవి. విశాఖ పట్టణమునందు ఇనుపగనులు గలవు. ప్రత్తిని నేలకొలిది టున్న లుగ పండించు లక్షలకొలిది ఎకరముల భూములుకలవు. విద్యు

ఖానుసాహెబు మహమ్మదు బిందాసాహెబుగారు బి. ఏ. క్రిందటి మంగళవారమునాడు చెన్న పురి కార్పొరేషను కలెక్టర్ను ఆశీస్సులు కెన్నుకొనబడిరి.

చృక్తి జనింపజేయుటకును తన జలపాతము లనేకములున్నవి. మంచి అడవులు మెండుగ నున్నవి. తీవరులననోప్పు కృష్ణా, గోదావరి, తుంగభద్రా, పెన్నాదివరులే సారవంతము గావించుటకు మాగాణిభూములు కలవు. ఇంకయు ననేక విధములగు జలాశయములను మన కనుమాలముగ నొనర్చుకొనుట కనువగు మార్గములున్నవి. అన్నివిధముల భావిభాగ్యము సుభిక్షముగ నున్నది. ప్రకృతిలోప మేమాత్రము లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఆంధ్రలోకము తనవిధమున కార్యభారముని పనిచేసినటు లయిన తప్పక యాంధ్రదేశము ధనవంతయు, శోభాయ మాన ముననటు కేసందియము లేదు.

ఆంధ్రమహాశయాలారా, మిసోదరుడనగు నేను చెప్పిన వాటినింతటిని సాధనముగ వినినందుల కెంతయు సంతోషించుచున్నాడను. అనేకవిధముల పటితపించుచున్న యాంధ్రమాత యొక్క దుఃఖమును బాపి, సర్వభూమన భూషితాంగిని సుఖ ప్రదాయనిగావించి, జయధేరిలు మ్రోగుచుండ, నాద్యమంగళ విగ్రహము, విజయోత్సాహముననిమిలితపదనారవిందయై యుండ, మనమెల్లఱము చూచి యానందింపగల యాపుణ్య దిశమును, జయజయ శబ్దములతోడ నీనాడు స్మరించెదము ! ఆంధ్రమాతకి జయ్.

సర్ గార్డను ప్రేజరు

సర్ గార్డను లేజీక్రేజరులు ఇంగ్లాండునుండి నిన్నబొంబాయి వచ్చిరి. అచ్చటి నుండి కలకత్తానెల్లి నవంబరు మొదటి వారములో మదరాసు వచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

బుద్ధగయ నమస్క

సింహళ బౌద్ధసన్యాసుల అగనునము

హిందూ మహానభ, భారత ప్రభుత్వములతో సంప్రతించుటకు కలకత్తా వెడల నున్నారు

మదరాసు, అక్టోబరు 24—సామి సచ్చిదానంద సరస్వతి మరియు బౌద్ధ సన్యాసులతో గలసి తాత్పరు మ్రావ వితరణి గారు సిలోను బోటు మెయిల్సులో నేటి ఉదయమునకు మదరాసుకు వచ్చిరి. బుద్ధగయసమస్యనుగూర్చి హిందూమహానభ లో చర్చించవలసి నదని దావ్పురు ను సింహళ ద్వీపబౌద్ధులు పంపిరి. పాట్లాయందు హిందూ మహానభతో గలసి డాక్టరు చర్చించును. బుద్ధగయను బౌద్ధుల హస్తగతము చేయవలయునని సింహళద్వీపబౌద్ధులు గోరుచు న్నారు. యిండియా గవర్న మెంటు పెద్ద ఉద్యోగులతో గలసి సంప్రతించుటకు డా॥ హైవికరణిగారి కధికార మీయబడెను. వీరు యిండియా దొరతనముయొక్క ఆర్షకాఖ డైరెక్టరుగ సర్ జాను హెచ్. మూర్తుగారితో గలసి సంప్రతించెదరు. సార నాత్ వద్ద పట్టుట నిల్పివేయబడిన బౌద్ధవిహారముపై సంప్ర తింపబడును. ఈసంవత్సరము సింహళమునుండి బుద్ధగయకు పెక్కు బౌద్ధులు వచ్చుటయందు దర్శము గలదని డాక్టరు నుడివె ను. ఏడువందల యేండ్ల తరువాత యీసంవత్సరముండే సింహళమునుండి బుద్ధగయకు విశారదుగ బౌద్ధ సన్యాసులు యాత్ర చేయుటకు ప్రారంభించిరి. వారవట చాతుర్యాస్థులను సలిపె దరు. ఈమాసాంతమునుండి బౌద్ధమత ఆచార ప్రకారముగ చా తుర్యాస్థులు గయందు సలుపబడును. నేటిరాత్రి కలకత్తా మెయిలులో తిన్నగాబౌద్ధగయకు బోవుటకు డాక్టరు సమరీవార ముగ వెడలనున్నారు. (అ. ప్రె.)

దాదాభాయి శిలావిగ్రహము

నూరతు మ్యునిసిపాలిటీ తీర్మానము (ప్రీవెను తంఠి)

బొంబాయి, అక్టో 28:—గొల్కొండపేటగారు నూరతు కు వచ్చినపుడు సన్యాసప్రేమ నొసంగుటకై నూరతు మ్యునిసి పాలిటీ తీర్మానించెను.

దాదాభాయి నారోజీ శిలావిగ్రహమును నిర్మించుట గూడ ఆలోచనలోనుండెను.

గుజరాతు విద్యాపీఠము

విద్యార్థులసంఖ్య తగ్గిపోవుట (ప్రీవెను తంఠి)

బొంబాయి, అక్టో 22:—గుజరాతు విద్యాపీఠమునందు గతవత్సరము 210 మంది విద్యార్థులుండ యీ సంవత్సరము 110 మందికి తగ్గిపోవుటకు కారణము అసహాయోద్యమమును విర మించి కాలగైసునాదులు ప్రభుత్వముతో నెక్కువ తోడగు యందుట యని అహమ్మదాబాదువార్త చెబుచున్నది.

కాంగ్రెసు స్వరాజ్య మాసము

నేనగుప్తాగారి ప్రకటన

కలకత్తా, అక్టో 24:— నవంబరు నెలను కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యమాసముగా నాచరించుటకు ఏర్పాటు చేయబడినదని జె. యన్. నేనుగుప్తాగారు ప్రకటించుచున్నారు. కాంగ్రెసు లోనికిని స్వరాజ్యపక్షము లోనికిని సభ్యులను చేర్చుకొనుటకే యీనెల వినియోగింపబడును. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యు త్వపు పుస్తకములతో వలంటిరులు యింటింటికిని తిరిగెదరు. (అ. ప్రె.)

ఆఫ్రిలియా నౌకాసమ్మె

బ్రిటిషు నౌకలను దూరము

మెల్బోర్న్ అక్టోబరు 22:—ఆఫ్రిలియా అంతటను సమ్మెచే 42 నౌకలు పనిలేక పడియున్నవి. బ్రిటిషు నౌకలను దూరము వాటిని నమ్మరాదని ఆధినివేశ సమ్మెసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

కొన్ని పొగయోడలలో సిబ్బంది 80 మంది సమ్మెగట్టిరి. ఇతర పొగయోడ సిబ్బందిని గూడ సమ్మెగట్టునటుల జేయ బయల్పించుచున్నారు.

నౌకాయజమానులు వాలంటిరుల నిమిత్తము ప్రకటించు చున్నారు.

పార్వతీపురమువార్తలు

కాలమానము

ఈ చుట్టుప్రక్కల గ్రామములకు సువిశేషములతో వర్షయోగము పట్టి సస్యములు పుష్కలముగా మొలక లేత్తి పూర్తిపంటకు సిద్ధముగా నున్నవి.

ఎన్నఁదూరేనిధర గోసనారకు లభించినది. ఈయనకు పరకు తెల్లవారికంపెనీలకు రవాణాయగుచున్నది. అందువలన యాత పంటలు పండినూ దేశీయులకు పయోగము కానరాకు న్నది.

రోడ్డు

జిల్లాబోర్డులోను తాలూకాబోర్డులోను నియమింపబడిన కంట్రాక్టుదారుల యశ్రద్ధవలననే ఇకింకు లేకపోవుటచేతనే మెట్టింగిరాళ్ల ముక్కలైన నోరుకకపోవుట చేత సరియైనమర్మము లేక ప్రజలకు, బండ్లకు, సైకిళ్లకు, మోటారులకు రాకపోకలకై బహు యిబ్బందిగా నున్నదని క్రిందనుండి మీదనున్న వారికల్లరకు తెలిసినను జిల్లావారు పేక్షనహించుటచేత నీతాలూకాప్రజలు మిగుల కష్టములకు పాలగుచున్నారు. దయచేసి జిల్లాబోర్డువారు తాలూకాబోర్డువారు వర్చుకమిటే సభ్యులను స్వయముగా తనిఖీచేసి రిపోర్టులంపునట్లుగా నియమింపుటకు కోరుచున్నాము. ముందు వర్షాకాలము వచ్చులోపల రోడ్లకు గట్టి మరమ్మత్తులు కాని యెడల బండ్లకు చాల ప్రమాదము జరుగగలదు.

టవుణ్ హాలు

ప్రస్తుతము బెల్లాములో నున్న టవుణ్ హాలు పట్టణము నకు దూరముగా నుండుటచేత అందరి సభ్యులు కేవలము వకేళ్లు అధికారోద్యోగులతక్కు నితరులు సభ్యులుగా లేరు. అట్లు గుట కవకాశములును లేవు. సాధారణజనులు చేరి తీరికను యములందు నొకచో రాట్నము పెట్టుకొని త్రిప్పటకు సదుపాయములు ఇందు లేవు. పార్వతీపురంలో ప్రత్యేకంగా నొక స్టేషింగు క్లబ్బు పెట్టుదమంటే ధనలేమిచేత నింతవరకును అనకాశములు కలుగుటలేదు. ప్రత్యేక మొక టవుణ్ హాలు నియమింపుటకు వేయి రూప్యములవరకు రి సంగ్రహము క్రిందట కరవుచియ్యం అమ్మినలాభములో ప్రత్యేకింపబడినట్లు తెలియుచున్నది. దాని వినియోగము యంతవరకూ జరుగకపోవుటకు కారణం తెలియదు. పురయువకులకు అమూల్యమగు తమ కాలము వృథాచేయవలసిన దురవస్థ కలుగుచున్నది. త్వరలో ఏ చిన్న టవుణ్ హాలు నిర్మించగలరని నిండు ఆశతో నిది వ్రాయడ మైనది. ఇట్లు గృహసతి లేమిచేత ఈయూర నున్న గ్రంథాలయము నివాసగృహములలో నుంచవలసి వచ్చుచున్నది. వ్యాయామమునకును గూడ నిట్లు ప్రత్యేక గృహసతి యవసరమని పెద్దలుతలంచెదరుగాక!

తాలూకాబోర్డు

ఈ తాలూకాబోర్డు సభ్యురాలుగ సోపరీమణి శ్రీమతి మంత్రాల రామసీతమ్మగారు నియమింపబడి రని వ్రాయుటకు సంతస మగుచున్నది. యాయన కాంగ్రెసు ప్రచారకురాలుగ నుద్యమ మారంభముననుండియు ప్రతిపట్టణ గ్రామ పల్లెలకు తమ భర్త యగు శ్రీయుత లక్ష్మీ నృసింహంగారితో తిరుగుచు జాతీయప్రభోధమును కావించిన సంగతి జిల్లావాస్తవ్యులెల్ల రెరుంగుదురు. ఇంతలో జిల్లాబోర్డు సభ్యురాలగుటకు తాలూకాబోర్డు సభ్యులు సహాయపడెదరని నమ్మెనను.

ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో రాట్నములు కలకొలుపుట కొక తీర్మానమును యాయన ప్రవేశపెట్టెనని తెలియుచున్నది. ఇట్టి కాంగ్రెసు సభ్యులు పూర్తిగా బోర్డులోనుండుటకు ఆందోళన సహజపరయను.

దక్షిణాఫ్రికా దివసము

పాట్నాలో జరిగినతీర్మానాను సారము అగ్గతురాలగు శ్రీసరోజినీదేవిగారి విజ్ఞప్తసారము సభ గావించి ప్రార్థనలు జరుపుటకు నోటిసువ్రాసి మంత్రాల శ్రీరామమూర్తి యల్లరకు కనబరచినను వర్తాంకముచేత సభ జరుగదయ్యె. సాయంకాలం 5 గంటల తరువాత వారు ప్రార్థనల నొనరించి కేహా తెలియదు; ఆదినమంతటా నిద్ర ప్రకారంగానుండి యశ్రద్ధగ నున్నదని తలంచెదము. శ్రీ మహాత్ముడు నాటి నుండియు నేటివరకు దక్షిణాఫ్రికాలోనే యుండిన యెడల మనకింత యలసట కలిగియుండేది కాదు. వైరెబాగుల మహాత్ముడు ఈదేశ దుస్థితిని చూచియేమో యుద్ధండుటకు రాగా రెండు చోట్ల వ్యవహారములు చెడి తిన్నబడక పోవుట తలపించినది. అట్టి మహానాయకులకు స్వదేశీయులే మాత్రము తోడ్పడినను ఇచ్చట ఇంటను అచ్చట వెలుఫలను భారతీయుల

ఆంధ్ర కాన్సరెన్సులు, బందరు

ప్రతినిధులు, ప్రేక్షకుల సౌకర్యార్థము స్పెషల్ మోటారుబండ్లు ఏర్పాటు
21-10-25 నుండి 25-10-25 లేదవరకు

బెజవాడనుండి బయలుదేరుట	బందరుచేరుట	బందరునుండి బయలుదేరుట	బెజవాడచేరుట
మొదటిబండి ఉదయం 5-0	8-30	మధ్యాహ్నము 3-0	సాయంత్రము 6-30
రెండవబండి ,, 6-0	9-30	సాయంత్రము 4-0	రాత్రి 7-30
మూడవబండి ,, 7-0	10-30	సాయంత్రము 5-0	రాత్రి 8-30
నాల్గవబండి ,, 8-0	11-30	సాయంత్రము 6-0	రాత్రి 9-30

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ఏ. కె. ఏ. సి గారి దివ్యావధములు

జ్వరం తగ్గించు మహాకరము

తీరని దీర్ఘవ్యాధులన్నిటికిని అనుపాద భేదముతోవాడినవాటిని ఖండించి నరమలకై నీ వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన బౌద్ధరాజము. 20 మోతాదులుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 5-0-0

భృంగామలకతైలము

నకల శిరోగోగములను, నేత్రరోగములను నివారించును. 6 బౌన్సులబుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0

మేహారి

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్నటువంటి నవా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో ఆమోఘమైనది వెల బుడ్డి 1-కి రూ 2-8-0

విషాచి నివారిణి

అను కలరా బౌద్ధముయొక్క అద్భుత గుణము షెడటి మోతాదుతోనే తెలియును. ప్రతి ఒక గృహముందును మంచోక బుడ్డిని తీసియుంచుటమంచిది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0

పూర్తి క్యాటలాగునకు వ్రాసిన పంపెదము,

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలొ నరనము!!

రాజేశ్వరి

బోర కృసబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రాయుధము

మైనపునత్తులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావాలను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.

దురవస్థ చక్కబడి యుండెడిది. ఏనాడట్టి సుదినము రాగలదో యాక్షణముననే స్వరాజ్యము లభించుటయు నిరంకుశ ప్రభుత్వము తొలగిపోవుటయు జరుగనని చెప్ప వసవరము లేదు.

దీపావళి

బందరు జాతీయకళాశాలకు దీపావళి భిక్ష వసూళ్లకై శ్రీయుత పత్రి రామకృష్ణారావుగారు దయచేసి జాతీయ న్యాయవాది యగు శ్రీయుత గరికిపాటి సుందరంపంతులుగారు ప్రచారకులగు శ్రీయుతులు మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహం, పురిపండా అప్పలస్వామిగార్లు సహాయముతో ఊరి పెద్దలను యాచించుట కీరెండు నోజులు తిరిగినారు. గ్రామములో నొక నైపున హరిదాసులు లాగుచుండగా, నొకనైపున కాండోలు సర్కసులకు లాగుచుండగా మరియొక నైపున బోర్డు స్కూలు విద్యార్థినిధికి ఉపాధ్యాయులు లాగుచుండగా, నింకొక దిమ్మవ ఇక్లెమ్ బామ్మ హెచ్చిపోవుచుండగా లక్ష్యముచేయక అభిమానముచి నోటతో లేదన లేక వివ్వనిమిత్తమని యాలోచించి తృణమో పరామో పెట్టిగా సుమారు రూ 40-0-0/ నగదు మాత్రం (అరువుగాక) ఇవ్వాలయినది. పొన్నూరివారగుటచేత నింతవరకైనా గ్రామస్థులు సహాయము చేయగలిగిరి.

మందుగుండు

ఈసంవత్సరము మందుగుండు సామానులవలన కొందరికి గాయములు కలిగినట్లును ఒకరికి ప్రాణాపాయము తలపించినట్లును తెలియుచున్నది. కష్టలార ప్రతివత్సరము నిట్టి సంఘటనలు గాంచుచుండియును మానకపోవుట యెంతటి తెలివి

విహీనతయో చెప్పనక్కరలేదు. మరియు తారాయధములు ప్రత్యేకయేడు వచ్చి పోవుచున్నవి.

నిత్యసంచారి

పటములు పెద్దతిరుపతి

అలుమేలు మంగాపురం

క్రీ వెంకటేశ్వర్లు పెద్దసైజు 0-8-0, మధ్యరకం 0-4-0, చిన్నసైజు 0-2-0. క్రీ పద్మావతి తాయార్లు 0-2-0

క్రీరాయలు మున్నగు విష్ణుక్షేత్ర పటములున్నా తిరునాళ్లమలే, కాళీనాస్తి, మధుర, శివక్షేత్ర పటములున్నా దొరుకును.

క్రీ చందనం బొమ్మలు

వెంకటేశ్వర్లు రూ 3-0-0 మొదలు 7-0-0 వరకు

అలమేలుమంగాతాయార్లు 3-0-0 ,, 7-0-0 ,,

క్రీరాయలు లక్ష్మణస్వామి 5-0-0 ,, 8-0-0 ,,

క్రీ గణపతి (వినాయకులు) 3-0-0 ,, 6-0-0 ,,

క్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి 3-0-0 ,, 5-0-0 ,,

అన్ని రకముల విగ్రహములు పైకెల్లప్రకారం దొరుకును. వర్తకులకు కమిషన్ యివ్వబడును.

తుళ్ళిపూసలు రుద్రాక్షిపూసలు, తామరపూసలు, చందనపురాళ్లు (సానరాళ్లు) దొరుకును. విశేషములతోరువారు అజాబిళ్ల పోష్టే శివసేనవారికి వివరములు వ్రాయబడును. క్రీ వెంకటేశ్వర్లువారి చందనప్రసాదములుకూడ పంపబడును.

యం. యస్. చారి అండు కంపెనీ,

బుక్కెల్లర్లు, కమిషన్ ఏజంట్లు, తిరుపతి.

(వెనుక చింతించుట వట్టితనము ముం దందుకొన్నవారలు మోదముంద గలరు)

40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు నేర్చుకొన వచ్చును.

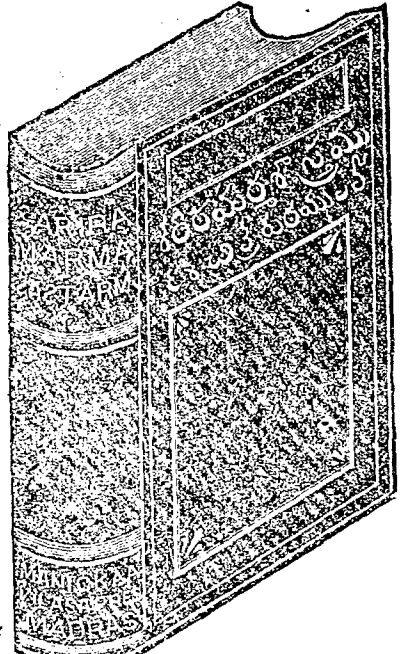
ఆంగ్లేయభాషాగురుడు.

2 పుస్తకములకొన్న వి. పి. ఖర్చులులేదు. ఆంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోతునైన యీ భాషామండలమున గౌరవభ్యాసితము పొంది తీవ్రపాఠములచే వృద్ధిచెందుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషుభాషయే ముఖ్యమని యెరిగియు అనేకులు విడనాడియుండు వారలకు అతిసులభముగా గురు చెంత చేరక తమకు తామే భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పుష్కలముగా ఆంగ్లభాషయందు ముద్రించించి అభ్యాసపరులకు అవలీలగా గ్రహింపదగినది గాన మానవేమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రభులే ముద్రించి తమకువర్తలకు విక్రయించుచున్నారము.

ఇందుసాధారణముగా పుష్కలముగనట్టి యింగ్లీషుపదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషును ఆంగ్లమును వ్రాయబడి దిన్న కథలు సామెతలు వీట్లకు యింగ్లీషు అర్థములను అతిసులభమైన వ్రాయబడియున్నవి. వ్యక్తులు, పక్షులు, వారములు, కలలు, సంవత్సరములు, పుష్పములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, లిఖితములు వ్రాయవలసినవియు గలవు.

ఈ పుస్తకము బాలకు, చాచికలు, వర్తకులు, నౌకరులు, విద్యార్థులు, వీరల కందరికి పుష్కలముగా సహాయగ్రంథము. అంగ్లేయకాలమున వ్రయిత్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమున్ను, తంతిసమాచారములన్ను, నడి పరిమితియు జీతముల వర్తకాల లెక్కలన్ను యివియెల్ల విశేషపఠనము చేయును. పుస్తకము 1-కి ధర రూ. 1-8-0. రెండుసార్లు 0-4-0.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముద్రాక్షరశాల, 5/34, సైనికపాఠశాల, పాల్వంచ, కౌంట్ల, మదరాసు.

శ్రీ రమ్య శాస్త్రము

ఆంగ్లభాషయందంత పూర్ణమైన రహస్య శాస్త్రము ఇంతవరకు ఎవరిచేతను బహిరంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. ఇందులో స్త్రీ, పురుష లక్షణము, వాటియొక్క సరియైన యుపయోగములను, మొగ, ఆద, శిశువుల మనఃకాండ, స్త్రీ, పురుషులకు కలుగువ్యాధులను, వాటిని పోగొట్టు చికిత్సలను, మహా దుర్బు నువర్తముగా పూర్వము వ్రాసిన సంసార సుఖరహస్యము లను బహుచక్కగా వ్రాయబడియున్నది. ఇది వివాహమైనవారికిని ఇకమీద వివాహము చేసుకొను స్త్రీ, పురుషులకు శ్రేష్ఠమైన శాస్త్రము. తప్పక ప్రతిగ్రహమునకును చదివి తీరవలెను.

వి. పి. ఖర్చు 5 అణాలు. 64 చిత్రపటములతో ధర రూ. 1-0-0 ఎం. ఎస్. నరస్యతి అండు కంపెనీ.

నెం. 9 ఆరుమగంపిడి, సామలూరుపేట, పోస్టు మదరాసు.

తోకామయహర కస్తూరివాత్రలు

విజ్ఞాపన

మహాబాగా 25 సం॥ల నుండి నేను లోకనేప చేయుచుండుసంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥రము లక్షలకొలది వటులములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలీన్, మలయానేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో స్నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా వైద్యులందరును నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాపేరు (తోకామయహర కస్తూరివాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వాడు, ముసలివారు, పాగు వీరనసేల సమస్త మానవాళియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్తశిశువులు, సకలజ్వరములు, మంద్యము, శీతవాతము, ప్రక్కలయ్యాడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, తీర్చించిన శ్లేధులు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, పక్షినొప్పి, నడుమునొప్పి, ఇకొల్లాయెంబా, క్లేగు, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, ఇతిరవ్యాధులకు అనుపానమైతిలో నన్ను ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రముల వేసకపోవు గలవు. ఒకదాని నాతో స్నేహము చేసిన వారు మరెవ్వరు నన్ను మరచు.

500 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0. పొద్దుఖర్చు చేరు. 6 బుడ్ల వెల పొద్దుఖర్చుతో రూ. 1-8-0. 12 బుడ్లు రూ. 2-12-0. 25 బుడ్లు రూ. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయును. ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, (శ్రీ) సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

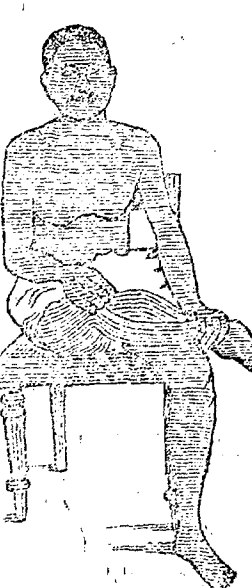
కుష్మమునకు చికిత్స యినాముగా చేయబడును

(ప్రత్యేకమైన పద్ధతులనుండవలెను)

తెల్లకుష్మము రహస్య కుదురునని ప్రజలకు రూపించుటకు, దాని అర్థమర్థ గణములు రుజువుచేయుటకు ఈ అమోఘమైన పద్ధతులను ఇనాముగా నమూనా పొట్లములు పంపబడును. ఒక అంగుళం ప్థలమునందు అర్బు లేదైన గుణము ఒకపొట్లముచే గలుగును. తత్కాలమే వ్రాయుదు మీరు వి. పి. ఖర్చుల నిమిత్తమై 0-6-0 చెల్లించవలసి యుండును.

PANDIT KRIPARAJI Specialist in Leprosy 8, Nandibagan Lane, Secunderabad, Howrah.

(ఈ పుస్తకము ఆంగ్లభాషలోనే వ్రాయవలెను.)

వృక్షములకు విషయగ్రహణ సామర్థ్యము

నర్ జె. సి. బోసుగారి నూతనాన్వేషణఫలితము

డాక్టరింగులో జరిగినపక్షకు వంగరాష్ట్రముగవర్తుల లీట సుప్రభువును, లిటసుప్రభ్యయును, లేడి హోమ్మియును లిటను, లేడి దవీనా లిటను, వెలువర్తు ప్రభువుగాగ్గు మున్నగవారును వచ్చిరి. “బోసుగారు నోబెలుబహుమానమును గూడ బడసియు న్నారు. ఇదివర కెవరును కనిపెట్టని విషయమును గూర్చి నేడు మాటలాడబోయెదరు. బోసుగారు ప్రకృతిశాస్త్రమును బోధించుటకేగాక ప్రకృతిరహస్యములను కనిపెట్టి ప్రకటించుటకు గూడ పూనుకొనిరి. అందుల కతిసున్నితమలగు యంత్రములు కావలసియుండెను. వానిని బోసుగారే స్వయముగా తయారు చేయించిరి.” అని లిటసుప్రభువు సభ్యుల కెరిగించెను. పిమ్మట బోసుగారిటుల నుడివిరి.

ఉపన్యాసము

“జంతువులకును వృక్షములకును విషయగ్రహణ శక్తి యంతెట్టి భేదమునులేదు. జంతువులకు నాడీహూట మున్నది. దానివలన చూచుటకునువినుటకునుతాకుటకును వానికిశక్తి కలదు. కబ్బ, స్వర్ణ, రూప రస, గంధముల నవిగ్రహింప గలవు. జంతువులలో దీపనమువలన కలిగిన కంపాద్రేకాదులను నాడీహూటములు కొంతిమారమువరకును వ్యాపింపజేయును. వృక్షముల కట్టి నాడీ హూటము లేదు. జంతువులకు ప్రాణ మున్నంతకాలమును విడువకుండ గుండెలు కొట్టుకొనుచుండును. రక్తము శరీరమునందు ప్రవహించుచుండును. చెట్లను అట్టి ఏర్పాటున్నటు లెవరికిని అనుమానము కలుగలేదు. జంతువులకును చెట్లకును సమానధర్మ పేమియు లేనటులే కనబడెను. ఇట్టిభేదము లున్నను చెట్లలోను జంతువులలోను మనుష్యులలోను గూడ ప్రాణతత్వ మంతయు నొక్కటియే.”

అనినుడివి బోసుగారు ప్రవర్తనములను చేసిరి. మొదటి ప్రవర్తనము వలన చెట్లకుగూడ విషయగ్రహణ శక్తి కలదనియును, మనుష్యుడు చెట్టును స్పృశించినపుడు చెట్టుగూడ ఒకఃధ ముగా ప్రతిస్పర్శ నొనరించుననియును స్పష్టమైనది. మానవస్పర్శ వలన మొదట ఆనందమే చెట్టుయొక్క మొదడునందు కనబడెను. మానవుడు గట్టిగా చెట్టును కొట్టినచో చెట్టు మొదడునందు ఆనందముపోయి బాధకనబడును. కృత్రిమముగు మొదడును చెట్టు నందమర్చినచో చెట్టునందు కలుగు ఆనందవిషాదాదులు స్పష్టముగా కనబడును అనగా వానిని యంత్రసహాయమున పెక్కింతలు పెంచి దీపనహాయమున తెరపైని చూపవచ్చును. మొదట దీపమువెలుగు శాంతముగా నుండెను, ఒకఆకును త్రెంపగానే ఆ కాంతి తెరనుండి అవ్యశ్యమయ్యెను. చెట్టు మరల సహజస్థితికి రాగానే కాంతిక్రమముగా మరల యధాస్థితికి వచ్చెను.

“చెట్టులోని ప్రాణతత్వమును గ్రహించుటకు మనము గూడ చెట్టుగా మారవలెను. చెట్టులో ప్రవర్తింపబడ వీలు లేని నిర్వాణమై ఖిరి మానవునిలో నున్నదని చూపవలసిన యంత్రములను కృత్రిమపు మొదలులను కల్పించవలెను. చెట్టును నోరులేదు. పూగవారిఅగ్నిప్రాయమును తెలుసుకొనుటకు మన మెటుల ప్రయత్నింతుమో చెట్టుభావమును తెలుసుకొనుటకు గూడ అటులే ప్రయత్నింపవలెను. పూగవాని భావమును ఎల్ల పుడును గూడ తెలుసుకొనవచ్చును. వానిని మనము మెగ్గిగా తాకినపుడును గట్టిగా కొట్టినపుడును వానిలో కలుగు సుఖదుఃఖములను వాడు సైగలవలనను ధ్వనివలనను వెంటనే వెల్లడించుచుండును” అని బోసుగారు నుడివిరి.

కంఠరములు

చెట్టులో కండరములు బాగుగా ఏర్పడినవని బోసుగారు చూపించిరి. కష్టయందును చెట్టునందును సమానమైన మార్పు కలుగునని బోసుగారు చూపించిరి. ఆచూర్ణల హెచ్చుతగ్గులను గూడ స్పష్టముగ చూపించిరి. ఒకఫలమున పొగ వ్యాపింపజేసి ఆఫలమును చెట్టును కలుపునట్టి ఒక యంత్రసహాయమున ఆచూర్ణల తారతమ్యమును బాగుగా చూపించిరి. స్వర్ణ కలిగిన వెంటనే మార్పు తప్పక కలుగును. స్వర్ణయంత్ర హెచ్చుతగ్గులను బట్టి యే మా ర్పు నం దలి హెచ్చు తగ్గులును కనబడుచుండును. ఒకసారి కర్మాగారమున పరిశోధన చేయుచుండగా యంత్రమున మాంద్యము కనబడినది. అందులకు కారణమెందు అయినను లోచించుటకు నుపయోగపడ్డ మాదిరి, చిన్న ముఖ్య ఆకాసమున నడుచుచుండెను. దానివలననే

అమాంధ్యము యంత్రమున కనబడెను. దానిని సామాన్యముగా అందఱును గమనింపజాలరు.

సర్వోత్తమువలన కలుగు మార్పు

“సెక్స్టింట్” ఎత్తుగా పెరిగిన ఒక కొబ్బరిచెట్టు సాయం కాలము తేవాలయములో గంటలు మోగగానే భూమికి నంగున; మనల ఉదయమున మామూలుగా పైకిలేచెను. అది అప్పుడే ముగా నుండుటచే చాలాసంది ప్రజలు దానిని చూడబోవుచుండిరి. అందు అద్భుత మేమియునులేదు. అది అన్నివృక్షములకును సహజమేగాని అభావమును వెల్లడించుటలో మాత్రము హెచ్చుతగ్గులుండెను. చెట్టుకు సారాయి నిచ్చుటవలన చెట్టులో గూడ కొంత ఉత్తేజము కలుగునని గూడ బోసుగారు చూపించిరి.

మనుష్యులను, జంతువులను పరిశుభ్రమును గాలి ఎటు లవసరమో చెట్టుగూడ అటులే అవసరము. మనుష్యులకు వెలకున నిద్ర అను మార్పు లేకుల నందునో చెట్టుగూడ అటులే యుండును. అని బోసుగారు కావ్యము డయాక్రైడువలన చెట్టు నందు కలిగిన మార్పును చూపించిరి.

నిద్రపోవునట్టి చెట్టు

హైడ్రోస్టాటికు శ్రేణుల పగటిపూటకంటె రాత్రి పూట హెచ్చుగానుండును గాన నపుడు ఆకులు ముడుచుకొని పోవును. చెట్టునందు కలిగిన అనుభవమును ధ్రువపరచుటకు ప్రత్యుత్తరమును చెట్టుచేతనే వ్రాయించవచ్చును. ఒక దినమంతయు 24 గంటలును గంటకొకసారి పరీక్ష చేసిరి. దానివలన సాయంకాలము 6 గంటలు మొదలు ఉదయము 9 గంటల వరకును చెట్టు నిద్రపోయినట్లు లేలేనది. ఆ 15 గంటలును చెట్టు స్వర్ణము ప్రతిస్పర్శ చేయలేదు. 9 గంటలకు చెట్టుకు మెలకువ రాసాగెను. అది మొదలు మధ్యాహ్నము 12 గంటలవరకును చాచకవ్యము క్రమముగా హెచ్చెను. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సంపూర్ణచాచకవ్యము కలిగెను. సాయంకాలము 6 గంటలవరకును అటులే యుండెను. అటుపిమ్మట క్రమముగా మత్తు కలుగసాగెను. రాత్రి 9 గంటలకు గాఢనిద్ర కలిగెను.

చెట్టుకు కండరకూటము బాగుగా నున్నదని నిస్సంశయముగా తెలుపగలవని బోసుగారు నుడివిరి.

పక్షులలో డేగకు చురుకుతనముమొందు. బాతుకు మధ్య రకముగా నుండును. కోడికి చాల మందముగా నుండును. చెట్టులో ఖిచిరా (మిమోసా), పెటిమియా, మామూలు చిక్కుడు (కామనువీను) యీ మాడిటిని పై మాడువిధములగు పక్షులతోను బోల్చవచ్చును. డేగలోను మిమోసాలోను కండరము లేక ముడుచుకొనిన భాగము ఎర్రగా రక్తవర్ణము కలిగి యుండెను. బాతులోను పెటిమియాలోను కొద్దిగా ఎరుపు కనబడెను. కోడిలోను చిక్కుడులోను ఎరుపే కనబడలేదు. బాతులోను మిమోసాలోను చాల అధిక విదారణలమలగు పదార్థములు ఎర్రగా కండిన కండరభాగము లందు కనబడెను. మనుష్యులకును చెట్టుకును ఎంత దగ్గరసంబంధ మున్నదో చూచితిరా? చెట్టులోగూడ విషయగ్రహణశక్తి సంపూర్ణముగా నున్నది.

శెంగాలు దొరతనమువారు నిరంతరమును నాకు సహాయము చేయుచునే యున్నారు.

సర్ హ్యూస్టీ పెన్సనుగారి సహాయమువలననే నేను నాపరిశోధనాలయమునకు స్థలమును బడయగలిగితిని. ఇందులకు నేను దొరతనమున కెంతయు కృతజ్ఞుడను” అని బోసుగారు నుడివిరి.

“బోసుగారు ప్రపంచమున ప్రకృతికాస్త్రపరిశోధక మండలిలో అగ్రస్థానమును బడయ గలిగియున్నారు. ఇట్టి ఘనకార్యములను చేయువారికి సహాయము చేయుట కెవ్వరును వెనుదీయరు. దొరతనమువారు నిరంతరమును సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులే” అని గవర్నరు లిటునుప్రభువు నుడివెను.

బ్రహ్మ సూత్రార్థ చంద్రిక తెలుగువచనము

రెండుసంపుటములు ప్రతి 1-కి రూ. 12.
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, సటిక ” 8.
ద్వాదశశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 8.
అష్టకవీయము, నూతనముడితము రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరాజుమూర్తి సంతులుగారిచే పరిష్కృతము పరిష్కృతరసితో నున్నది. ప్రతి 1 కి రూ. 8.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అందు నన్ను,

292, ఎస్టేటేడ్, మద్రాసు.

పోటికో మాధరలకుసమానము మరియెచ్చటను వుండవు

ఒకజత గట్టి బంగారుగాజులకు, రెండుసవరముల ఎత్తుది, అప్పటమైన సవరము బంగారుతో చేయబడినది, చేదారముతో సహా మజారి రూ 6 మాత్రమే. సీమకమలముల సగలు యేరకముదియైనను మావద్దగలవు.

కోటా మునిరత్నంశెట్టి అందు నన్ను

సీమకమలముల వర్తకులు, 217 చైనాబజారు, మద్రాసు

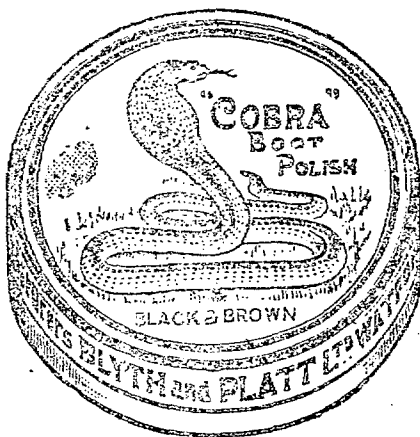
టెలిఫోను నెం 1470, 1471

తెలివిలాసము “నానక్”

మీరు మగ్గమునుండియే సరాసరి తెప్పించుకొనుదు

కరాచిమోస్తరు చీరలు మేలైనవట్టు, అద్భుతమైనసరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రూ 30-0-0.

Annappurna Silk Stores, Benares City.

ఇది చర్మమునకు

సూర్యరశ్మివలె మెరుగు నిచ్చుటయే గాక, చర్మమును యిచ్చటి శీతోష్ణసిత్తి ననుసరించి కాపాడుచుండును.

“కోబ్రా” రంగులను అనేకమంది పరీక్షించిరి. అనేకరంగులు వచ్చుచున్నవి. పోవుచున్నవి. కాని “కోబ్రా” రంగులు మాత్రము స్థిరముగ నున్నవి. కారణము సామాన్యము వాడుకొనుట సులభము. ఆరోగ్యమును గలిగించునట్టిది. ఎల్లప్పుడును ప్రకాశించునది.

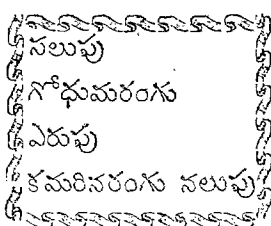
కోబ్రా

బూట్సు రంగులు

తయారుచేయువారు

బెత్ అండ్ ప్లాట్, లిమిటెడ్.,

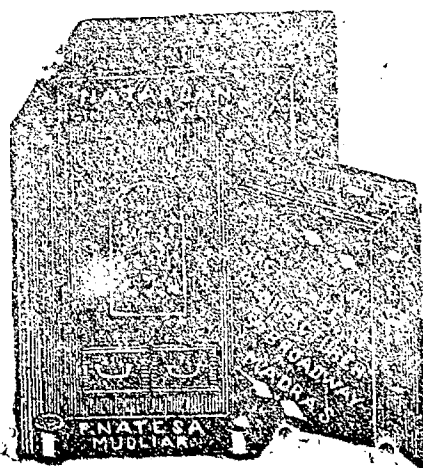
వాట్ పోర్టు, ఇంగ్లాండు, (3)

న ర స ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే శ మొదలియారె,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రెటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండ్రీ ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైసుమిల్లుకుకావలసిన ఎలెక్ట్రీక్ సోఫ్ట్ వర్క్ సర్వముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పి శైలి, పెద్దవాయిక్ షేట్ మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చి తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును!

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

కాసు బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీ నిచ్చెదము.

మానవ పలురకముల లోలాకులు, దుద్దులు, అంటుపోగులు, చంపనరములు, పతకములు, మోపులు, బంగారుమెడచెయినలు, చెయిన అడ్డెగలు, వెండి కాలు గొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, మొలత్రాడులు, టంజన్లు, కాఫీనెట్లు మొదలగునవి తయారుగనున్నవి. వివరములకు ఈడినవ విలాసములకు వ్రాయుడు.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు.

ప్రొప్రైటర్లు:

డి ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ.

1597

(4)

బ్రాంచి: 5: చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

హనుమానము

లోకప్రసిద్ధమైనది. దీనికి నమా నమైనది వేరులేదు. చర్మవ్యాధులకు సంజీవివంటిది. ఎచ్చలు నువ్వురుకును.

యస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, నెం 12, బందరు వీధి, మద్రాసు.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

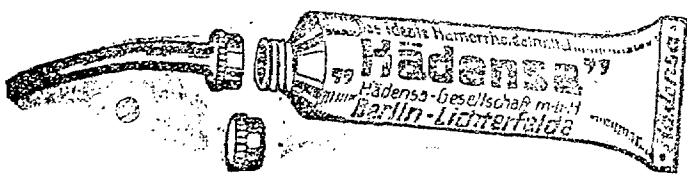
అచ్చు బైందుపనులు, రబ్బరుప్రొంపులు, సీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్రాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు.

(609)

ఎంగ్రేవింగు

జర్మనీవారికి మూలవ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేదకువేలుమంది హడెన్సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ స్టేటు ఐత్వవిద్యాలయ కి నిక్ సందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము హడెన్సా యొక్కటియే. హడెన్సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొకడునుకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుదు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేకస్పేటుతో పెద్దపైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తి లేనిచో పైకము వాపనీయబడును.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri

Telegram.—"Special.

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraganamudy, Post Vissakoderu,

Tq. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Coorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum.

జర్మను ఎలక్ట్రిక్ దీపము

జర్మనులో క్రొత్తగా కనిపెట్ట బడినది. నగరములందు స్వగృహము లందుండి భోగము లనుభవించుగోరు ప్రతివారు కొనవచ్చును. టేబిలు బల్బుపై నుంచుకొనవచ్చును. గదులలో దీప మెక్కడనున్నను, పక్కపై పరుండి దానికి సంబంధించిన తీగకు

తగిలియుండె మీటునొక్కి వెలిగించవచ్చును, ఆర్పవచ్చును. గదిలోనుంచి నూర్చుని యింట్లోకి తెప్పించినట్లే అద్భుతమైన కాంతినిచ్చును. గాలిలోకూడ వెలుగును. సభలలోపెట్టిన అశే కుల నాకర్షించును. 2284

అసుకురీడు రు 6-0-0.

తగ్గింపు ధర రు 3-0-0.

కైడన్ను అండు కంపెనీ,

సాహుకారుచేటు, మద్రాసు.

నచ్చనిచో!

సామ్యువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్న స్ఫుటము, భావస్ఫుటము, గ్రహస్ఫుటము, అష్టకవర్ణ, పోడశిం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిపి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషగ్రంథము. ధర 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

2181

కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.